

Motion till riksdagen 2012/13:Fi302

av Mikael Damberg m.fl. (S)

Fler jobb för Sverige

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	5
Inledning	7
Höj Sveriges kompetens till en världsledande nivå.....	7
Skapa jobb i växande och kunskapsintensiva företag.....	7
Stäng rekryteringsgapet på arbetsmarknaden	8
Generell välfärd stärker efterfrågan.....	8
Klimat och miljöinvesteringar.....	9
Reformutrymme	9
Det ekonomiska läget	10
Utvecklingen i omvärlden	11
Eurokrisen	12
Sveriges ekonomiska utveckling	16
Optimistisk prognos från regeringen	19
Arbetsmarknaden	20
Rekryteringsgapet	23
Fördelningsanalys	26
Fördelningseffekt av Socialdemokraternas budgetmotion	27
Ett mer jämställt Sverige	29
Insatser för ökad sysselsättning bland kvinnor.....	29
Fördelningseffekt av Socialdemokraternas förslag	29
Ekonomiskt ramverk	30
Det finanspolitiska ramverket	30
Överskottsmål	30
Sysselsättningspolitiskt ramverk	30
Investeringsplan	32
Vår bedömning av reformutrymmet.....	33
Utgiftstak och budgeteringsmarginal	35
Efterfrågestimulanser i Socialdemokraternas förslag.....	35
Höj Sveriges kompetens.....	36
Mindre klasser i lägre åldrar.....	37

Fel! Okänt namn på

Högre resultat i skolan.....	38
Utveckla läraryrket.....	38
Bättre karriärvägar för lärare.....	38
Stärk det pedagogiska ledarskapet.....	39
Forskningsinstitut för lärande.....	39
Stärk skolor med tuffa förutsättningar.....	40
Läxhjälp i grundskolan.....	40
Sommarskola.....	40
Fler barn i förskoleklass.....	41
Svensk arbetsmarknad kräver gymnasieutbildning.....	41
Yrkesvux och komvux.....	41
Folkhögskola.....	42
Investera i eftergymnasial utbildning.....	42
Yrkeshögskola.....	42
Högskola och universitet.....	42
Högre kvalitet i högskolan.....	43
Skapa jobb i växande och kunskapsintensiva företag.....	43
Slopad sjuklönevecka.....	44
Klimatinnovationsprogram.....	45
Strategisk samverkan.....	46
Nyföretagargaranti.....	47
Stärkt kapitalförsörjning för inkubatorer.....	47
Exportfrämjande.....	48
Turistfrämjande.....	49
Sätt innovation i centrum.....	49
Skatteavdrag för forskning och utveckling.....	49
Innovationsråd.....	50
En innovativ och effektiv offentlig upphandling.....	50
Fler insatser för innovationsföretag.....	51
Finansiering i tidiga skeden.....	51
Patentskydd.....	51
Stäng rekryteringsgapet på arbetsmarknaden.....	52
Knäck ungdomsarbetslösheten.....	52
Unga ska arbeta eller studera – inte vara arbetslösa.....	53
Utbildningskontrakt för unga arbetslösa utan gymnasieutbildning.....	54
Yrkesintroduktionsjobb för unga.....	56
Anställningsstöd för unga.....	57
Avskaffa fas 3.....	58
Fas 3 idag.....	58
Vårt alternativ till fas 3.....	59
Utbilda för bristyrken.....	60
Generell välfärd stärker efterfrågan.....	61
En starkare försäkring vid arbetslöshet.....	62
Avskaffa arbetslöshetsavgiften.....	62
Stärk arbetslöshetsförsäkringen.....	63
En väl fungerande försäkring vid sjukdom.....	63
Investera i bättre arbetsmiljö.....	64

Fel! Okänt namn på

Stärk barnfamiljerna.....	64
Höj barnbidraget	64
Höj underhållsstödet.....	65
Barnomsorg på kvällar och helger	65
Värna de äldre	65
Äldresatsning i vård och omsorg.....	65
Pension är uppskjuten lön	66
Nya insatser i vården.....	66
Patientkontrakt	66
Missbruksvård.....	67
Hiv- information	67
Infrastruktur	67
Stöd till kommersiell service i gles- och landsbygd.....	68
Fler bostäder för jobb och tillväxt	69
Byggbonus för studentlägenheter och lägenheter för unga	69
Snabba upp processen för bostadsbyggande	69
Miljöprogram för miljonprogrammet.....	70
Insatser för stärkt integration.....	70
En kulturpolitik för ett kreativt Sverige.....	71
Fri entré på statliga museer	71
Access – ett kulturarvs- och jobbprojekt.....	71
Läslyft	71
Övriga kulturinsatser.....	71
Nya insatser mot brottsligheten.....	72
Åtgärder mot den organiserade brottsligheten.....	72
Ekonomisk brottslighet	73
Brottsförebyggande arbete	73
Klimat- och miljöinvesteringar	73
Investering i solenergi	75
Biologisk mångfald	75
Ekologisk odling	75
Biogasersättning.....	75
Miljöbilsbonus och registreringsavgift.....	76
Hejda övergödningen	76
Lokala klimatinvesteringar.....	77
Kommunsektorn.....	77
Välfärden behöver tryggare ekonomiska villkor	78
Insatser i budgetmotionen som påverkar kommunsektorn	79
Konsoliderad offentlig sektor.....	79
Finansiering.....	79
Skatter	80
Vår syn på sänkt bolagsskatt	80
Avskaffa ineffektiva skatteundantag	81
Avskaffa nedsättning av socialavgifter för unga som redan har ett jobb	81
Avskaffa nedsatt krogmoms.....	81
Rättvisare skatter.....	82

Fel! Okänt namn på

Jobbskatteavdraget blir kvar – men inte på miljoninkomster	82
Sänkt skatt för pensionärer	82
RUT-avdraget behålls – med halverat tak	82
Avskaffat avdrag för gåvor.....	83
Punktskatter, miljöskatter m.m.	83
Besparingar.....	84
Försäljning av statliga bolag.....	84
Appendix 1 Reformen och finansiering	86
Appendix 2 Förslag till utgiftsramar.....	88
Appendix 3 Beräkning av statsbudgetens inkomster 2013	89

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 1 115 miljarder kronor för 2013, 1 125 miljarder kronor för 2014 samt 1 145 miljarder kronor för 2015.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2013 i enlighet med tabellen i appendix 3.
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2013 i enlighet med tabellen i appendix 2.
5. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2014, 2015 och 2016 som riktlinje för regeringens budgetarbete i enlighet med tabellen i appendix 2.
6. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva.
7. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i 33 kap. 8 och 16 §§, 34 kap. 6, 8, 10, 18 och 20 §§, 50 kap. 5 §, 63 kap. 3 a §, 65 kap. 8 och 10 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) och begär att regeringen återkommer med lagförslag i enlighet med vad som anförs i motionen.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skatteförordningen (2011:1244) med den ändringen att 58 kap. 2 § ska lyda: Om säkerhet ska ställas, ska storleken bestämmas till summan av företagets obetalda inkomstskatt för närmast föregående beskattningsår och 24 procent av det överskott som har redovisats i skalbolagsdeklarationen. I fråga om svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer ska säkerheten bara avse överskottet i skalbolagsdeklarationen. Om en fysisk person har förvärvat en andel i ett svenskt handelsbolag eller i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person, ska säkerhetens storlek bestämmas till 40 procent av överskottet. Om flera skalbolags deklarerationer lämnas, ska kompletterande säkerhet ställas för den ökning av överskottet som redovisas i förhållande till en tidigare deklareration.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen av skattepolitiken.
10. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om slopad generell nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga i enlighet med vad som anförs i motionen.
11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om förändringar i jobbskatteavdraget i enlighet med vad som anförs i motionen.
12. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om förändring av RUT-avdraget i enlighet med vad som anförs i motionen.
13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om höjd alkoholskatt i enlighet med vad som anförs i motionen.
14. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på fluorerade gaser i enlighet med vad som anförs i motionen.

Fel! Okänt namn på

15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på handelsgödsel i enlighet med vad som anförs i motionen.
16. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om slopad avdragsrätt för gåvor i enlighet med vad som anförs i motionen.
17. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om kreditgarantier för bostadsändamål i enlighet med vad som anförs i motionen.¹
18. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om höjd mervärdesskatt på restaurang- och cateringtjänster i enlighet med vad som anförs i motionen.
19. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på naturgrus i enlighet med vad som anförs i motionen.
20. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på bekämpningsmedel i enlighet med vad som anförs i motionen.
21. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skatt på avfall i enlighet med vad som anförs i motionen.
22. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om skattereduktion för utgifter för forskning och utveckling för företag i enlighet med vad som anförs i motionen.

¹ Yrkande 17 hänvisat till CU.

Inledning

Sverige är ett unikt land. Svenskarna är kunniga, kreativa och öppna för omvärlden. Nu har vi chansen att bygga ett framgångsrikt, jämlikt, jämställt och hållbart samhälle. Men för att nå dit behöver Sverige bli mycket bättre på en central punkt: jobbskapandet. Här har Sverige, trots vår starka ekonomi, de senaste åren lyckats sämre än jämförbara länder.

Sverige har idag en arbetslöshet på ungefär 7,5 procent. Det är lika högt eller högre än i många jämförbara europeiska länder. Nästa år bedöms arbetslösheten bli ännu högre än idag.

Ungdomsarbetslösheten har bitit sig fast på en hög nivå. Antalet långtidsarbetslösa har mer än fördubblats under de senaste sex åren. Utanförskapet består.

Arbetslösheten gör att utrymmet för nya ekonomiska reformer begränsas. Detta är en viktig anledning till att regeringens egna expertmyndigheter anser att utrymmet för ofinansierade reformer i innevarande läge är mycket begränsat.

Nu för regeringen en politik som inte är förenlig med överskottsmålet. Det hotar stabiliteten i svensk ekonomi – och därmed framtida jobb och välfärd.

Sverige behöver en politik för full sysselsättning. Sverige behöver en ny affärsplan för att skapa jobb och stärka vår konkurrenskraft. Sverige behöver en ny färdriktning.

Höj Sveriges kompetens till en världsledande nivå

Vårt mål är att Sverige ska ha en världsledande utbildningsnivå i hela befolkningen. Sverige har nu en regering – förmodligen den enda i världen – som sänker utbildningsambitionerna. Resultaten i skolan sjunker. Antalet högskoleplatser minskar. En ny ettårig gymnasieskola planeras. Det är kravlöst och obegåvat.

Vi har höga ambitioner för Sveriges unga. I skolan ska eleverna få det stöd de behöver, men också möta höga förväntningar och krav. Vi vill investera så att samtliga elever möter skickliga lärare som kan inspirera och stödja när skolarbetet känns tufft.

- ? För att förbättra resultaten i skolan vill vi minska storleken på klasserna i skolan. Vi satsar 2 miljarder kronor 2013.

Skapa jobb i växande och kunskapsintensiva företag

På kort tid har vi fått flera tunga besked om att forsknings- och utvecklingsjobb i våra storstadsregioner lämnar Sverige. Samtidigt har vi en regering som lagt ned samarbetsprogram, skjutit upp eventuella samarbeten om jobben till valåret och avfärdat näringslivet som ett särintresse. Regeringen verkar inte

Fel! Okänt namn på

förstå fördelarna med den svenska samverkansmodellen. Insatser krävs för ett starkare exportfrämjande.

Det svenska innovationsarbetet bör lyftas upp till högsta politiska nivå och kommer, om vi vinner valet, att ledas av statsministern. Villkoren för innovationer behöver förbättras. Vi prioriterar resurser för strategisk samverkan mellan staten och Sveriges framtidsbranscher. Vi lägger fast en långsiktig forskningsstrategi.

- ? För att fler företag ska kunna expandera och anställa vill vi låta staten ta över ansvaret för den andra sjuklöneveckan.

Stäng rekryteringsgapet på arbetsmarknaden

Idag har många företag svårt att rekrytera personal med rätt kompetens. Det är uppenbart att regeringens ensidiga fokus på att slösa bort miljarder av skattebetalarnas pengar på ineffektiva åtgärder inte biter. Vi föreslår i stället investeringar i mer och bättre utbildning – på alla nivåer, och genom hela yrkeslivet. Rekryteringsgapet måste stängas.

Fas 3 ska avvecklas. Den artificiella sysselsättningen ska ersättas med riktiga jobb till avtalsenliga villkor samt reguljär utbildning.

Arbetssökande unga som inte har gymnasieutbildning ska skaffa sig det. Vi föreslår att alla arbetssökande ungdomar ska erbjudas ett utbildningskontrakt där man tar gymnasieexamen. För att ungdomarna ska få behålla ersättningen från samhället ställer vi krav på att de genomgår utbildningen.

- ? För att knäcka ungdomsarbetslösheten vill vi genomföra ett brett program, med utbildningskontrakt, yrkesintroduktionsjobb enligt Lofvenmodellen och bristyrkesutbildning. Vi satsar 4,8 miljarder kronor.

Generell välfärd stärker efterfrågan

Den generella välfärden är en grundläggande del av den svenska modellen. Ingen tjänar på ökade orättvisor. Därför bygger vår politik på att minska de inkomstklyftor som nu växer, minska de skillnader mellan män och kvinnor som nu ökar, och i stället för ett segregerat Sverige bygga ett sammanhållet samhälle.

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är betydelsefull för att svenska företag ska klara av omställning, förnyelse och att stärka sin konkurrenskraft. Samtidigt är den grunden för att människor ska ha ekonomisk trygghet under omställning. Arbetslöshetsförsäkringen bidrar också till att människor kan välja att utbilda sig för och arbeta inom vår hårt konkurrensutsatta exportindustri. På detta sätt är en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring viktig för en stark tillväxt, god produktivitetutveckling och Sveriges konkurrenskraft.

Vi vill kraftigt förbättra arbetslöshetsförsäkringen. Taket höjs från en nivå som motsvarar en månadslön på knappt 19 000 kronor till en nivå på ungefär

25 000 kronor. Därutöver vill vi stärka sjukförsäkringen. Sammantaget stärker förslagen i vår budgetmotion hushållens efterfrågan med ungefär 10 miljarder kronor. Den genomsnittliga nettoinkomsten, innan hänsyn har tagits till barnbidraget, visar att kvinnor i genomsnitt får en ökad inkomst om 600 kronor medan män får 400 kronor per år. Till detta kommer högre barnbidrag.

En väl fungerande bostadsmarknad är en förutsättning för fler jobb och ökad tillväxt. Bostaden är också en del av den generella välfärden. Vi investerar 1 miljard kronor för en ny byggbonus.

- ? För att stärka den generella välfärden, gynna barnfamiljer och motverka barnfattigdomen vill vi höja barnbidraget med 100 kronor i månaden.

Klimat och miljöinvesteringar

Många av framtidens jobb finns där lösningarna på klimatkrisen utvecklas. Sverige ska vara med och leda utvecklingen för ett mer aktivt klimatarbete – inte ställa sig vid sidan av.

En effektiv klimatpolitik kräver hållbara transporter. Tågen måste gå i tid. Vi föreslår redan 2013 ett vinterpaket för järnvägen.

När haven tar emot för mycket kväve och fosfor får det svåra miljökonsekvenser. Ett program för att minska övergödningen i Östersjön och Västerhavet ska genomföras.

- ? För att främja framväxten av ny teknik vill vi utveckla ett program för klimatinnovationer, med bland annat satsningar på pilotprojekt.

Reformutrymme

Regeringen har en helt annan syn på arbetsmarknadens utveckling om två, tre år än de flesta oberoende bedömare. Denna optimism bidrar till att regeringen överskattar de fria resurserna i ekonomin. Över tid rör sig därmed finanspolitiken bort från den bana som är förenlig med målet. En ansvarsfull politik innebär i nuläget att – i en takt som tar hänsyn till konjunkturläget – återföra Sverige till en politik som är förenlig med överskottsmålet.

Regeringen gör bedömningen att reformutrymmet för 2013 är 23 miljarder kronor. Vi delar inte den bedömningen – utan föreslår ett reformutrymme om 18 miljarder. Därmed skapas en konjunkturbuffert i vårt budgetalternativ. Vi följer utvecklingen på arbetsmarknaden nära, och står beredda att nyttja denna konjunkturbuffert för att stimulera efterfrågan och värna sysselsättningen i välfärden i händelse av en oväntad och kraftig framtida nedgång. Vi håller krutet torrt.

Fel! Okänt namn

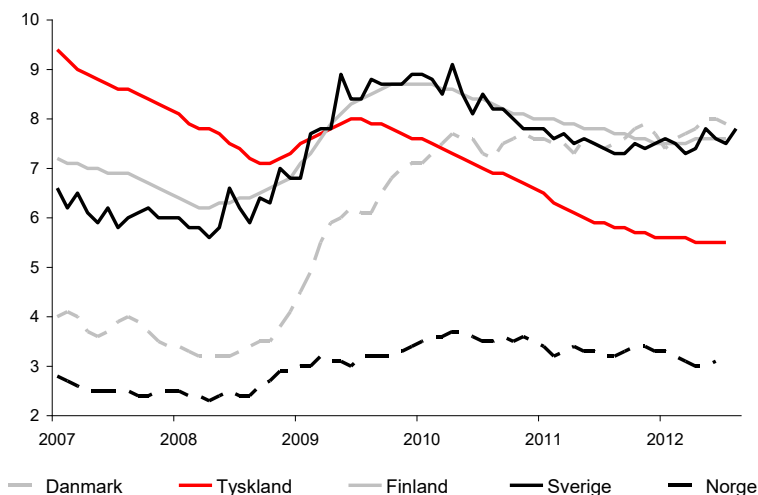
Det ekonomiska läget

Den höga arbetslösheten i Sverige består. Ungdomsarbetslösheten har bitit sig fast på en hög nivå. Antalet långtidsarbetslösa har mer än fördubblats under de senaste sex åren. Utanförskapet cementeras.

Sverige har idag en arbetslöshet på ungefär 7,5 procent. Det är lika högt eller högre än i flertalet jämförbara europeiska länder. Flera länder – så som Tyskland, Norge, Österrike och Nederländerna – har idag en påtagligt lägre arbetslöshet än Sverige. Nästa år bedöms arbetslösheten bli än högre än idag.

Arbetslösheten i Sverige är idag betydligt högre än för fem år sedan. Under samma period har arbetslösheten sjunkit kraftigt i Tyskland.

Arbetslöshet i Sverige och viktiga konkurrentländer

Källa: Eurostat.

Regeringen har misslyckats med sitt löfte om att bryta arbetslösheten och utanförskapet. Den höga arbetslösheten i Sverige håller tillbaka den ekonomiska utvecklingen och gör att utrymmet för nya ekonomiska reformer begränsas. Detta är en viktig anledning till att regeringens egna expertmyndigheter – Konjunkturinstitutet och Ekonomistyrningsverket – anser att utrymmet för ofinansierade reformer i innevarande läge är mycket begränsat.

Efter den svenska 1990-talskrisen lade Socialdemokraterna fast det finanspolitiska ramverket – med överskottsmålet, utgiftstaken, det kommunala balanskravet och den sammanhållna budgetprocessen. Det ramverket har tjänat Sverige väl. Ordning och reda i statens finanser är en av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar – inte minst i den pågående europeiska krisen.

Nu för regeringen en politik som inte är förenlig med överskottsmålet. Det hotar stabiliteten i svensk ekonomi – och därmed framtida jobb och välfärd.

Enligt Konjunkturinstitutets bedömning finns utrymme för ofinansierade åtgärder på sammanlagt 21 miljarder kronor under hela perioden 2013–2016. Myndigheten konstaterar: ”I och med att regeringen planerar att genomföra

ofinansierade åtgärder på 23 miljarder kronor redan 2013 finns det enligt Konjunkturinstitutets bedömning inget utrymme kvar för ytterligare ofinansierade åtgärder för åren 2014–2016.” Konjunkturinstitutet förutser att regeringen kommer att genomföra stora besparingar under kommande år mot bakgrund av budgetpropositionens förslag.

Ekonomistyrningsverket konstaterade i början av september 2012 att inte finns något utrymme för regeringens reformer: ”I närtid finns inget utrymme för ofinansierade reformer om hänsyn tas till de indikatorer som används för att utvärdera överskottsmålet om 1 procents överskott över en konjunkturcykel.” ESV förutser betydande underskott i de offentliga finanserna när regeringens förslag i budgetpropositionen genomförs.

Regeringen har under en lång period lagt fram prognoser som byggt på ett kraftigt genomslag för den egna politiken. Därmed har den framtidsbild mot vilken man vägt av sina ofinansierade insatser – sitt reformutrymme – varit jämförelsevis optimistisk. Det har i sin tur lett till att det offentliga finansiella sparandet över en flerårig period legat under den bana som på längre sikt är förenlig med överskottsmålet. Det bakåtblickande tioåriga genomsnittet för det offentliga finansiella sparandet är idag 0,7 procent. Att återgå till en bana som är förenlig med överskottsmålet kräver en något mer måttfull politik, som fokuserar på att bryta den svaga utvecklingen på arbetsmarknaden.

Utvecklingen i omvärlden

Världsekonomin bedöms växa i relativt god takt, runt 4 procent i genomsnitt under 2012 till 2014. Men den ekonomiska utvecklingen i vår omvärld står inför flera stora utmaningar.

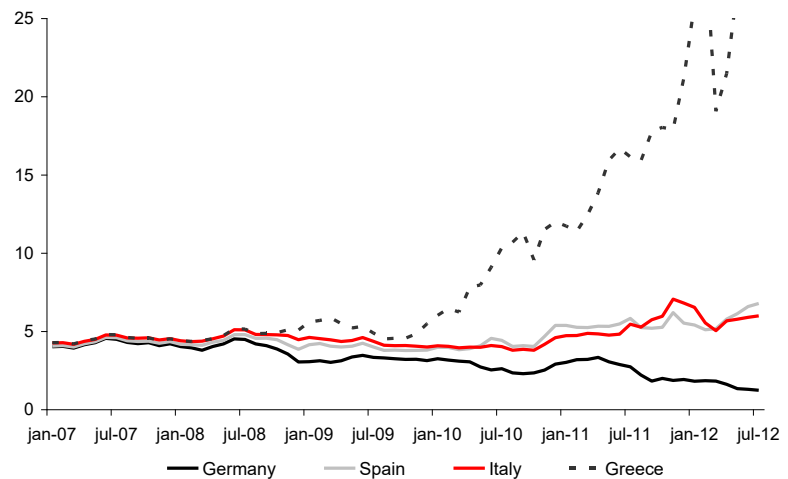
Den ekonomiska utvecklingen i Kina präglas av osäkerhet om framtiden. Under sommaren har den kinesiska centralbanken och regeringen genomfört penning- och finanspolitiska åtgärder för att stimulera tillväxten. I USA tyngs ekonomin fortfarande av stora ekonomiska problem – även om vissa tecken på ljusning kan noteras. Den privata konsumtionen har stärkts och det finns tecken på att situationen på bostadsmarknaden förbättras. Tiden det tar att sälja bostäder har sjunkit och förtroendet bland byggföretagen har stigit.

Det mest centrala för vårt lands ekonomiska utveckling är situationen i vårt närområde – Europa och euroområdet. Utvecklingen i Europa kommer att sätta sin prägel på den internationella utvecklingen under många år framöver.

På EU-nivån har flera överenskommelser ingåtts i syfte att lägga grunden för förstärkt hållbarhet i medlemsländernas offentliga finanser. Betydande osäkerhet kvarstår dock – framför allt gällande utvecklingen i Medelhavsländerna. Av särskilt intresse är utvecklingen i banksektorn i dessa länder.

Fel! Okänt namn på

Marknadsräntor i euroområdet (tio år)

Källa: ECB.

Eurokrisen

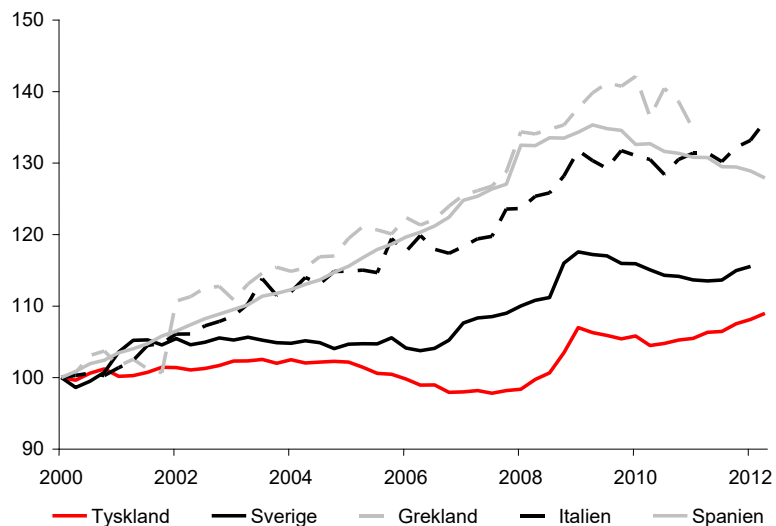
Under 2008 började skillnaden i marknadsräntor mellan olika länder i euroområdet växa. Sedan eurons införande hade räntorna varit nära nog identiska i alla länder inom valutasamarbetet. Detta förhållande upphörde med finanskrisen.

Under loppet av 2010 och 2011 steg räntorna i Medelhavsländerna till nivåer som hotade den långsiktiga hållbarheten hos de offentliga finanserna i dessa länder. I dagsläget är detta alltför ett hot i åtminstone Spanien och Italien. De grekiska räntorna – där tioårsräntan legat i intervallet 25–30 procent – indikerar att placerare bedömer risken som påtaglig att hela eller delar av placeringen inte kommer att återbetalas.

Med olika mått och steg har EU-kommissionen, ECB och IMF verkat för att bidra till ökad långsiktig hållbarhet hos de aktuella ländernas offentliga finanser. Problemet med höga marknadsräntor består, och riskerar alltför att bli mer akut. Hittills har detta problem kunnat bemötas med insatser från de aktuella länderna och internationella institutioner.

För att eurokrisen ska kunna få en ordnad lösning bör ECB ta en aktiv roll. I samband med ECB:s räntebesked i början på september lanserades OMT (Outright Monetary Transactions). Det är ett program som innebär att ECB nu obegränsat kan komma att köpa statsobligationer på kortare löptider från krisande euroländer. Om programmet fungerar som väntat kommer detta att sänka räntorna för Medelhavsländerna. Samtidigt kan programmet också innebära att mer stabila euroländers riskexponering ökar.

Enhetsarbetskostnader i några europeiska läder

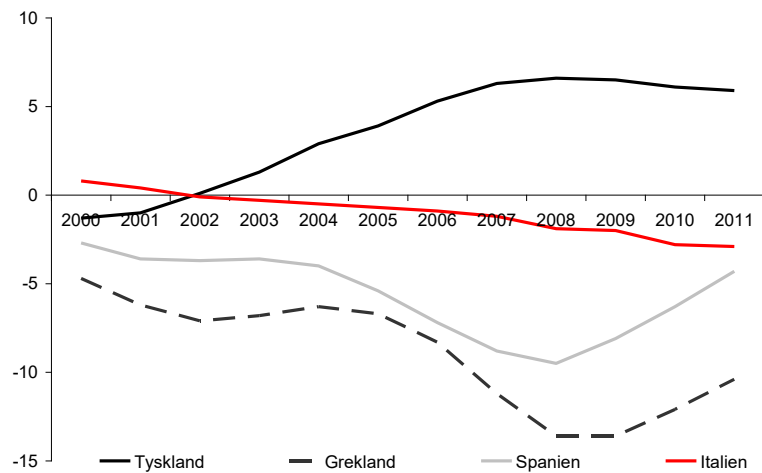
Källa: OECD.

Inom euroområdet har konkurrensförhållandena förändrats i grunden, sedan den gemensamma valutan infördes. Under det senaste decenniet har tillverkningskostnaderna stigit med ungefär 30 procent i Italien, Spanien och Grekland. Samtidigt har de legat nära nog stilla i Tyskland. Avsaknaden av nationella valutor har gjort det omöjligt att justera konkurrenskraftsobalanser via försvagad växelkurs.

Med stigande tillverkningskostnader har möjligheterna att exportera på världsmarknaden – och inom euroområdet – urholkats för de länder som idag upplever de mest akuta ekonomiska problemen. Importen har ökat i förhållande till exporten och bytesbalansen har varit negativ under många år. Därmed har en hög skuldsättning byggts upp i dessa länder – både privat och offentlig. Dagens skuldkris har på detta sätt också sitt ursprung i en kostnads-kris.

Fel! Okänt namn på

Bytesbalans i några europeiska länder

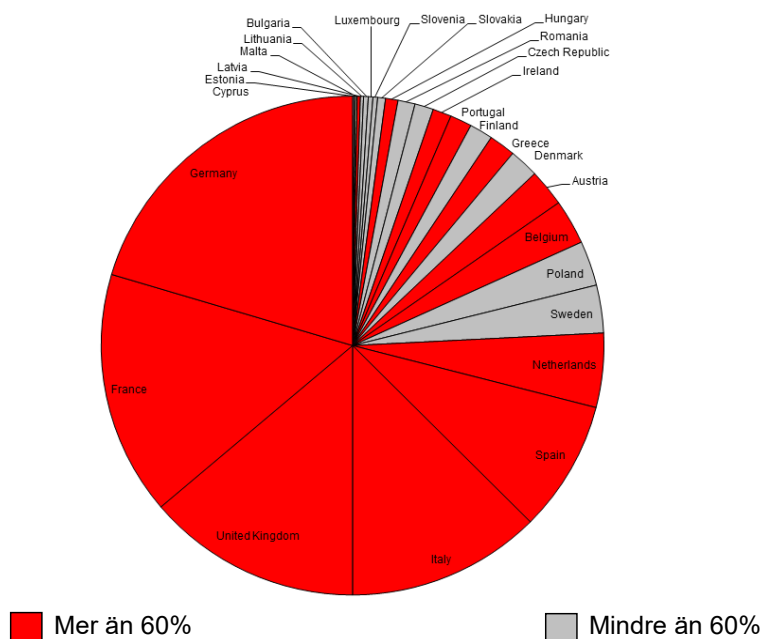
Källa: Eurostat.

Den långsiktiga lösningen på den ekonomiska krisen är att skapa förutsättningar för tillväxt i hela Europa. Inom euroområdet måste konkurrensförhållandena bli mer balanserade. Det innebär att kostnadsutvecklingen i dagens krisländer måste vara mer återhållsam än i övriga Europa, inklusive Tyskland. Utan en förbättring av konkurrenskraften kan inte exportsektorn bidra till tillväxt i södra Europa – vilket i sin tur försvårar den statsfinansiella konsolideringen.

De obalanserade konkurrensförhållandena inom euroområdet talar för mer expansiv penningpolitik. De länder som idag uppvisar stora underskott i bytesbalansen kan endast återvinna sin konkurrenskraft genom att ha en långsammare kostnadsutveckling än övriga länder. Det är inte rimligt att förvänta sig att detta ska ske endast genom deflation i dagens krisländer. Högre inflation i Tyskland skulle underlätta en återgång till makroekonomisk balans i Europa – med lägre deflationstryck i dagens krisländer.

Fel! Okänt namn på

Offentlig skuldsättning inom EU

Källa: Eurostat.

Utrymmet för finanspolitiska stimulanser begränsas av att flertalet euroländer redan är högt skuldsatta. De stora ekonomierna i euroområdet – Tyskland, Frankrike, Italien och Spanien – har alla betydligt högre offentlig skuldsättning än de 60 procent som överenskommit i Maastrichtfördraget. Den offentliga skuldsättningen i EU som helhet väntas i år ligga på drygt 85 procent av BNP. I euroområdet väntas den uppgå till mer än 90 procent. Utrymmet för stora finanspolitiska stimulanser är således begränsat.

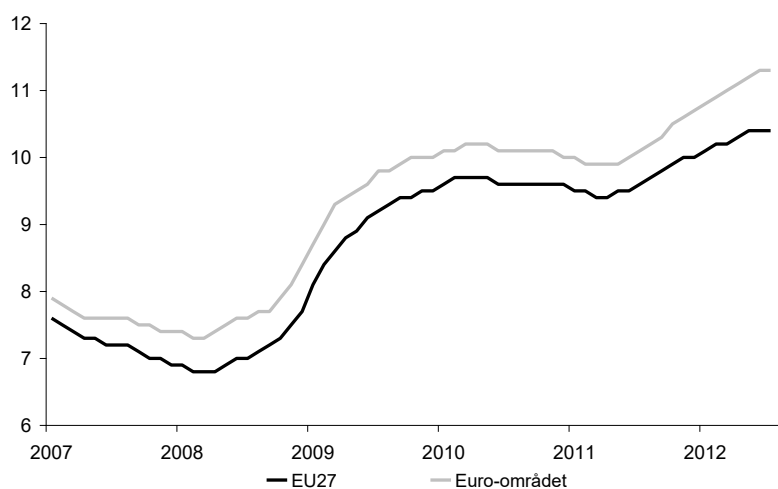
De ekonomiska svårigheterna för delar av euroländerna avspeglar sig tydligt i utvecklingen på arbetsmarknaden. Under det senaste året har sysselsättningen inom euroområdet sjunkit. Arbetslösheten i området har ökat till ungefär 11 procent.

Arbetslösheten varierar dock kraftigt inom euroområdet. I vissa länder är arbetslösheten relativt låg medan den i andra länder är hög och stigande. Särskilt allvarig är utvecklingen i Spanien och Grekland som har cirka 25 procent arbetslöshet. Dessa höga nivåer för arbetslösheten är socialt och ekonomiskt ohållbara.

Fel! Okänt namn på

Arbetslöshet i EU och euroområdet

Procent av arbetskraften

Källa: Eurostat.

Den sammantagna bilden av den europeiska ekonomin under de kommande åren är dystert. Det kommer att ta lång tid för de länder som idag behöver återupprätta förtroendet för sina offentliga finanser att göra det. De obalanserade konkurrensförhållandena inom euroområdet behöver åtgärdas. Möjligheterna till finanspolitiska stimulanser begränsas av att de stora länderna i Europa redan är högt skuldsatta.

Lågkonjunkturen i Europa kommer, av allt att döma, att bli djup och utdragen. Risken för en ordnad upplösning av euroområdet kvarstår – även om det är att betrakta som ett mindre sannolikt scenario.

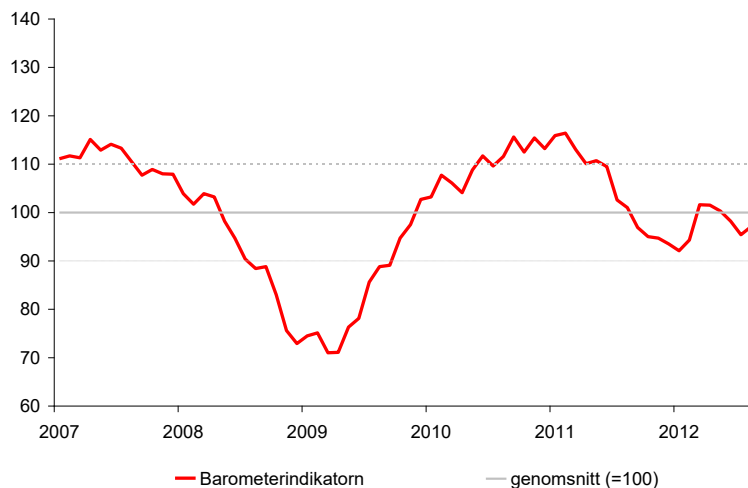
Sveriges ekonomiska utveckling

Sveriges ekonomiska utveckling är tätt sammankopplad med utvecklingen i Europa. De flesta bedömare är överens om att Sveriges ekonomiska utveckling kommer att vara relativt måttlig under det närmaste året. Det är sannolikt att den europeiska krisen kommer att få genomslag i svensk ekonomi – och att produktionen kommer att mattas av under det andra halvåret 2012.

Fel! Okänt namn på

Konjunkturinstitutets barometerindikator

Källa: Konjunkturinstitutet.

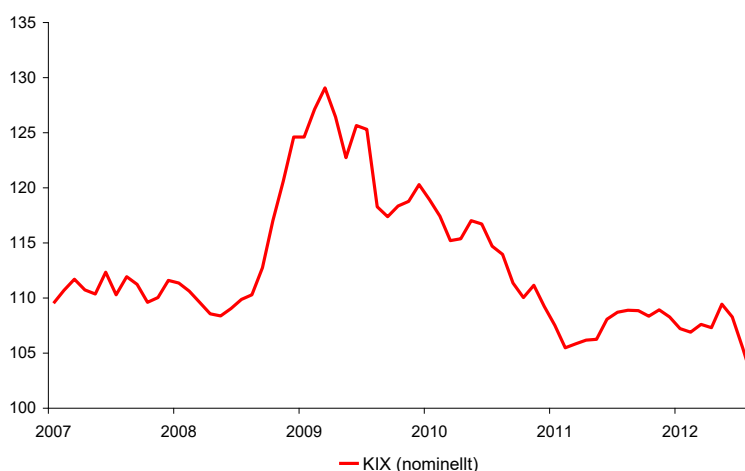
Under våren och sommaren försämrades stämningläget något i svensk ekonomi. Konjunkturinstitutets barometerindikator ligger något under sitt historiska genomsnitt – men inom det normala intervallet. I näringslivet sjönk emellertid Swedbanks/Silfs inköpschefsindex i augusti till den lägsta nivån sedan år 2009.

Under finanskrisen försvagades kronan kraftigt. Det ledde i sin tur till att exporten kunde öka kraftigt när Sverige tog sig ur krisen. Nu under eurokrisen förstärks istället kronan. Den svenska kronan har noterats till den starkaste nivån på över tio år, både mot euron och i handelsvägda termer. Den starka utvecklingen för kronan speglar Sveriges alltjämt relativt goda offentliga finanser.

Fel! Okänt namn på

Kronans växelkurs

Handelsvägt index

Källa: Konjunkturinsitutet.

I ett läge med försvagad efterfrågan i vår omvärld samtidigt som Sveriges relativa konkurrenskraft försämras genom kronförstärkningen blir de svenska hushållens konsumtion allt mer central för tillväxten. Hushållens konsumtion har ökat i relativt god takt de senaste kvartalen.

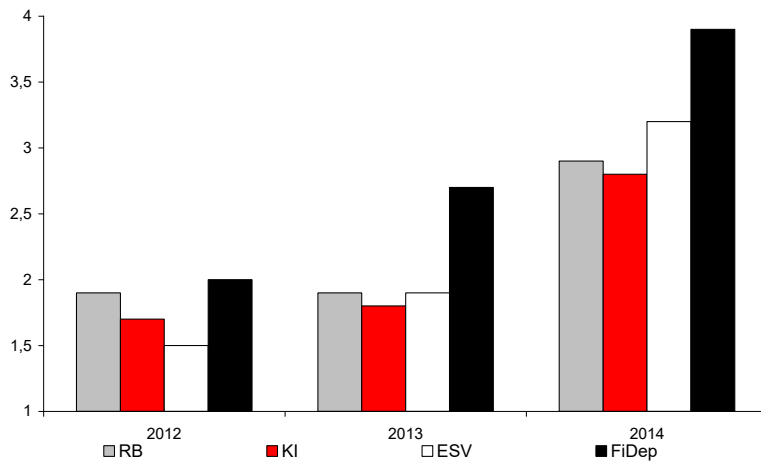
Hushållens konsumtion påverkas av prisutvecklingen på bostäder. Här finns alltså viss osäkerhet om utvecklingen framöver. Den dämpade utvecklingen på bostadsmarknaden medför att utlåningen till hushållen har mattats av. Hushållens skulder som andel av deras disponibla inkomster har stabiliserats på en hög nivå, cirka 170 procent. Den höga privata skuldsättningen i Sverige utgör fortfarande en riskfaktor för utvecklingen framåt.

Riksbankens agerande med styrräntan är en viktig faktor för Sveriges ekonomiska utveckling i närtid. Under finanskrisen bedrev Riksbanken en mycket aktiv penningpolitik som delvis kom att kompensera för regeringens senfärdighet under perioden 2008/09. Under eurokrisen har Riksbanken inte agerat med samma kraft. En anledning till att Riksbanken agerat mer försiktigt har varit en oro för hög privat skuldsättning i Sverige. I september valde Riksbanken dock att sänka reporäntan till 1,25 procent.

Penningpolitiken har, sett över en dryg tioårsperiod, inte levt upp till sin uppgift att i genomsnitt leverera 2 procents inflation. Inflationen har blivit lägre. Detta har varit ett problem i svensk stabiliseringspolitik.

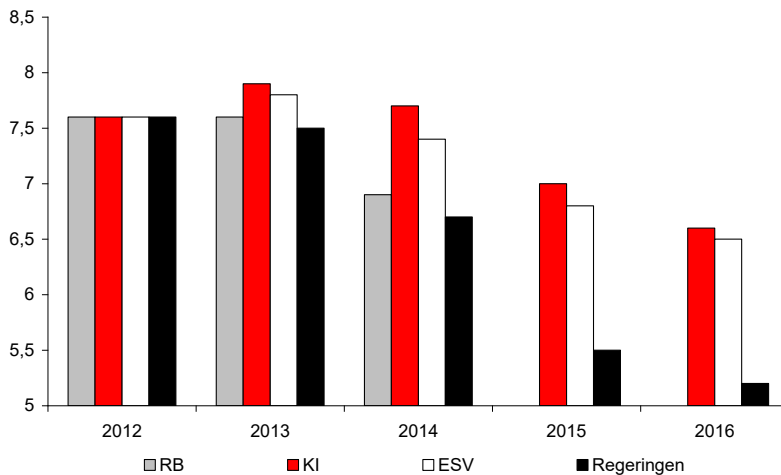
Optimistisk prognos från regeringen

Tillväxtprognos från regering och myndigheter

Regeringen är i förhållande till oberoende bedömare mycket optimistisk om framtiden i den prognos som ligger till grund för budgetpropositionen för år 2013. Regeringen förutspår högre tillväxt än sina egna expertmyndigheter och Riksbanken för vart och ett av åren fram till år 2016. Regeringens jämförelsevis optimistiska bedömning innebär att man förväntar sig att BNP är mer än 100 miljarder kronor högre än Konjunkturinstitutets bedömning för år 2016. Sådana avvikelser påverkar naturligtvis bedömningen av reformutrymmet idag.

Prognos för arbetslösheten – Regeringen och myndigheter

Fel! Okänt namn på

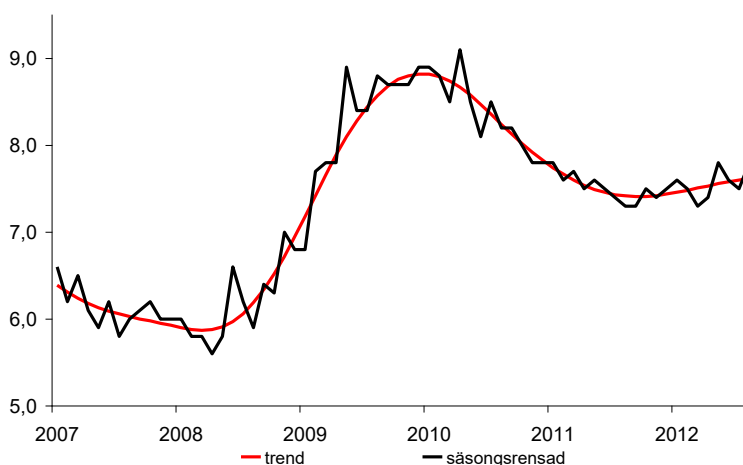
Grunden för regeringens relativa optimism är att man har en betydligt mer optimistisk syn på arbetsmarknadens funktionssätt än andra bedömare. Tilltron till den egna politikens återverkningar är hög. Därför förutser regeringen att arbetslösheten kommer att sjunka snabbt när ekonomin närmar sig sin långsiktiga jämviktsbana. Regeringens bedömning av den framtida jämviktsarbetslösheten är mer än 1 procentenhet lägre än Konjunkturinstitutets och Ekonomistyrningsverkets bedömningar.

Arbetsmarknaden

Trots en förhållandevis gynnsam utveckling för svensk ekonomi under år 2011 består den höga arbetslösheten. Särskilt oroväckande är den höga ungdomsarbetslösheten och den höga och växande långtidsarbetslösheten.

Arbetslöshet

Säsongsrensad och trend

Källa: SCB.

År 2009 drabbades Sverige av det största BNP-fallet i modern historia. Under åren 2010 och 2011 följde en kraftig återhämtning. Men arbetsmarknaden återhämtade sig aldrig fullt ut. Arbetslösheten är idag cirka 7,5 procent, och på uppåtgående. Konjunkturbarometerns anställningsplaner pekar på att efterfrågan på arbetskraft kommer att minska under de närmaste kvartalen.

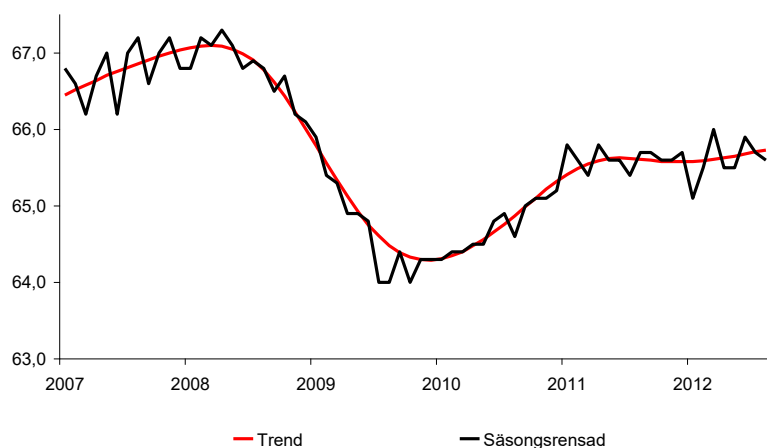
Arbetsförmedlingen rapporterar att antalet personer berörda av varsel om uppsägning innevarande år genomgående är fler jämfört med året innan. Under maj-juli var det nästan 14 000 personer som varslades om uppsägning, vilket är drygt 3 000 fler än motsvarande period året innan.

Den svaga efterfrågan på arbetskraft och det växande utbudet gör att arbetslösheten – enligt de flesta bedömare – närmar sig 8 procent mot slutet av 2013. Samtidigt som arbetslösheten ökar bedöms sysselsättningen falla till-

Fel! Okänt namn på

baka. Konjunkturinstitutet bedömer att sysselsättningen år 2013 kommer att uppgå till 65,1 procent.

Sysselsättningsgrad (15–74 år)

Källa: SCB.

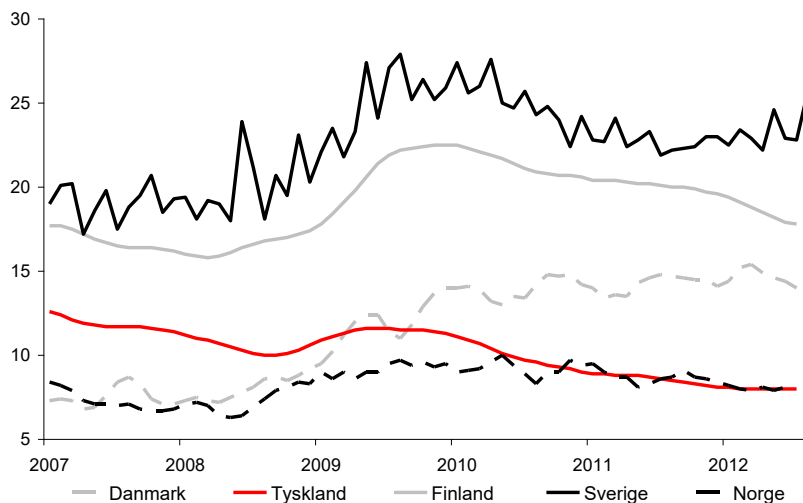
Sysselsättningen har under flera år legat på en låg nivå. Sysselsättningsgraden (15–74 år) ligger idag på en lägre nivå än för fem år sedan. Utvecklingen skiljer sig dock mellan olika åldersgrupper. Sysselsättningen bland yngre har minskat medan den bland äldre har ökat.

Arbetslösheten var vid årsskiftet 2006/07 cirka 6,5 procent. Idag har arbetslösheten ökat till ungefär 7,5 procent. Arbetslösheten har särskilt ökat bland unga. Bland 20 till 24-åringar har arbetslösheten ökat från cirka 15 procent vid årsskiftet 2006/07 till att idag uppgå till cirka 20 procent. Även i åldersgruppen 25–34 år har arbetslösheten ökat påtagligt, från att trendmässigt varit drygt 6 procent till närmare 8 procent.

Ungdomsarbetslösheten är idag högre i Sverige än i jämförbara europeiska länder, såsom Norge, Finland, Danmark, Nederländerna, Tyskland och Österrike.

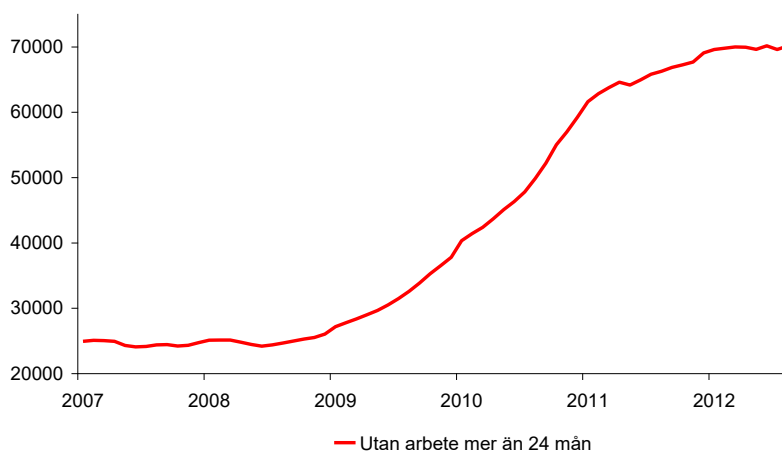
Fel! Okänt namn på

Ungdomsarbetslöshet i några europeiska länder

Källa: Eurostat.

Antalet långtidsarbetslösa

Källa: Arbetsförmedlingen.

Antalet arbetslösa som står långt från arbetsmarknaden har under de senaste fem åren blivit fler. Arbetsförmedlingens statistik visar att de som har varit inskrivna i mer än 24 månader har ökat och omfattar idag 70 000 arbetslösa.

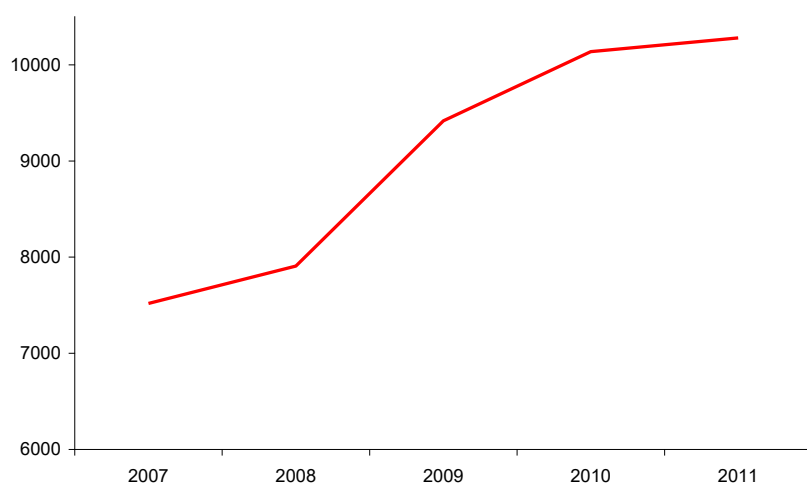
Långtidsarbetslöshet är en indikator på hur utanförskapet utvecklas. En annan viktig indikator är utbetalning av socialbidrag. Statistik från Socialstyrelsen visar att bland de 264 000 vuxna som fick ekonomiskt bistånd 2011 var arbetslöshet det vanligaste försörjningshindret för närmare 50 procent. Kost-

Fel! Okänt namn på

naden för ekonomiska bistånd (exklusive introduktionsersättning) har under de senaste fem åren ökat med cirka 2,5 miljarder kronor.

Ekonomiskt bistånd exklusive introduktionsersättning

(Miljoner kronor)

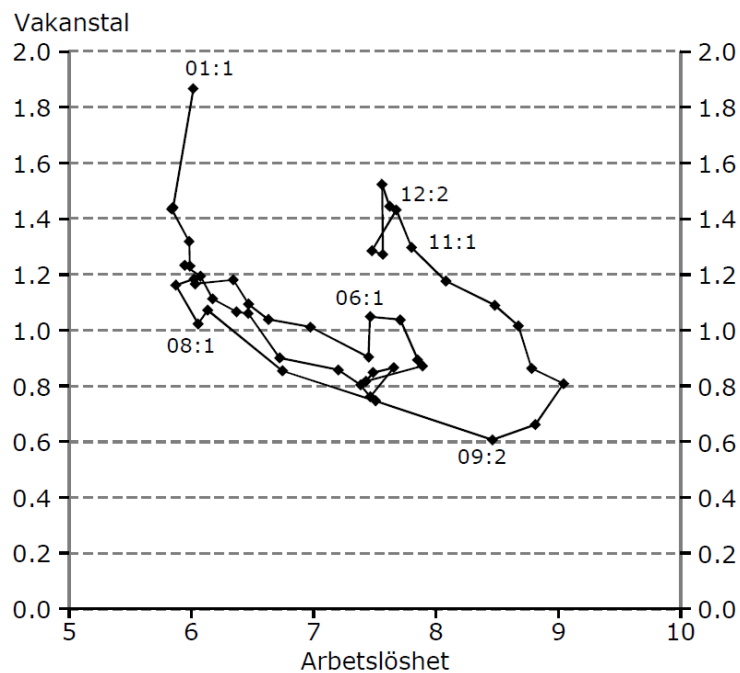
Källa: Socialstyrelsen.

Rekryteringsgapet

Trots den höga svenska arbetslösheten möter företag som söker arbetskraft svårigheter att hitta rätt kompetens. En indikator på hur matchningen på arbetsmarknaden fungerar är den så kallade Beveridgekurvan som visar sambandet mellan arbetslöshet och vakanser. Vi ser att vakanstalen under senare år har ökat – utan att arbetslösheten har minskat i motsvarande grad. Sedan 2009 krävs fler vakanser per arbetslös för att bibehålla en viss nivå på arbetslösheten. Detta indikerar i sin tur att arbetsmarknaden börjat fungera sämre.

Fel! Okänt namn på

Beveridgekurvan

Källa: Konjunkturinstitutet.

I Arbetsförmedlingens bedömning av efterfrågan på arbetsmarknaden – som presenterades i juni – råder det idag brist på arbetskraft inom ett flertal yrken. Många bristyrken kräver högskoleutbildning. Men brist råder också inom ett flertal yrken där det inte krävs högskoleutbildning.

Yrken med störst brist på sökande fram till första halvåret 2013

Mjukvaru- och systemutvecklare	Läkare
Civilingenjörer, gruvteknik och metallurgi	Kockar
Civilingenjörer, bygg och anläggning	Sjuksköterskor, psykiatrisk vård
Civilingenjörer, elkraft	Sjuksköterskor inom akutsjukvård
It-arkitekt	Geriatriska sjuksköterskor
Civilingenjörer, elektronik och teleteknik	Testare och testledare
Byggnadsplåtslagare	Maskinbefäl, fartyg
VVS-ingenjörer	Röntgensjuksköterskor
Byggnadsingenjörer och byggnadstekniker	Maskiningenjörer och maskintekniker
Civilingenjörer, maskin	Golvläggare
Förskollärare	Styr- och reglertekniker
Operationssjuksköterskor	Bagare/konditorer
Lastbilmekaniker	

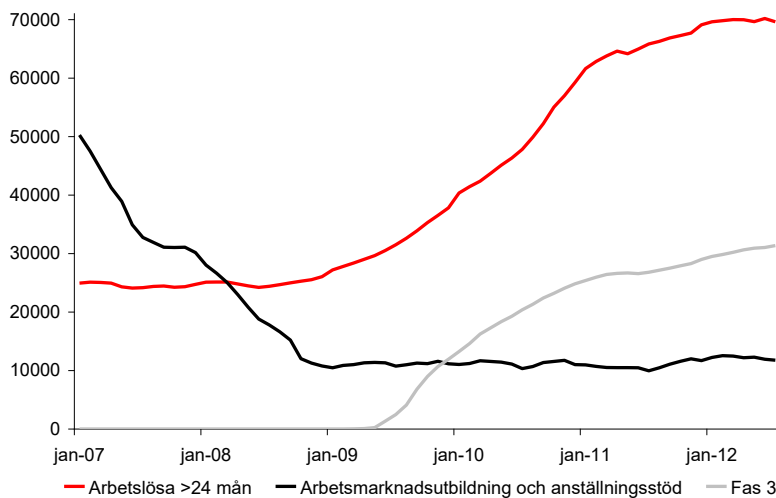
Källa: Arbetsförmedlingen.

Matchningsproblematiken har fördjupats av de senaste årens nedskärningar inom ramen för den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Antalet platser inom den

yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen har under de senaste sex åren minskat från ungefär 11 000 till ungefär 4 500. Istället för aktiva insatser möts den arbetslösa av passiva insatser med låg kvalitet.

Långtidsarbetslösa, aktiva insatser och fas 3

Källa: Arbetsförmedlingen.

Idag är över 30 000 arbetslösa placerade i regeringens arbetsmarknadspolitiska flaggskepp fas 3 (numera omdöpt till ”sysselsättningsfasen”). Enligt Arbetsförmedlingen är det endast cirka 15 procent av dem som deltagit i fas 3 som lämnat programmet för arbete eller utbildning.

Det finns anledning att anta att regeringens utbildningspolitik bidrar till att försämra den svenska arbetsmarknadens funktionssätt. I år minskar regeringen antalet högskoleplatser med ungefär 10.000 och lika många år 2013. Antalet studerande inom den kommunala vuxenutbildningen är lägre idag än 2006. Inom grundskolan har andelen behöriga till gymnasieskolan sjunkit. Nästan en tredjedel av eleverna i gymnasieskolan fullföljer inte sin utbildning inom tre år eller saknar slutbetyg efter tre års studier. Nu leder också sänkta kunskapskrav på yrkesinriktade gymnasieprogram till att yrkesprogram med goda jobbutsikter tappar sökande.

Både Konjunkturinstitutet (KI) och Riksbanken menar att det finns tydliga tecken på att arbetsmarknadens funktionssätt försämrats under de senaste åren. KI noterar att andelen företag som rapporterar arbetskraftsbrist är hög givet det rådande arbetsmarknadsläget. KI menar vidare att den genomsnittliga rekryteringstiden i det privata näringslivet har ökat och att den så kallade jobbchansen, det vill säga sannolikheten för en arbetslös att få jobb vid ett givet arbetsmarknadsläge, är lägre än under tidigare år.¹ Både KI och Riksbanken hänvisar också till hur den svenska Beveridgekurvan rört sig. Från

¹ Konjunkturläget juni 2012, Konjunkturinstitutet, samt Penningpolitisk rapport juli 2012, Riksbanken.

Fel! Okänt namn på

2009 och framåt har kurvan skiftat utåt. Antalet vakanser har ökat utan att arbetslösheten minskat i motsvarande grad, vilket är ett tecken på försämrade matchningseffektivitet.

Även Svenskt Näringsliv noterar att matchningen på svensk arbetsmarknad försämrats under de senaste åren. I organisationens årliga rekryteringsenkät uppger omkring hälften av företagen att de haft ganska eller mycket svårt att rekrytera den arbetskraft de efterfrågar.

En viktig förklaring till att arbetsmarknadens funktionssätt försämrats är den omläggning av arbetsmarknadspolitikerna som skett sedan regeringsskiftet 2006 – från aktiva insatser till passiva åtgärder.

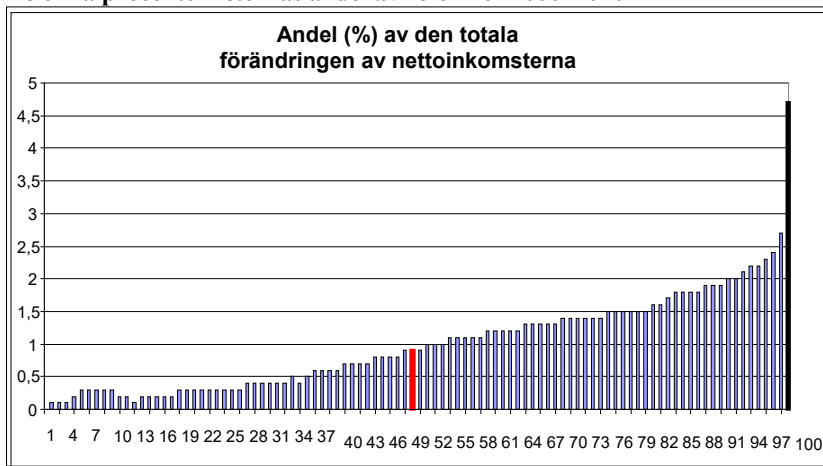
Fördelningsanalys

Sverige hade i början på 1980-talet en i internationellt perspektiv begränsad inkomstspridning. Höginkomsttagarna hade i Sverige en lägre andel av inkomsterna jämfört med andra europeiska länder. Idag avviker inte Sverige lika påtagligt mot andra europeiska länder. Detta gäller både inkomstklyftor generellt och utvecklingen för gruppen med de högsta inkomsterna.

Sedan 1980-talet har många industrialiserade länder följt en utveckling med ökade inkomstskillnader. Internationell handel, teknisk utveckling och alltmer individualiserad lönebildning är några av de förklaringar till denna utveckling som lyfts fram. Politiken kan, mot bakgrund av underliggande trender, antingen bidra till att motverka växande inkomstskillnader – eller till att vidga dem.

Under de senaste åren har den förda ekonomiska politiken aktivt medverkat till att vidga inkomstklyftorna i Sverige. Det har varit en politik präglad av nedskärningar i den generella välfärden och stora skattsänkningar som gett mest till höginkomsttagare. Om man studerar fördelningseffekten av de förändringar – av skatter och utgifter – som skedde åren 2006–2010 är det tydligt att fördelningen av den genomförda ekonomiska politiken är ojämn. Under åren 2006–2010 fick den procentenheten med högst inkomst, med en inkomst om över en miljon kronor om året, nästan 5 procent av de samlade skattesänkningarna och ekonomiska reformerna. Det betyder att toppinkomsttagarna fick fem gånger mer genom regeringens reformer än den genomsnittliga svensken.

De olika procentenheternas andel av reformer 2006–2010

Källa: Riksdagens utredningstjänst 2010:1805.²

Fördelningseffekt av Socialdemokraternas budgetmotion

Flera av de reformer som Socialdemokraterna föreslår inför nästa år påverkar hushållens ekonomi. Riksdagens utredningstjänst har gjort en fördelningsanalys av förslagets samlade effekt. Analysen mäter effekten av att genomföra Socialdemokraternas politik år 2013 istället för regeringens politik.

Det faktum att Socialdemokraternas budget mer kraftfullt bekämpar arbetslösheten har inte beaktas i analysen, utan är en effekt som tillkommer. Förslagen som studeras är:

- ? Barnbidraget höjs med 100 kronor.
- ? Underhållsstödet höjs med 50 kronor per månad.
- ? Sjukförsäkringen förbättras.
- ? Arbetslöshetsförsäkringen förbättras.
- ? Pensionärsskatten sänks med dubbelt så mycket som i regeringens förslag.
- ? Jobbskatteavdraget skalas ner på månadsinkomster överstigande 60 000 kronor
- ? Nedsättningen av egenavgiften för unga slopas.

Analysen visar att 9 av 10 inkomsttagare får en ökad inkomst med Socialdemokraternas förslag.

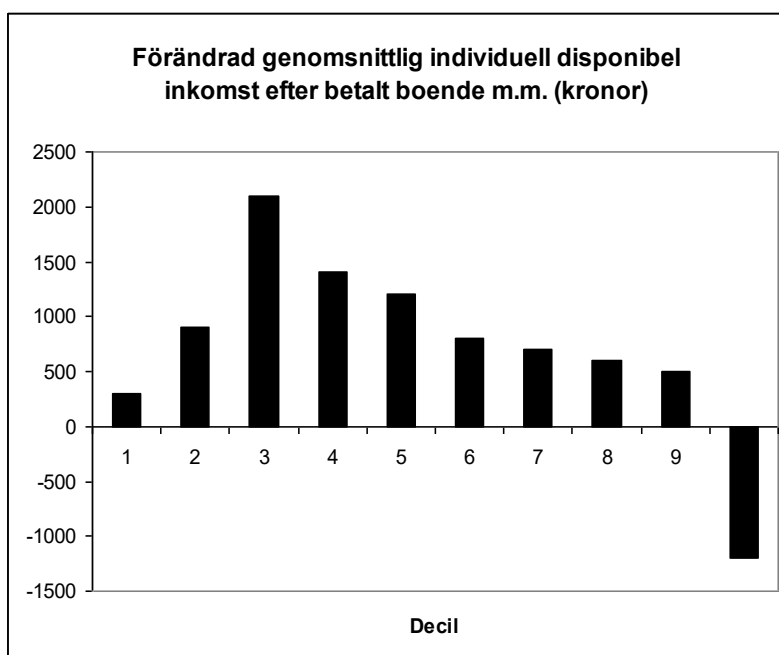
² Statistiken bygger på ett framskrivet urval varför en osäkerhet ligger i uppgifterna. Den direkta finansiella effekten av de införda regelförändringarna beräknas motsvara en försvagning av de offentliga finanserna med cirka 100 miljarder kronor år 2010. För hushållen innebär det en förstärkning av den disponibla inkomsten med motsvarande belopp. Det är förslagets direkta effekt som studeras (vilket innebär bl.a. att man bortser från eventuella beteendeffekter som kan uppstå till följd av regeländringar). I diagram ovan redovisas hur stor del av de samlade reformerna som olika inkomstgrupper fick. Hade fördelningen varit helt jämn skulle varje procentenhet få 1 procent av reformerna.

Fel! Okänt namn på

Förändringen av barnbidrag påverkar av naturliga skäl bara barnfamiljer. Barnfamiljer finns i alla inkomstgrupper (deciler)³. Förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen påverkar individer i alla deciler positivt. Höjning av underhållsstödet ger störst effekt för individer i den lägsta inkomstgruppen. Den sänkta pensionärsskatten ger störst effekter i decilgrupp 2–5. Att avtrappa jobbskatteavdraget från 60 000 kronor i månaden påverkar endast individer i decil 10.

Nästa år skulle den genomsnittliga inkomsttagaren i Sverige få 700 kronor mer per år, inklusive barnbidragshöjningen, om Socialdemokraternas politik genomfördes istället för den borgerliga regeringens politik.

Förändrad genomsnittlig disponibel inkomst per decil, 2013, kronor

Källa: Riksdagens utredningstjänst 2012:1573.⁴

³ Barnbidragshöjningen är ett hushållsanknutet bidrag. Höjningen av barnbidraget är inkluderad i utredningstjänstens beräkning för den samlade effekten av Socialdemokraternas budgetmotion. Barnbidraget är inte inkluderat i beräkningen av hur mycket som tillfaller kvinnor respektive män.

⁴ Förklaring: Ett positivt tecken innebär att nettoinkomsten ökar medan det motsatta gäller vid ett negativt tecken. Decil 1 omfattar de 10 procent lägsta bruttoinkomsterna medan decil 10 omfattar de 10 procent högsta bruttoinkomsterna. Varje inkomstgrupp innehåller lika många individer. Noterbart är att indelningen endast omfattar personer 20 år eller äldre med en bruttoinkomst som är större än noll. Det är den direkta effekten som studeras, vilket innebär att man exempelvis bortser från eventuella beteendeffekter som kan uppstå till följd av förändringarna. Noterbart är att effekten av att höja alkoholskatten och att sänka avgiften för medlemskap i arbetslöshetsförsäkringen inte ingår i analysen. Detta då det inte är möjligt att tekniskt analysera förslagen genom att knyta förändring till en individ.

Ett mer jämställt Sverige

Skillnader i villkor för kvinnor och män ska minska. Det är en central inriktning för Socialdemokraternas budgetmotion. Klyftorna mellan kvinnor och män är stora. Studerar vi utvecklingen av inkomstskillnaderna kan vi konstatera att, även om inkomstgapet mellan kvinnor och män minskar, i nuvarande takt dröjer det 100 år innan kvinnorna kommer ikapp männens inkomster.

Insatser för ökad sysselsättning bland kvinnor

I budgetmotionen genomförs ett flertal reformer som tryggar och ökar välfärdstjänsternas räckvidd. Många kvinnor arbetar inom välfärden. De får tryggare jobb med Socialdemokraternas breda satsningar på välfärden, bland annat tillförs skolan stora resurser för att skapa mindre klasser.

En mer balanserad fördelning mellan avlönat och oavlönat arbete är centralt för att nå ett mer jämställt samhälle. Forskning visar att välfärdstjänsternas räckvidd och kvalitet påverkar kvinnors möjlighet till arbete. Ett exempel är att arbetslösa kvinnor med småbarn har ökad sannolikhet att hitta arbete när man har tillgång till barnomsorg (IFAU 2010:6).

I vårt budgetförslag avsätts resurser för att bygga ut barnomsorg på kvällar, nätter och helger. Det stärker kvinnors möjligheter att jobba samtidigt som barnen får trygghet och kontinuitet.

Resurser tillförs förskolan. För oss är en allmän förskola en hörnsten i en politik för framtiden. Om fler kvinnor ska kunna jobba behöver förskolan förstärkas. Den borgerliga regeringens vårdnadsbidrag leder fel. Resurser avsätts också för att öka tillgången till läxhjälp. Sommarskola införs. Det är viktiga insatser för föräldrar som inte har möjlighet att ge det stöd till sina barns studier som behövs.

En äldresatsning i vård och omsorg genomförs. En trygg offentligt finansierad äldreomsorg är viktig, inte minst för att undvika att de äldres barn ska behöva lämna aktivt arbetsliv för vård av föräldrar.

Den andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen slopas. Det minskar risken för att anställa personer som tidigare har varit sjukskrivna. Det är gynnsamt för både kvinnor och män som har varit sjukskrivna och som idag har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Breda näringspolitiska insatser genomförs för att skapa fler jobb åt kvinnor och män. Några av reformerna är sannolikt särskilt viktiga för kvinnor. Ett sådant exempel är nyföretagargarantin, ett stöd för företagare som har bärkraftiga affärsidéer men som saknar tillräckliga säkerheter, i form av exempelvis bostad.

Fördelningseffekt av Socialdemokraternas förslag

I budgetmotionen genomförs ett antal inkomstförstärkningar som särskilt förbättrar kvinnors ekonomiska situation. Ett sådant exempel är att underhållsstödet förbättras. Samtidigt betalas nedskalningen av jobbskatteavdraget för miljoninkomster i huvudsak av män.

Fel! Okänt namn på

Riksdagens utredningstjänst har gjort en fördelningsanalys uppdelad på kvinnor och män av förslagets samlade effekt. Analysen mäter effekten av att genomföra Socialdemokraternas politik år 2013 istället för regeringens politik.

Analysen visar att kvinnor gynnas något mer än män av Socialdemokraternas förslag. Innan hänsyn har tagits till barnbidraget, växer kvinnors nettoinkomst med i genomsnitt *600 kronor* medan män får *400 kronor* per år.

Ekonomiskt ramverk

Det finanspolitiska ramverket

Socialdemokraterna lade fast det finanspolitiska ramverket – med överskottsmål, utgiftstak, balanskrav på kommunerna och en sammanhållen budgetprocess – efter den svenska 1990-talskrisen. Ramverket har tjänat Sverige väl. I mitten av 00-talet anslöt sig även Moderaterna till denna ordning. Den breda uppslutningen bakom ramverket har varit en styrka för Sverige under finanskrisen. Ordning och reda i statens finanser har varit en av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar. Men denna konkurrensfördel går lätt förlorad om ramverket ignoreras.

Överskottsmål

För att minska den offentliga sektorns nettoskuld, skapa en buffert för att möta den demografiska utvecklingens kommande påfrestningar på de offentliga välfärdssystemen samt för att bidra till en betryggande marginal till gränsen för underskott i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt har Sverige ett överskottsmål. Målet infördes år 2000.

Överskottsmålet innebär att de offentliga finanserna ska visa ett överskott på 1 procent av BNP över en konjunkturcykel. Vi kan nu konstatera att Finansdepartementets ekonomiska bedömning av reformutrymmet är alltför optimistisk. Regeringens expertmyndigheter Ekonomistyrningsverket och Konjunkturinstitutet anser att regeringens förslag inte fullt ut ryms inom målet. Med de förslag som regeringen presenterat nås inte överskottsmålet. Det vore synnerligen olyckligt om stabiliteten i de svenska offentliga finanserna ifrågasattes.

Vår hållning är att regler ska efterlevas. En förändring i överskottsmålet bör annonseras i god tid i förväg – och inte genomföras för att olika faktorer försvårar målets efterlevnad.

Sysselsättningspolitiskt ramverk

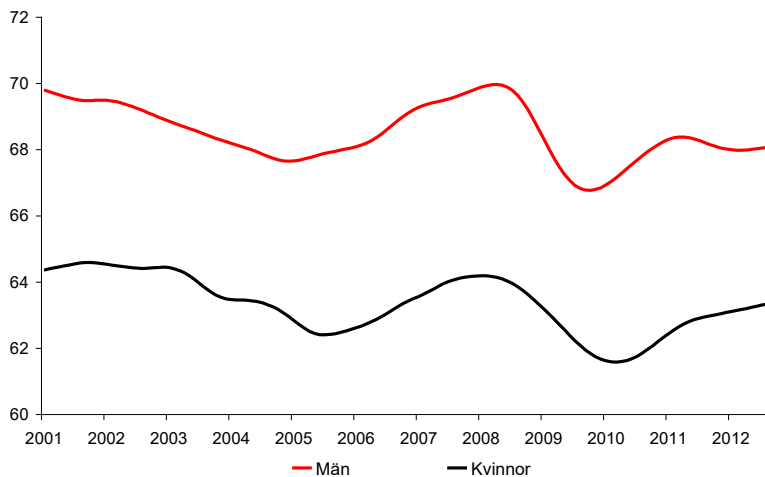
Full sysselsättning är den ekonomiska politikens viktigaste mål. Men under 20 år har arbetslösheten i Sverige hela tiden legat högre och sysselsättningen

lägre, även i perioder med stark BNP-tillväxt, än vad som var fallet före 1990-talskrisen.

För att politiken tydligare ska verka för en ökad sysselsättning bör det ekonomiska ramverket kompletteras med ett sysselsättningspolitiskt ramverk.

Sysselsättningsgrad

(trend)

Källa: SCB/AKU.

Full sysselsättning är ett läge när alla som kan och vill arbeta också hittar ett arbete. Men det räcker inte med låg arbetslöshet. För att begreppet full sysselsättning ska vara meningsfullt som målsättning krävs att sysselsättningsgraden samtidigt är hög. Många måste både vilja och kunna arbeta.

Den samlade ekonomiska politiken måste utformas så att individers vilja till arbete förstärks. Det sker genom att arbete lönar sig, genom en bra lön och rätt till exempelvis pension, a-kassa och föräldraförsäkring.

Men det räcker inte med att fokusera på människors vilja till arbete. Politiken måste också utformas så att fler kan arbeta. Det handlar bland annat om att öka sysselsättning och arbetstid genom välfärdsreformer, som tillgång till barnomsorg och äldreomsorg. Men det handlar också om att förbättra villkoren på jobbet genom medvetna insatser för bättre arbetsmiljö samt möjligheter att få fast heltidstjänst.

Slutligen måste politiken bidra till att forma en ekonomisk miljö där fler jobb kan skapas så att fler också hittar ett arbete. Då krävs att efterfrågan på varor och tjänster i ekonomin hålls på hög nivå. En aktiv näringspolitik behöves, som gör att företag kan växa och anställa. Penning- och finanspolitiken måste användas effektivt.

I Socialdemokraternas budgetmotion föreslås ett antal centrala steg för att påbörja ett långsiktigt reformarbete som tar Sverige till full sysselsättning. Det handlar bland annat om

- ? sänkta trösklar för arbete genom lägre avgifter till a-kassan och höjt barnbidrag

Fel! Okänt namn på

- ? investeringar i utbildning som förbättrar matchningen på arbetsmarknaden
- ? investeringar i barnomsorgen och äldreomsorgen som gör det möjligt för fler att lönearbeta
- ? ökad efterfrågan på arbetskraft genom aktiva näringspolitiska insatser.

För att den samlade ekonomiska politiken ska ta tydligare steg mot full sysselsättning behöver ett sysselsättningspolitiskt ramverk utvecklas. Ett sysselsättningspolitiskt ramverk med ett övergripande mål tydliggör politikens inriktning. Det stärker styrningen inom Regeringskansli och myndigheter för att lyfta fram nya förslag som verkar i riktning mot måluppfyllelse.

Vi vill se ett övergripande sysselsättningsmål. Detta ska kontinuerligt kompletteras av tidsatta delmål. Målet ska vara styrande för den förda ekonomiska politiken, samtidigt som det finanspolitiska ramverket efterföljs.

För att tydliggöra betydelsen av ökad delaktighet på arbetsmarknaden bör sysselsättningsgraden vara det övergripande måttet. Exakt vilket mått på sysselsättning som ska följas bör utformas inom Regeringskansliet. En dimension som måste analyseras är vilka åldersgrupper som ska avses, bland annat för att undvika en konflikt mellan sysselsättningsmålet och våra höga utbildningspolitiska ambitioner.

Huvudmålet med mål om sysselsättningsgrad ska kompletteras med återkommande uppföljning av antalet arbetade timmar och arbetslösheten. Huvudmålet kan kontinuerligt brytas ner på undergrupper. Operativa delmål ska formuleras som bidrar till att nå det övergripande sysselsättningsmålet. Ett operativt delmål ska vara att minska skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män.

Investeringsplan

I ett internationellt perspektiv har Sverige starka statsfinanser, vilket till stor del förklaras av det finansiella ramverk som tidigare socialdemokratiska regeringar utarbetat. För att bedöma värdet på statens förmögenhet räcker det emellertid inte med att enbart se till statens finansiella ställning. För att bedriva en väl avvägd ekonomisk politik måste man även beakta hur de statliga reala tillgångarna, det vill säga värdet på vägar, järnvägar och annat fysiskt kapital i statlig ägo, utvecklas.

Värdet på den offentliga kapitalstocken beror av investeringsbeslut som tagits under en betydande tidsrymd. För att analysera behovet av ökade investeringar behöver man därför studera utvecklingen i ett längre historiskt perspektiv. Sedan ungefär femton år tillbaka har de offentliga investeringarna stabiliserats kring 3 procent av BNP, vilket kan jämföras med 1970 års nivå på 5 procent av BNP.

För att på bästa sätt följa hur de offentliga investeringarna utvecklas över tid behöver investeringarna tydligt redovisas.

Vi föreslår att en investeringsplan över de samlade offentliga investeringarna varje år ska biläggas budgetpropositionen. Planen ska redovisa i närtid

genomförda, nu pågående samt planerade offentligt finansierade investeringsprojekt. Investeringsplanen ska redovisas för samma period som utgiftstaken fastställs. Investeringsplanen ska redovisas både i absoluta tal och som andel av den samlade ekonomin. Kapitalstockens utveckling ska särskilt belysas.

Vår bedömning av reformutrymmet

Det finanspolitiska ramverket har tjänat Sverige väl. Ordning och reda i de offentliga finanserna är en viktig konkurrensfördel för Sverige. Grunden för detta är att de regelverk som satts upp också efterlevs.

Regeringen har, för att utvärdera efterlevnaden av överskottsmålet, upprättat tre indikatorer: det historiska tioårsnittet, det konjunkturjusterade sparandet och en sjuårsindikator som mäter sparandets utveckling över budgetåret, de tre föregående åren och de tre följande åren. Mot bakgrund av en avstämning mot dessa indikatorer söker man fastställa om den förda politiken är förenlig med överskottsmålet.

Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot överskottsmålet

Procent av BNP respektive potentiell BNP	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Finansiellt sparande	0,1	-0,3	-0,6	0,3	1,7	2,5
Bakåtblickande tioårsnitt	0,7					
Sjuårsindikatorn	0	0	0,5			
Strukturellt sparande*	0,6	0,2	0,3	0,6	1,8	2,5
BNP-gap	-0,9	-1,4	-1,7	-0,4	-0,1	0

Källa: Budgetpropositionen för 2013, s. 129.

Regeringen finner själv att den föreslagna politiken inte är förenlig med överskottsmålet. Om det bakåtblickande tioårsnittet konstateras: ”År 2002–2011 motsvarade det finansiella sparandet i den offentliga sektorn i genomsnitt 0,7 procent av BNP. Sparandet låg med andra ord något under målsatt nivå.”

Om sjuårsindikatorn konstateras, likaledes: ”Om vikt tillmäts både den ojusterade och den konjunkturjusterade sjuårsindikatorn förefaller det finansiella sparandet ligga något under överskottsmålet.” Även det strukturella sparandet pekar i samma riktning: ”Denna indikator pekar på ett sparande som ligger under målet i år och nästa.”

Regeringen bedömer själv att reformutrymmet är väl tilltaget: ”Sammantaget visar indikatorerna som används för att följa upp överskottsmålet på ett finansiellt sparande som ligger något under målet 2012–2014.”

Regeringen tycks mena att det alltför väl tilltagna reformutrymmet likväl är väl avvägt – med hänsyn tagen till den utdragna lågkonjunktur Sverige genomgått.

Överskottsmålet innebär inte att överskottet varje år ska uppgå till 1,0 procent av BNP. Politiken bör, tvärtom, anpassas efter konjunkturen. Under sämre tider bör det finansiella sparandet vara lägre än målets nivå – för att

Fel! Okänt namn på

vara högre under bättre tider. Men målet innebär att det finansiella sparandet i offentlig sektor ska uppgå till 1,0 procent i genomsnitt under en konjunkturcykel.

För att utvärdera om det föreligger en systematisk avvikelse från målet studeras den historiska tioårsindikatorn. Den är idag 0,7. Konjunkturjusterat är den 1,2. Av detta drar regeringen slutsatsen att den rådande regimen är förenlig med överskottsmålet. Det är en vågad slutsats, eftersom BNP-gapet i allmänhet och i genomsnitt är negativt. Av denna anledning anser exempelvis Konjunkturinstitutet i sina beräkningar att ett konjunkturjusterat sparande på 1,5 när ekonomin är i balans är den nivå som är förenlig med överskottsmålet. Även det konjunkturjusterade historiska genomsnittet ter sig, alltså, lågt i förhållande till målets nivå.

En förklaring till att regeringen har hamnat på en alltför låg bana för det finansiella sparandet kan vara att regeringen hyser överoptimism om den egna politikens återverkningar. Regeringen har en helt annan syn på arbetsmarknadens utveckling om två, tre år än de flesta oberoende bedömare. Denna optimism kan konsistent bidra till att regeringen överskattar de fria resurserna. Över tid rör sig därmed finanspolitiken från den bana som är förenlig med målet.

Indikatorer – regeringen och Socialdemokraterna

Procent av BNP respektive potentiell BNP

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Finansiellt sparande (regeringen)	0,1	-0,3	-0,6	0,3	1,7	2,5
Sjuårsindikatorn (regeringen)	0,0	0,0	0,5			
Strukturellt sparande (regeringen)	0,6	0,5	0,3	0,6	1,8	2,5
Finansiellt sparande (S)	0,1	-0,3	-0,5	0,4	1,8	2,6
Sjuårsindikatorn (S)	0,1	0,1	0,6			
Strukturellt sparande (S)	0,6	0,5	0,4	0,7	1,9	2,6

Källa: Budgetpropositionen för 2013, s. 129.

Det finns ingen anledning att ta Sverige tillbaka till en finanspolitik som är förenlig med överskottsmålet i ett slag. Nu råder lågkonjunktur – och en kraftig åtstramning vore av detta skäl olämplig. Däremot borde regeringen notera den systematiska avvikelse som uppstått och anpassa politiken till detta.

Regeringen gör bedömningen att reformutrymmet för 2013 är 23 miljarder kronor. Vi delar inte den bedömningen – utan föreslår ett lägre reformutrymme. Därmed uppstår en konjunkturbuffert i vårt budgetalternativ. Vi följer utvecklingen på arbetsmarknaden nära och står beredda att nyttja denna konjunkturbuffert för att stimulera efterfrågan och värna sysselsättningen i välfärden i händelse av en oväntad och kraftig framtida nedgång. Vi håller krutet torrt.

Vi delar inte regeringens åsikt att reformutrymmet är 23 miljarder kronor. Vi delar emellertid regeringens bedömning att denna nivå inte är förenlig med överskottsmålet. Vi gör bedömningen att reformutrymmet är 18 miljarder kronor. Med ofinansierade insatser i denna omfattning anser vi att finanspoli-

tiken närmar sig måluppfyllelse i en rimlig takt, med hänsyn tagen till rådande konjunkturläge.

Utgiftstak och budgeteringsmarginal

För att förhindra att tillfälligt högre inkomster används för att finansiera varaktigt högre utgifter infördes 1997 ett system med utgiftstak för staten. Sedan systemet infördes har utgiftstaken klarats samtliga år och bidragit till sunda offentliga finanser.

Vi socialdemokrater föreslår i denna budgetmotion att utgiftstaket för 2013, 2014 resp. 2015 ska uppgå till 1 115, 1 125 resp. 1 145 miljarder kronor.

Budgeteringsmarginalen uppgår i vårt förslag till 19, 13 resp. 18 miljarder kronor under 2013–2015.

Efterfrågestimulanser i Socialdemokraternas förslag

Finanspolitiken ska stimulera efterfrågan i lågkonjunktur. Det bidrar till en mer balanserad ekonomisk utveckling. Ofta mäts finanspolitikens stimulerande effekt med förändringen i det konjunkturjusterade sparandet. Om det konjunkturjusterade sparandet stiger sägs finanspolitiken verka åtstramande – och om det sjunker anses finanspolitiken verka expansivt. Redovisningen i budgetpropositionen för 2013 innebär att det konjunkturjusterade sparandet sjunker.

Efterfrågestimulanser till hushåll	(offentliga finanser, mnkr)
Bättre arbetslöshetsförsäkring	3 400
Bättre försäkring vid sjukdom	1 150
Sänkt avgift för medlemskap i arbetslöshetsförsäkring	2 500
Höj bambidraget	2 400
Höj underhållsstödet	100
Sänkt pensionärsskatt	1 250
Summa	10 800

Regeringens största insats i budgetpropositionen för 2013 är den föreslagna sänkningen av bolagsskatten. Det är ett strukturellt riktigt förslag, som skulle kunna genomföras i en takt som ekonomin tillåter och vägas av mot andra angelägna reformer. Sverige ska ha en konkurrenskraftig bolagsskatt. Men vi bedömer inte att ekonomin tillåter en fullt så stor skattesänkning som regeringen föreslår i innevarande läge. Det finansiella sparandet befinner sig på en alltför låg bana för att vara förenligt med överskottsmålet. Därför föreslår vi ofinansierade insatser på en lägre nivå än regeringen.

För att yttra sig om den socialdemokratiska politiken är mer eller mindre efterfrågestimulerande än regeringens måste man studera inriktningen i förslagen. Efterfrågan stimuleras mest direkt genom offentlig konsumtion. Därnäst gäller att stärka hushållens disponibelinkomster – särskilt hushåll som inte har stora marginaler att spara tillskott.

Att sänka bolagsskatten är ett ineffektivt sätt att stimulera efterfrågan – trots att förslaget har andra meriter. Vägen är lång från de stora vinstrika

Fel! Okänt namn på

bolagen till enskilda hushålls fickor, och vidare ut i svensk ekonomi. Således är det inte rimligt att vänta sig att denna del av regeringens politik har några större effekter på efterfrågan. Regeringen gör inte heller i budgetpropositionen bedömningen att det i nuläget finns behov av temporära efterfrågestimulanser.

I denna motion föreslås mer effektiva efterfrågestimulanser. Höjningen av *barnbidraget* och *underhållsstödet*, den större sänkningen av *skatten för pensionärer*, de rejäla förbättringarna av *våra allmänna försäkringar* och den *kraftigt sänkta avgiften i a-kassan* stärker hushållens efterfrågan med mer än 10 miljarder kronor. Därtill kommer de omfattande insatserna för att *knäcka ungdomsarbetslösheten* och *långtidsarbetslösheten*, vilka stärker arbetslösas inkomster. Allt detta bidrar till att höja efterfrågan i ekonomin – betydligt mer än vad som är fallet i regeringens budgetproposition.

Vår helhetsbedömning är att förslagen i denna motion ger en större impuls till efterfrågan än de förslag som lagts fram i budgetpropositionen.

Höj Sveriges kompetens

Vi vill investera Sverige starkt för framtiden. Då måste vi börja med att barnen får bra förutsättningar. Utbildning är nyckeln till framtidens jobb och konkurrenskraft, men också till människors frihet att forma sina egna liv. Ska svenska företag klara av att ständigt utvecklas måste deras anställda också kunna göra det. Därför föreslår vi investeringar i skolan och i människors möjligheter till utbildning.

En kunskapsekonomi kräver en skola där alla barn kommer till sin rätt. Resultaten i grundskolan har försämrats sex år i rad och i de internationella kunskapsmätningarna tappar den svenska skolan. Vi kan inte möta framtiden med fallande kunskapsnivå. Ambitionerna måste vara högre, både när det gäller spets och bredd. Det handlar om såväl ungdomars möjlighet till ett bra liv som Sveriges möjlighet till framtida tillväxt och välfärd.

Grunden för att alla elever ska klara målen och utveckla sin fulla potential är att höja kvaliteten i skolan. Det är ett långsiktigt arbete som kräver politiska och ekonomiska prioriteringar.

Vi är övertygade om att nyckeln till högre skolresultat består i högre kvalitet i undervisningen. Det handlar om investeringar i mindre klasser, i lärarna och i skolläda. Bättre skolresultat kräver också insatser för en likvärdig skola. För att vända utvecklingen krävs att vi tänker nytt och utvecklar det som visat sig fungera och använder oss av de metoder som får stöd av forskning och erfarenhet.

Trenden med sjunkande resultat i den svenska skolan måste brytas. Skickliga lärare och rektorer är grunden för en bra skola. Därför vill vi satsa på lärarna och rektorerna. Vi vill också minska klasstorleken i de lägre årskurserna rejält. Både internationell och svensk forskning pekar på att detta är ett effektivt sätt att höja resultaten. Vi vill att fler barn ska gå i förskoleklass och förlänga skolplikten genom att införa sommarskola. Ett särskilt forskningsin-

stitut för lärande ska bildas. De skolor som har tuffast förutsättningar ska få ökade resurser. Vi vill genomföra en stimulans för mer läxhjälp i grundskolan för alla.

Högre utbildning lönar sig, för såväl den enskilde som samhället. Den enskilde får högre lön, lägre risk för arbetslöshet och bättre hälsa bland många andra saker. Samhället investerar i utbildning och får tillbaka mångdubbelt i tillväxt och utvecklingskraft.

Vi accepterar inte regeringens neddragningar av antalet högskoleplatser, utan föreslår fler utbildningsmöjligheter i yrkeshögskola och högskola kombinerade med en kvalitetssatsning och ökade praktikmöjligheter i högskolan. Regeringens målsättning för andelen unga med högre utbildning är att det ska förbli som idag eller minska fram till år 2020. Det är uppenbart att Sverige har alltför låga ambitioner för den högre utbildningen. Andra länder går i precis motsatt riktning och många OECD-länder har redan idag en större andel unga högskoleutbildade än Sverige. Att såsom regeringen kraftigt dra ned antalet högskoleplatser riskerar Sveriges framtida konkurrenskraft. Vi väljer istället att investera i fler studieplatser inom såväl högskola som yrkeshögskola.

Så bygger vi Sverige starkare inför framtiden.

Mindre klasser i lägre åldrar

Varje elev ska ges verkliga förutsättningar att nå sin fulla potential i skolan. Då måste stora klasser bli mindre. Mindre klasser möjliggör en högre kvalitet på undervisningen. Det ger mer tid för lärarna med varje enskild elev och möjliggör att varje elev ges stöd i sin utveckling. Elever som har svårigheter i skolan ska tidigt och kraftfullt ges stöd. Det krävs för att höja resultaten i skolan. Det är emellertid inte effektivt att minska klasstorleken i redan små klasser.

STAR-projektet (Tennessee Student/Teacher Achievement Ratio) är ett fältexperiment som genomfördes i Tennessee under slutet av 1980-talet, och som av har karaktäriserats som ” the most famous educational experiment conducted to date”. I experimentet jämförde man små klasser (mellan 13 och 17 elever), normalstora klasser (mellan 22 och 25 elever), och normalstora klasser med en assisterande lärare.

Eleverna fördelades slumpmässigt över de olika klasstyperna, och varje år fördelades lärarna slumpmässigt över de olika klasserna. Experimentet hade longitudinell uppläggning och började när eleverna gick i första klass eller i förskolans sista år och pågick till slutet av åk 3. Flera uppföljningsundersökningar har också genomförts vid senare tidpunkter.

Resultaten från STAR visar att elever i små klasser hade bättre inlärningsresultat än i normalstora klasser.

På grundval av denna och andra internationella och svenska studier konstaterar Skolverket att klasstorlek har betydelse för elevernas resultat. Undersökningarna visar att effekterna ofta varierar – beroende på elevernas ålder och bakgrund. Effekter av klasstorlek kan i första hand observeras för årskurserna

Fel! Okänt namn på

1–6. En ny studie från IFAU visar att klasstorlek har så stora effekter på elevens lärande att det påverkar elevernas lön senare i livet och att löneeffekterna är tillräckligt stora för att intäkterna ska överstiga de direkta kostnaderna av klasstorleksminskningen. Därför investerar vi i mindre klasser.

Mindre klasser förbättrar lärarnas arbetsmiljö. I klasserna F–3 berör detta främst kvinnor som är lärare.

Vi investerar 2 miljarder kronor 2013 för att minska klasstorlekarna i år 1–3 och förskoleklass så att lärarna får tid att ge varje elev stöd i sin utveckling. Med denna insats kan vi minska klasstorleken med mellan fyra och fem elever per klass i dessa åldrar.

Högre resultat i skolan

Utveckla läraryrket

Det är mycket betydelsefullt för en elevs resultat att möta en skicklig lärare. För att höja resultaten i skolan är det därför viktigt att investera i lärarna. Vi ser att läraryrket behöver stärkas och utvecklas och att lärare måste ges bättre möjligheter till kompetensutveckling och karriär.

Kompetensutveckling, övning, återkoppling och stöd är centralt för att lärare ska utvecklas som lärare och inte stanna av i sin utveckling. Kontinuerlig kompetensutveckling måste vara ett självklart inslag i lärarrollen, och stödjas genom gemensamma satsningar från staten och skolhuvudmännen. Dagens system för kompetensutveckling för lärare där staten bestämmer sig för att vidareutbilda lärarna inom än det ena, än det andra skapar inte den långsiktighet eller lokala anpassning som krävs för att nå bästa resultat.

Lärarna behöver genom kompetensutvecklingsinsatser, främst i universitet och högskolors regi, få tillgång till den senaste forskningen som är relevant för att ständigt förbättra undervisningen och elevernas kunskaper och förmågor.

Lärare behöver bli varse sina egna styrkor och svagheter och ständigt utveckla sina kunskaper och undervisningsmetoder. Arbetssättet inom skolan måste därför vara öppet så att varje skola blir en lärande organisation. Lärare behöver genom kompetensutvecklande arbetssätt, såsom learning studies, ständigt utveckla undervisningen, lära av varandra och skickliga lärare coacha andra. Effektiva undervisningsmetoder kan på så sätt utvecklas och spridas.

Vi vill investera 450 miljoner kronor 2013 i kompetensutveckling av lärare och förskolans personal.

Bättre karriärvägar för lärare

Ökande kunskapsresultat i den svenska skolan kräver att många duktiga och ambitiösa studenter väljer att utbilda sig till lärare. Då måste det också löna sig att vara en skicklig lärare. Därför vill vi se fler karriärvägar för lärare i skolan. Skolhuvudmännen bör tillvarata den kompetens som lärarna besitter och stimulera till professionell utveckling och större ansvarstagande i skolan. Det kan exempelvis handla om att ta ansvar för ämne och ämnesutveckling,

Fel! Okänt namn på

kvalitetsarbete, bedömning och betygssättning, handledarskap för lärarstudenter samt mentorskap för nyutbildade lärare.

Vi vill investera 50 miljoner kronor 2013 för att attrahera de bästa lärarna till skolor med de största utmaningarna och ge mer betalt till de lärare som i dessa skolor tar på sig ett större ansvar för skolans och elevernas utveckling.

Stärk det pedagogiska ledarskapet

Ett bra ledarskap är viktigt för att utveckla och förbättra skolans resultat. Skolor som saknar bra ledare saknar också ofta ett klimat med höga förväntningar och strävan efter att utvecklas. Rektorer är således nyckelpersoner för att vända den negativa utvecklingen i svensk skola.

Rektorerna ska kunna hantera en mängd frågor av olika slag. Samtidigt som de ska vara pedagogiska ledare och personalansvariga ska de ansvara för skolans ekonomi och resultat. Rektorerna måste ges tillräckliga förutsättningar för att kunna fullgöra sitt uppdrag, och först och främst det centrala uppdraget som pedagogiska ledare. Vi vill stödja Sveriges rektorer så att de kan utvecklas i sin roll som pedagogiska ledare.

Vi vill utveckla rektorsrollen och för att sätta det pedagogiska uppdraget främst investerar vi 50 miljoner kronor 2013 i detta.

Forskningsinstitut för lärande

För att lyckas med att förbättra resultaten i svensk skola måste skolan leva upp till kravet på att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. En viktig del i arbetet för att så ska ske är att forskning som är relevant för skolan systematiseras, sprids och kommer till användning av lärare och rektorer i Sveriges alla skolor. Skolan är alltför viktig för att vara ett slagfält för löst tyckande.

Det behövs därför en ny organisation som tar fram systematiska översikter av såväl nationell som internationell forskning inom lärandets område. Att sammanställa systematiska översikter är en forskningsuppgift eftersom forskning måste bearbetas, sammanställas och bedömas, vilket kräver forskarkompetens. Vi föreslår därför ett nytt forskningsinstitut för lärande.

Spridningen av kända forskningsresultat behöver också kraftigt förbättras. Spridningen behöver bli systematisk och kommuniceras på ett lättillgängligt sätt så att den blir känd och kan komma till användning i Sveriges alla skolor.

För att forskningsresultat ska omsättas i praktiken krävs ett verksamhetsnära perspektiv och ett nära samarbete med professionen. Vi vill därför ge det föreslagna forskningsinstitutet för lärande uppdraget att också arbeta med skolutveckling, i nära samarbete med landets lärosäten, Skolverk/Skolinspektion samt kommuner och fristående skolor.

För uppbyggnad av institutet investerar vi 25 miljoner kronor under 2013.

Stärk skolor med tuffa förutsättningar

Socialdemokraterna vill satsa resurser för att lyfta skolresultaten i de skolor som har allra tuffast förutsättningar och där resultaten är låga. Alla elever har

Fel! Okänt namn på

rätt att få en undervisning som gör att de når målen i skolan och ges förutsättningar att utveckla sin fulla potential.

Skolorna ska ha stor frihet att använda resurserna på det sätt som kommunen och skolan ser bäst behövs. Men det tydliga syftet är att förändra skolan för att den ska prestera bättre. Rektor och skolans personal måste utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete med analys och utvärdering av resultat utifrån kunskapsmålen. Skolorna måste också utvecklas som lärande organisationer som tar till sig den senaste forskningen. Det grundläggande målet är att höja resultaten i skolan genom att utveckla undervisningskvaliteten och tryggheten i skolorna.

Vi förslår att Skolverket ges i uppdrag att fördela resurser till de 50 grundskolor där uppemot hälften av eleverna inte når behörighet till gymnasiet. Vi ser att ett viktigt inslag i insatsen kommer att vara coachning av enskilda lärare, ämneslärare tillsammans och arbetslag för att utveckla undervisning och arbetssätt. Coachningen ska utföras av särskilt kvalificerade lärare. En annan viktig del är att ge alla elever på skolan möjlighet till läxläsning/läxhjälp i skolans regi.

Socialdemokraterna föreslår investeringar om 100 miljoner kronor under 2013 för att höja resultaten i de 50 skolor där uppemot hälften av eleverna inte når behörighet till gymnasiet.

Läxhjälp i grundskolan

Hjälp med läxorna ska inte vara förunnat bara några barn, utan alla barn ska erbjudas läxhjälp. Om elever kan få hjälp med läxorna ska inte avgöras av om de har föräldrar som har förmågan att hjälpa dem eller vid varje tillfälle tidsmässigt får ihop det.

Det ska vara upp till skolan att organisera läxhjälpen på det sätt som skolan ser fungerar bäst. För de yngre barnen ser vi att läxhjälpen företrädesvis kommer att bedrivas inom ramen för fritidshemmen då drygt åtta av tio elever på lågstadiet går på fritids under eftermiddagarna. Vi ser också gärna att skolor samarbetar med ideella föreningar för att erbjuda alla elever läxhjälp. Skolverket ges i uppdrag att fördela stimulansbidrag för att alla elever i grundskolan ska erbjudas läxhjälp.

Vi investerar 110 miljoner kronor 2013 för läxhjälp i grundskolan.

Sommarskola

Fler än 13 000 elever lämnar grundskolan utan behörighet för att komma in på något av gymnasieskolans nationella program. Detta är ett misslyckande för samhället och ett svek mot dessa ungdomar. Vi har en skyldighet att se till att varje elev får reella möjligheter till fullständiga betyg. På samma sätt har eleverna själva en skyldighet att ta vara på de möjligheter som ges.

Sommarlovet är ungefär tio veckor långt. Vi vill använda dessa veckor klokt. Idealet är att inga elever ska behöva gå i skolan på sommaren. Men för de elever som lämnar eller riskerar att lämna grundskolan utan fullständiga betyg ska en del av sommarlovet ägnas åt att lära sig det man inte lärt sig under året. De ska få mer undervisningstid med professionella lärare.

Fel! Okänt namn på

Den utökade undervisningstiden under sommaren ska enligt vårt förslag gälla elever i årskurserna 6–9. Dessa elever ska ges utökad undervisningstid om upp till 20 dagar under sommaren. Skolplikten omfattar alltså, med vårt förslag, delar av sommarlovet.

Vi vill investera 130 miljoner kronor 2013 i att förlänga skolplikten under sommaren för barn som inte når målen.

Fler barn i förskoleklass

Alla barn har rätt till en riktigt bra start i livet. En allmän förskola av hög pedagogisk kvalitet är en hörnsten i en politik för framtiden. För att ge alla barn en bra start på sin skolgång vill vi att fler barn ska gå förskoleklassen för 6-åringar. Om barn inte stimuleras under den period i deras liv då de kan lära som mest riskerar de att hamna efter under sin skolgång. Att gå i förskoleklass ger barn möjligheter att nå sin fulla potential i skolan.

Vi avsätter 140 miljoner kronor 2013 för att fler barn ska gå i förskoleklass.

Svensk arbetsmarknad kräver gymnasieutbildning

Arbetslösa unga utan fullgjord gymnasieutbildning har en mycket svag situation på arbetsmarknaden. Ett utbildningskontrakt införs för unga arbetslösa under 25 år som inte fullgjort gymnasiestudier. Kontraktet innebär att den unge arbetslöse anvisas en individuellt utformad utbildningsplan med insatser som ska leda fram till gymnasieexamen. Vissa kommer att studera inom exempelvis vuxenutbildning eller folkhögskola på heltid, andra varvar deltidsstudier med antingen praktik eller arbete.

Fullgjord gymnasieutbildning ökar även möjligheten för dem som är över 25 år att komma tillbaka snabbt på arbetsmarknaden vid arbetslöshet. Även för dessa grupper bör det finnas bra vägar som leder fram till gymnasieexamen.

Vi vill öka antalet platser inom kommunala vuxenutbildningen, satsningar på yrkesvux är av särskild stor vikt. Folkhögskolan har också en central roll i vår strategi att höja Sveriges kompetens och ge fler goda förutsättningar till arbete och egen försörjning.

Yrkesvux och komvux

Vuxenutbildningen utgör en viktig väg för människor att utbilda sig vidare och få en ny chans på arbetsmarknaden. Vuxenutbildningen måste vara dimensionerad så att den möter människors utbildningsbehov både i praktiska och teoretiska ämnen. Som en del av våra insatser för att avskaffa fas 3 och att genomföra utbildningskontraktet för unga investerar vi i vuxenutbildning.

Vi investerar 950 miljoner kronor 2013 i sammanlagt 17 000 nya platser i yrkesvux och komvux.

Fel! Okänt namn nå

Folkhögskola

Ungdomsarbetslöshet, och inte minst långtidsungdomsarbetslöshet, är ett mycket stort problem bland unga utan en fullständig gymnasieexamen. Folkhögskolan som utbildningsform har omvittnat goda resultat vad gäller att få människor att återfinna lusten att lära och därefter kunna gå vidare till jobb eller studier. Inom utbildningskontraktet för unga investerar vi i folkhögskolan.

Vi investerar 60 miljoner kronor 2013 i 1 000 nya folkhögskoleplatser.

Investera i eftergymnasial utbildning

Regeringen väljer att kraftigt dra ned antalet högskoleplatser. Det riskerar Sveriges framtida konkurrenskraft. Vi väljer istället att investera i fler studieplatser inom såväl högskola som yrkeshögskola.

Yrkeshögskola

Kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar är av stor vikt för att arbetsgivare ska hitta rätt utbildad personal och är samtidigt ett snabbt sätt för den enskilda att få ett kvalificerat arbete. Ansökningar om att få starta yrkeshögskoleutbildning är långt fler än de som beviljas. År 2011 beviljades endast 25–30 procent av ansökningarna om att bedriva yrkeshögskoleutbildning med statligt stöd och det var i genomsnitt 3,7 sökande per studieplats. Det visar på behovet av att utöka möjligheterna att studera inom ramen för yrkeshögskolan. Som en del av våra insatser för att avskaffa fas 3 och att sätta en effektiv tidsgräns för ungdomsarbetslösheten investerar vi i yrkeshögskolan.

Vi investerar 450 miljoner kronor 2013 i sammanlagt 4 500 nya platser i yrkeshögskolan.

Högskola och universitet

Söktrycket till högskolor och universitet är rekordhög. Det följer av att efterfrågan på högskoleutbildade ökar på arbetsmarknaden. Samtidigt är arbetslösheten, inte minst ungdomsarbetslösheten, hög och antalet unga är många. Även nästa år växer antalet 20–25-åringar.

Regeringen väljer trots det att dra ned antalet högskoleplatser med cirka 10 000 innevarande år och ytterligare cirka 10 000 år 2013. Unga människor ska ställas utanför högskolan bara för att de är födda samma år som många andra. En så kraftig neddragning av antalet högskoleplatser bör inte ske. Som en del av våra insatser för att avskaffa fas 3 och att sätta en effektiv tidsgräns för ungdomsarbetslösheten investerar vi i 4 500 nya högskoleplatser. Därutöver investerar vi i 2 500 nya högskoleplatser.

Vi investerar 530 miljoner kronor 2013 i sammanlagt 7 000 nya högskoleplatser.

Högre kvalitet i högskolan

Kvaliteten på högskole- och universitetsutbildningar behöver höjas, särskilt inom samhällsvetenskap och humaniora. Det är inte ovanligt med så lite lärarledd tid som fyra timmar per vecka. Många studenter har inte heller inom ramen för sin utbildning möjlighet till en bra arbetslivsanknytning och praktik som vi vet höjer kvaliteten på utbildningen och samtidigt underlättar steget ut i arbetslivet.

Vi vill förbättra kvaliteten och möjligheten till praktik i högskolan och investera därför 200 miljoner kronor 2013.

Skapa jobb i växande och kunskapsintensiva företag

Sverige är ett av världens mest öppna, innovativa och konkurrenskraftiga länder. Globalisering i kombination med växande behov av omställning för hållbar utveckling skapar stora möjligheter för Sverige och svenska företag. Vi socialdemokrater vill stärka Sveriges innovationsklimat och därmed skapa förutsättningar för nya jobb att växa fram.

Om jobben ska bli fler måste företagsklimatet i Sverige förbättras. Sverige behöver fler entreprenörer och fler företag som växer och anställer. För att fler företag ska våga anställa föreslår vi att företagens kostnad vid anställdas sjukdom ska sänkas. Den andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen ska slopas och arbetsgivarnas ansvar för att betala sjuklön kommer därmed att halveras.

Många av framtidens jobb finns där lösningarna på klimatkrisen utvecklas. Vi vill införa ett nytt stöd för att stimulera klimatinnovationer genom bland annat satsningar på pilotprojekt. På så sätt ges svenska företag möjlighet att pröva ny teknik i full skala, vilket kan stimulera framtida svensk export. En ansvarsfull klimatpolitik förutsätter ett gott samspel mellan offentlig sektor och näringsliv.

Värdet av den svenska exporten motsvarar idag halva vår BNP. Men våra viktigaste exportländer finns, med undantag av USA, i vårt närområde. För att minska vår sårbarhet och fortsätta att vara relevanta internationellt behöver fler innovationsföretag växa och vår aktivitet öka på tillväxtmarknader i Asien, delar av Sydamerika och Afrika. Vi vill öka statens ambitioner inom exportfrämjande och stärka exporten genom att förbättra förutsättningarna för företagen att etablera affärskontakter och att ta sig in på nya marknader.

Idag tillhör Sverige den globala toppen när det gäller företagens investeringar i forskning. Men merparten av investeringarna sker i storföretagen. Vi vill främja inslaget av FoU-investeringar i små och medelstora företag. Vi föreslår därför att företag under ett uppbyggnadsskede får göra avdrag för FoU-utgifter.

Samverkansmodeller mellan det privata och offentliga har historiskt varit mycket viktiga för den svenska samhällsutvecklingen. Vi vill i dialog med näringslivet, akademien och de fackliga organisationerna utveckla en samver-

Fel! Okänt namn på

kansmodell som tar sin utgångspunkt i centrala framtidsutmaningar för vårt samhälle – både inhemska och globala. Ett intressant område för strategisk samverkan är miljö- och energiområdet. Som ett led i arbetet med att bygga strategisk samverkan föreslår vi även att det inrättas ett nationellt innovationsråd.

Sverige är ett framstående forskningsland. Det är centralt att utväxlingen i form av kommersiella varor och tjänster av de resurser som läggs ner på forskning ökar. Den stora utmaningen ligger i att fullborda innovationer, att gå ifrån att ha identifierat behovet till att utveckla en innovativ lösning och få fram produkter som är intressanta för konsumenter. Vi vill göra särskilda insatser för att öka tillgången på riskkapital, stimulera innovativa upphandlingar och stärka mindre företags patentskydd.

Socialdemokraterna menar att forskningen skulle gynnas av att politiken stakades ut för ett längre tidsperspektiv. En långsiktig och sammanhållen forsknings- och innovationspolitik är en förutsättning för att lärosätena ska kunna bedriva ett strategiskt arbete och satsa på risktagande kring nya osäkra projekt som kan leda till vetenskapliga kunskapsprång. För Sveriges skull vill vi se en tioårig blocköverskridande överenskommelse. Sverige behöver en långsiktig forsknings- och innovationspolitik som ligger fast vid regeringsskiftet.

Från att ha varit en betydelsefull, men ändå liten, del av ekonomin är tjänstesektorn nu den största sektorn. De flesta av framtidens jobb kommer växa fram i tjänstesektorn. Det krävs investeringar i forskning som ökar förädlingsvärdet inom de växande tjänstebranscherna och för att hela tjänstesektorns potential ska tas tillvara.

Vi återkommer till de viktiga forskningsfrågorna i vår kommande forsknings- och innovationsmotion.

Slopad sjuklönevecka

Förutsättningarna för företagen att växa behöver förbättras. För att underlätta för småföretag att våga ta steget och anställa måste hela samhället vara med och dela på riskerna. Det gäller inte minst risken för att den anställda blir sjuk. Idag tvingas företagen att bära en allt för stor del av kostnaden när en anställd blir sjuk.

En undersökning som SKOP tagit fram på uppdrag av Företagarna visar att arbetsgivarnas ansvar för att betala sjuklön de två första veckorna av en sjukdomsperiod minskar företagets vilja att anställa. Enligt undersökningen har 16 procent av företagen en eller flera gånger avstått från att anställa en person på grund sjuklöneansvaret. Det är framför allt små och medelstora företag som hämmas i sina anställningsplaner av risken att dra på sig sjuklönekostnader.

Syftet med sjuklöneansvaret är att öka incitamenten för arbetsgivarna att minska sjukfrånvaron, till exempel genom förbättringar av arbetsmiljön och/eller utökad kontroll av giltigheten i frånvaron. Men i andra vågskålen

ligger att det utökade arbetsgivaransvaret kan leda till att företagen väljer bort att anställa inte minst personer med hög risk för sjukfrånvaro.

Därför föreslår vi att den andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen slopas och att arbetsgivarnas ansvar för att betala sjuklön därmed halveras.

Förslaget väntas, om det genomförs, kunna bidra till att arbetsmarknadens parter ökar sitt engagemang för att stödja sjukskrivna att snabbt komma tillbaka till arbete, till exempel genom omställningsavtal. Det förutsätter en fungerande riskspridning mellan arbetsgivare och mellan branscher.

Vi föreslår därför att arbetsgivarens kostnadsansvar för den andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen (sjukdag 8–14) slopas. Reformen innebär ingen förändring för den anställde då sjuklönereglerna för den enskilde kvarstår i sin nuvarande utformning. Förslaget innebär att företagen endast har kostnadsansvaret för dag 2–7 i sjuklöneperioden. Förslaget beräknas försvaga de offentliga finanserna med 1,5 miljarder kronor per år.

Klimatinnovationsprogram

Genom klimatinvesteringar driver Sverige en ansvarsfull miljöpolitik och skapar samtidigt förutsättningar för nya arbetstillfällen. Klimatutmaningarna är stora. Klimatforskarna som samlas i FN:s klimatpanel IPCC har konstaterat att industriländerna måste minska sina utsläpp med 20–40 procent till år 2020 och att de globala utsläppen måste börja minska, istället för att som idag öka.

Sverige delar utmaningen att ställa om till ett hållbart samhälle med resten av världen, och efterfrågan på innovationer inom miljöteknikområdet växer globalt. EU-kommissionen har redovisat att på bara fem år har antalet arbetstillfällen inom området förnybar energi ökat från 230 000 till 550 000 jobb.

Sverige har en hög trovärdighet och ett gott renommé inom miljöteknikområdet. Genom investeringar för att utveckla nya produkter och tjänster kan vi verka som en konkurrenskraftig aktör på den globala marknaden, öka exporten och bidra till att trygga framtidens jobb.

Vi vill införa ett nytt stöd för klimatinnovationer där, förutom kommuner, även företag och ideella organisationer eller alla i samarbete kan få stöd för projekt. Huvudinriktningen ska vara effektiva åtgärder för att långsiktigt minska utsläpp av växthusgaser. Försöksprojekt och pilotanläggningar för att stimulera idéer och innovationer ska utgöra en viktig del av anslaget. På så sätt ges svenska företag möjlighet att pröva ny teknik i full skala, vilket kan stimulera framtida svensk export.

Projekten kan exempelvis handla om ny teknik för vågkraft som testas i havet, där energibolag genomför satsningar med hjälp av medel från klimatinnovationsprogrammet. Det kan också handla om att en effektivare biogasanläggning byggs i full skala efter en utvecklad idé, där ett kommunalt energibolag finansierar projektet tillsammans med medel från satsningen på klimatinnovationer.

En ansvarsfull klimatpolitik förutsätter ett gott samspel mellan offentlig sektor och näringsliv. Många företag inom miljöteknikbranschen vittnar om att det är svårt att idag finansiera det sista steget för att förverkliga en idé i

Fel! Okänt namn på

full skala. Genom ett statligt investeringsprogram ökar chanserna till att flera viktiga innovationer realiseras som leder till fler företag och jobb.

Vi avsätter 250 miljoner kronor 2013 på stöd för att utveckla och färdigställa klimatinnovationer. Stödet ska kunna sökas av företag, kommuner och andra aktörer. Staten står för maximalt 50 procent och den andra delen står den sökande för.

Strategisk samverkan

För ett litet exportberoende land som Sverige är det nödvändigt att det finns ett fungerande och väl utvecklat samarbete mellan politik, näringsliv, fack och akademi för att landet ska stå framgångsrikt i den internationella konkurrensen.

Behovet av ökad samverkan kan exemplifieras av de oroande tecknen på att Sverige lider av en s.k. innovationsparadox, det vill säga att de samlade satsningarna på FoU i Sverige inte leder till kommersialisering av nya varor och tjänster i en utsträckning som vore väntad och önskvärd. En viktig förklaring till utvecklingen är brister i samordningen av offentliga och privata resurser för FoU och utbildning. Det är därför nödvändigt att utveckla modeller för en bättre strategisk samverkan mellan politik, akademi och näringsliv.

Samverkansmodeller mellan det privata och offentliga har historiskt varit mycket viktiga för den svenska samhällsutvecklingen. Den snabba omvandlingen av ekonomin gör det emellertid vanskligt att bygga upp en modell för strategisk samverkan utifrån den statistiska indelningen av näringslivet i olika branscher. Företag i olika branscher och av starkt varierande storlek blir alltmer integrerade med varandra i komplexa produktions- och innovationssystem som oftast inte låter sig beskrivas med hjälp av den traditionella branschindelningen.

Därför vill vi i dialog med näringslivet, akademien och de fackliga organisationerna utveckla en samverkansmodell som tar sin utgångspunkt i centrala framtidsutmaningar för vårt samhälle – både inhemska och globala. Ansatsen bygger på tanken att framtidens samhälliga möjligheter och utmaningar, rätt hanterade, i många fall kan innebära betydande möjligheter att stärka svensk konkurrenskraft och därmed skapa nya arbetstillfällen. Identifieringen av vilka områden som borde bli föremål för strategisk samverkan vill vi genomföra förutsättningslöst och i nära dialog med representanter från olika samhällssektorer.

I budgetpropositionen presenterar regeringen ett program för samverkan inom Life Science. Andra intressanta områden för strategisk samverkan är hållbara transporter, miljö- och energinäringen, mineralnäringen och de växande besöksnäringarna, som behöver utvecklas.

Vi avsätter 500 miljoner kronor 2013 utöver regeringen för uppstart av samverkansprogram mellan arbetsmarknadens parter, akademien och politiska beslutsfattare. I samverkan förvaltas resurserna i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft inom strategiska framtidsnäringar.

Nyföretagargaranti

Idag har många entreprenörer med en hållbar affärsidé svårt att bli beviljade lån om de saknar tillräckliga säkerheter. Vi vill pröva en nyföretagargaranti som går ut på att staten delar på risken med banken för företagare som har bärkraftiga affärsidéer men som saknar tillräckliga säkerheter.

Banken är ofta en extern aktör som har god kunskap om företaget. De banker som så vill ska kunna erbjudas medverka i nyföretagargarantin där staten garanterar en andel – till exempel halva lånet. Detta kan ge bankerna möjlighet att expandera lånen till småföretag utan att öka sin totala riskexponering – samtidigt har banken ett starkt incitament att göra en noggrann kreditprövning genom att man står halva kreditrisken.

Företag som behöver låna ska vända sig till banken med en kreditansökan. Banken gör en normal kreditprövning som är oberoende av om företaget behöver en lånegaranti eller ej. Om banken konstaterar att den på normala grunder inte kan lämna kredit, ofta till följd av brist på säkerheter, prövar banken om kredit ändå kan beviljas med stöd av statlig nyföretagargaranti. Typfallet kan vara ett företag med goda framtidsutsikter och en verksamhet som ger eller förväntas ge ett bra kassaflöde men som är i avsaknad av säkerheter.

Endast på förhand godkända banker ska kunna erbjuda garantin. För att banken ska kunna pröva möjligheten till lånegaranti ska vissa krav ställas på företaget och dess ägare. Dessa kan vara att ägarna saknar egna medel som kan satsas i bolaget, att det finns en liv- eller kapitalförsäkring som klarar lånet eller delar av det i händelse av dödsfall och att ägarna går i personlig borgen för garanterat belopp. Banken är skyldig att göra en noggrann prövning, annars finns risk för att garantin inte är giltig i händelse av obestånd.

Vi avsätter 50 miljoner kronor 2013 till en försöksverksamhet med nyföretagargarantin.

Stärkt kapitalförsörjning för inkubatorer

Förutsättningen för entreprenöriell framgång är att i ett tidigt skede få tillgång till kompetens och kapital. Vi föreslår en ny modell för statlig riskkapitalförsörjning till företag kopplade till regionala inkubatorer. Syftet är att omvandla innovativa idéer som ännu anses för riskfyllda och befinner sig i ett för tidigt skede för att få finansiering från enbart privata investerare till företag som befinner sig i ett uppstartskede. Målet bör vara att företagen efter tiden inom inkubatorn ska bli kapabla att erhålla privat finansiering och fungera utan statligt stöd. Återbetalning av statligt stöd sker när företag genererar intäkter.

Fördelningen av kapitalförstärkningen ska göras i samverkan med inkubatorerna. En tänkbar väg är att upprätta en styrelse med representanter från relevant industri och övrigt näringsliv liksom forskningsinstitut. Även forskningsvärlden ska vara representerad i styrelsen. På basis av projektförslagen som kommer in från inkubatorn föreslår sedan styrelsen vilka projekt som ska medges finansieringsstöd. För detta syfte behöver ett antal kriterier specificera-

Fel! Okänt namn på

ras. Exempel på kriterier kan vara att projekten ska vara baserade på innovativ teknik med målet att utveckla en produkt (vara, tjänst eller systemlösning) med exportpotential.

Vi avsätter 50 miljoner kronor till att kapitalförstärka regionala inkubatorer.

Exportfrämjande

Sverige är ett exportberoende land där drygt hälften av vår BNP kommer från export. Vår handel med omvärlden är central för jobben och välfärden. En viktig anledning till Sveriges jämförelsevis goda ekonomi är de senaste decenniernas starka exportutveckling.

Svensk export står dock inför flera utmaningar. Våra viktigaste exportländer finns, i dagsläget med undantag av USA, i vårt absoluta närområde. Över 70 procent av Sveriges varuexport går till Europa. Den svaga utvecklingen på den europeiska marknaden kommer enligt prognoserna att bestå under ansevärd tid framöver och det kommer att påverka de svenska exportvolymerna. Det finns därför all anledning att stärka resurserna för att öka exporten till växande marknader i Asien, Afrika och Sydamerika.

Sveriges export domineras av ett fåtal stora företag. De 25 största koncernerna står för närmare hälften av den svenska exporten. Beroendet av dessa industriföretag innebär en sårbarhet för den svenska ekonomin. Små och medelstora företag svarar för en ökande andel av förädlingsvärdet och av antalet sysselsatta i Sverige. Men trots detta står de små och medelstora företagen endast för cirka 40 procent av varuexporten. Steget från att producera enbart till hemmamarknaden till att bli ett exportföretag måste förenklas.

De små och medelstora företagen har en viktig roll att spela för den framtida svenska konkurrenskraften. Den svenska hemmamarknaden är liten och framgång beror till stor del på export eftersom det är en förutsättning för att växa. Här skiljer sig Sverige från större konkurrentländer där inhemsk konsumtion betyder mer för tillväxten.

Därför är det motiverat för staten att på olika sätt underlätta för svenska företag att börja exportera.

Vi vill stärka exporten genom att förbättra förutsättningarna för företagen att etablera affärskontakter och att ta sig in på nya marknader. En del av uppdraget är att hjälpa till med information om regelverk, underlätta byråkratin, samt utöka rådgivningen till de mindre företagen om vilka möjligheter att få finansieringsstöd som finns, i Sverige, i EU och internationellt.

Vi avsätter 25 miljoner kronor 2013 för att främja de små och medelstora företagens export. Pengarna ska framförallt användas till att främja export till de växande marknaderna i Asien, Afrika och Sydamerika.

Turistfrämjande

Sverige är ett turistland på frammarsch och den svenska besöksnäringen har stor potential att växa och generera nya arbetstillfällen över hela landet. Ge-

nom samverkan mellan turistbranschen och staten vill vi stärka tillväxten inom besöksnäringen. Visit Sweden, som ägs gemensamt av staten och Svensk Turism, och har till uppdrag att marknadsföra Sverige som destinationsland. Vi motsätter oss regeringens sänkning av anslaget.

Vi avsätter 20 miljoner kronor 2013 till Visit Sweden.

Sätt innovation i centrum

När kunskap blir till nya produkter, processer och tjänster skapas värde och sysselsättning. Det kan ske inom ramen för både den privata sektorn och den gemensamma sektorn. Ett flertal länder har under de senaste åren skapat olika former av forsknings- och innovationsråd för att driva på utvecklingen. Tyvärr har den svenska regeringen varit märkligt ointresserad. Vi förstår att det är en avgörande fråga. Socialdemokraternas besked är glasklart. Det svenska innovationsarbetet bör lyftas upp till högsta politiska nivå och kommer, om vi vinner valet, att ledas av statsministern.

Skatteavdrag för forskning och utveckling

Sverige ligger väl till internationellt när det gäller företagens samlade FoU-investeringar som andel av BNP. Merparten sker dock i storföretag där nära 80 procent av näringslivets FoU utförs. I ett flertal industriländer har det under de senaste åren införts olika typer av skatteincitament för ökade investeringar i FoU. Att stimulera ökade investeringar i FoU i svenska små och medelstora företag skulle innebära bättre förutsättningar för dessa företag att skapa nya jobb.

Små och medelstora företag står för merparten av de nya jobb som skapats i Sverige sedan 1990. För att skapa framtidens jobb och stärka Sveriges konkurrenskraft är det avgörande att små och medelstora företag ägnar sig mer åt innovation och FoU. Forskning visar att innovativa små och medelstora företag växer snabbare i omsättning och antal sysselsatta, och de har bättre lönsamhetsutveckling. Innovativa företag har även mer omfattande internationella samarbeten och är mer framgångsrika på exportmarknader.

Vi vill förstärka FoU-investeringar i svenska småföretag och för att driva på investeringarna och samtidigt skapa en mer differentierad och därmed mindre sårbar privat forskningsbas vill vi utöka avdragsrätten för FoU-utgifter. Utgifter för FoU får idag dras av mot bolagsskatten. Möjligheten att reducera sin skatt genom avdrag för FoU-utgifter förutsätter alltså att verksamheten genererar vinst, vilket sällan är fallet i mindre nystartade forskningsintensiva företag.

Vi avsätter 150 miljoner kronor 2013 för att företag under ett uppbyggnadsskede ska kunna göra avdrag för FoU-utgifter mot arbetsgivaravgiften.

Innovationsråd

Som ett led i arbetet med att bygga strategisk samverkan vill vi inrätta ett nationellt innovationsråd. Det ska ha till uppgift att stärka samverkan mellan

Fel! Okänt namn på

olika aktörer runt om i landet och samla arbetet för att utveckla Sveriges innovations- och konkurrenskraft. I många andra länder har innovationsfrågorna definierats som centrala för att stärka ländernas komparativa fördelar i en hård internationell konkurrens. Som en del i detta arbete har ett flertal länder under de senaste åren skapat olika former av forsknings- och innovationsråd av den typ vi nu föreslår.

Vi föreslår ett nationellt innovationsråd i Statsrådsberedningen, som leds av Sveriges statsminister.

En innovativ och effektiv offentlig upphandling

Årligen upphandlas varor och tjänster av stat, kommun och landsting till ett värde av cirka 500 miljarder kronor. Det finns en stor potential i att förbättra upphandlingen av varor och tjänster och använda skattemedel effektivare. Upphandlingar är ofta komplicerade och kräver expertis, inte minst inom områden som omvårdnad och infrastruktur. Upphandlingsutredningen⁵ kunde i sitt delbetänkande konstatera att det finns väsentliga brister i kunskapen om processen hos både upphandlare och leverantörer. Vi vill starta ett kompetenscentrum för att ge innovations- och jobbskapande en mer framträdande roll i den offentliga upphandlingen. Det finns idag olika uppdrag inom området, och dessa bör samordnas med det nya centret. I det framtida arbetet bör man också se över om det finns möjligheter att koppla arbetet till Innovationsrådet för att stärka utfallet av insatserna.

Vi avsätter 50 miljoner kronor för att etablera ett nationellt kompetenscentrum för offentlig upphandling.

Den offentliga upphandlingen bör i högre utsträckning användas som verktyg för att driva fram fler innovationer. Innovationsupphandling, dvs. upphandling av i förväg okända lösningar på ett problem eller behov för vilket det ännu inte har etablerats någon marknad, förekommer sällan idag, vare sig i stat, kommun eller landsting.

Vi vill utforma en nationell strategi för offentlig upphandling av innovationer.

Fler insatser för innovationsföretag

I syfte att få fler innovationer att nå marknaden vill vi göra särskilda insatser för att öka tillgången på riskkapital och för att stärka mindre företags patentskydd.

Finansiering i tidiga skeden

Det finns brister i kapitalförsörjningen för företag i tidiga skeden. Studier visar att Sverige, i relation till flera andra jämförbara länder, allokerar mindre kapital till de allra tidigaste faserna där behovet av statlig stödfinansiering är som störst. Samtidigt finns god tillgång till statligt riskkapital som till bety-

⁵ På jakt efter den goda affären – analys och erfarenheter av offentlig upphandling (SOU 2011:73).

Fel! Okänt namn på

dande del inte utnyttjas idag. Enligt riksdagens utredningstjänst⁶ är 9,4 miljarder av det totala statligt förvaltade riskkapitalet tillgängligt för investeringar, exklusive det som är tillgängligt hos Innovationsbron.

Vi föreslår att det inrättas en marknadskompletterade investeringsfond med inriktning mot investeringar i tidiga skeden byggd på statlig och privat samfinansiering. Staten blir en katalysator för det nya fondsystemet som finansieras genom att tillgängliga statliga medel för riskkapitalförsörjning omdisponeras.

Patentskydd

Immateriella tillgångar spelar stor roll för att ett företag ska kunna dra kommersiell nytta av det intellektuella värde som skapats i företaget. Att innovativa företag, forskargrupper och uppfinnare kan värna sina rättigheter är viktigt för att immateriella tillgångar ska kunna nyttiggöras på marknaden.

I jämförelse med stora globala företag har små och medelstora företag och enskilda forskare eller forskargrupper begränsade möjligheter att försvara sig mot patentintrång. Många av företagen är idag beroende av rådgivning och juridiska ombud för att kunna bedöma sina möjligheter att kunna värna sina patent mot patentintrång. Till följd av de kostnader som detta föranleder avstår många företag idag från att försöka värna sina rättigheter.

För att små och medelstora företag bättre ska kunna värna sina rättigheter behöver ett bättre skydd mot patentintrång utvecklas. Syftet bör vara att möjliggöra för små och medelstora företag att fullt ut kunna exploatera sina idéer och göra dem kommersiellt gångbara.

Vi föreslår att Patent- och registreringsverket (PRV) får i uppdrag att undersöka förutsättningarna för en bättre fungerande försäkring mot patentintrång.

⁶ Dnr 2012:1050.

Fel! Okänt namn på

Stäng rekryteringsgapet på arbetsmarknaden

Stäng rekryteringsgapet på arbetsmarknaden

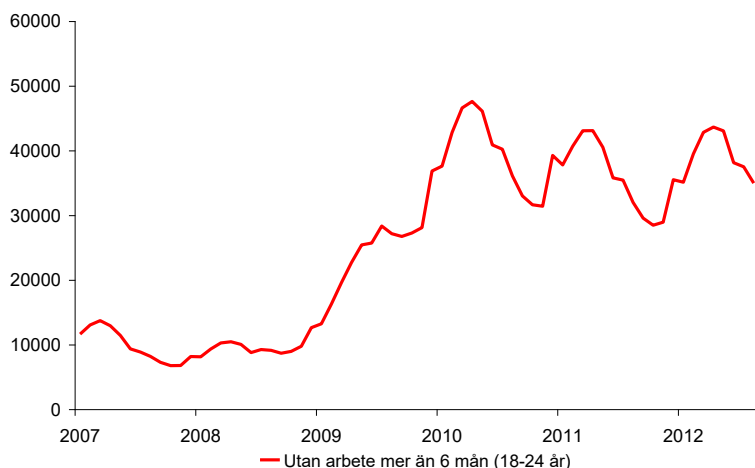
	helårsplatser
Knäck ungdomsarbetslösheten	
Utbildningskontraktet	
Yrkesvux, komvux och folkhögskola	10 000
Ungdomar ska arbeta eller studera – inte vara arbetslösa	
Yrkesintroduktionsjobb	16 500
Fler möjligheter till särskilt anställningsstöd	3 500
Yrkeshögskola, högskola och universitet	5 000
Avskaffa fas 3	
Yrkesvux och komvux	8 000
Yrkeshögskola, högskola och universitet	4 000
Särskilda anställningsstöd och föreningsjobb	15 600
Intensifierade förmedlingsinsatser	5 000
Bristyrkesutbildning	5 500

Knäck ungdomsarbetslösheten

Arbetslösheten bland unga i Sverige är hög och växande. Idag är den svenska ungdomsarbetslösheten högre än i jämförbara europeiska länder – såsom Norge, Finland, Danmark, Nederländerna, Tyskland och Österrike.

Situationen är särskilt besvärlig för de unga som varit arbetslösa under en längre period. Under de senaste fem åren har långtidsarbetslösheten bland unga ökat kraftigt. Det gäller oavsett vilket mått på långtidsarbetslöshet man använder.

Antalet långtidsarbetslösa ungdomar

Källa: Arbetsförmedlingen.

Omkring 100 000 personer i åldern 18–24 år är inskrivna på Arbetsförmedlingen som arbetslösa. Av dessa har ungefär 35 000 varit arbetslösa mer än sex månader – en väldigt lång tid i en ung människas liv. Bland de långtidsarbetslösa ungdomarna dominerar personer utan gymnasieutbildning, personer med utländsk bakgrund och funktionshindrade.

Långvarig passivitet i unga år är förödande för människors möjlighet att på lång sikt hävda sig på arbetsmarknaden. Att förbättra ungas möjligheter att skaffa sig egen försörjning är en central prioritering i den socialdemokratiska budgeten.

Regeringens huvudsakliga lösning på den höga ungdomsarbetslösheten har varit att halvera arbetsgivaravgiften för ungdomar som redan har jobb. Den strategin har misslyckats. Sänkningen kostar skattebetalarna ungefär 14 miljarder kronor netto varje år. Enligt Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering har inte sänkningen gett någon nämnvärd effekt. Finanspolitiska rådet har beskrivit insatsen som ineffektiv.

Socialdemokraterna anser att ungdomsarbetslösheten ska bekämpas genom att insatserna riktas mot de ungdomar som inte har jobb. Vi vill höja ungdomarnas kompetens och underlätta för dem att ta steget ut på arbetsmarknaden. Det behövs också en aktiv näringspolitik som stimulerar framväxten av nya jobb.

Unga ska arbeta eller studera – inte vara arbetslösa

Vi socialdemokrater accepterar inte att unga människor fastnar i långvarig arbetslöshet. Ungdomsarbetslösheten måste knäckas. Ingen ung ska vara arbetslös mer än sex månader. Eftersom arbetslösheten bland unga ser väldigt olika ut bland olika ungdomsgrupper så behövs en bred palett av insatser. Vår utgångspunkt är att unga människor ska jobba eller studera. Inte vara långtidsarbetslösa.

Fel! Okänt namn på

Vi föreslår ett batteri av åtgärder som sammantaget innebär att alla unga under 25 år som varit arbetslösa i mer än sex månader anvisas antingen arbete eller utbildning.

- ? För det första vill vi införa ett utbildningskontrakt för unga utan fullgjord gymnasieutbildning. Unga arbetslösa utan fullständig gymnasieutbildning ska slutföra den. Det ska bli ett krav på unga arbetslösa som uppbär ersättning från samhället. I vår budget avsätter vi resurser så att alla långtidsarbetslösa unga också får den praktiska möjligheten att uppfylla kravet.
- ? För det andra vill vi brett satsa på yrkesintroduktionsjobb. Inom dessa ges unga nyanställda möjlighet att kombinera jobb med utbildning inom yrket. I vårt budgetalternativ gör vi en satsning där kommuner och lands-ting kan erbjuda 75-procentiga anställningar till kollektivavtalade löner kombinerat med 25 procents handledning/utbildning. Vi inrättar också ett kraftigt stöd till arbetsgivare som anställer inom yrkesintroduktionsavta- len, för att stödja modellen inom det privata näringslivet.
- ? För det tredje vill vi brett satsa på kunskap. Vår ambition är att sluta rekryteringsgapet. Matchningen på arbetsmarknaden fungerar allt sämre, vilket hindrar företagens möjligheter att växa. Här behövs breda sats- ningar på bristyrkesutbildning som utformas i nära samverkan med nä- ringslivet och andra arbetsgivare, utbyggd yrkesutbildning och satsning på högskolan. Vi räknar också med att 5 000 av de nya platserna inom yrkeshögskolan samt högskola och universitet tas i anspråk av ungdomar som vill komma vidare från långvarig arbetslöshet.

Totalt vill vi skapa mer än 35 000 fler riktiga jobb och utbildningsplatser för unga, utöver regeringens förslag. På kort sikt minskar vi den höga arbetslös- heten. På lite längre sikt underlättar vi den generationsväxling som kommer att äga rum på arbetsmarknaden.

Vi inrättar en effektiv tidsgräns för ungdomsarbetslösheten med utbildning och jobb. Sammantaget investerar vi inom detta program 35 000 nya jobb och utbildningsplatser. Kostnaden för offentlig sektor för dessa förslag är 4,8 miljarder kronor 2013, varav 1,2 miljarder kronor går till utbildningskon- traktet.

Utbildningskontrakt för unga arbetslösa utan gymnasieutbildning

Vi föreslår att ett utbildningskontrakt införs för *alla* unga arbetslösa under 25 år som inte fullgjort sina gymnasiestudier. Utbildningskontraktet innebär att den unge arbetslöse anvisas en individuellt utformad utbildningsplan med insatser som ska leda fram till gymnasieexamen. När en person under 25 år som saknar gymnasieexamen söker stöd på Arbetsförmedlingen slussas denne direkt in i utbildningskontraktet och en individuell utbildningsplan upprättas.

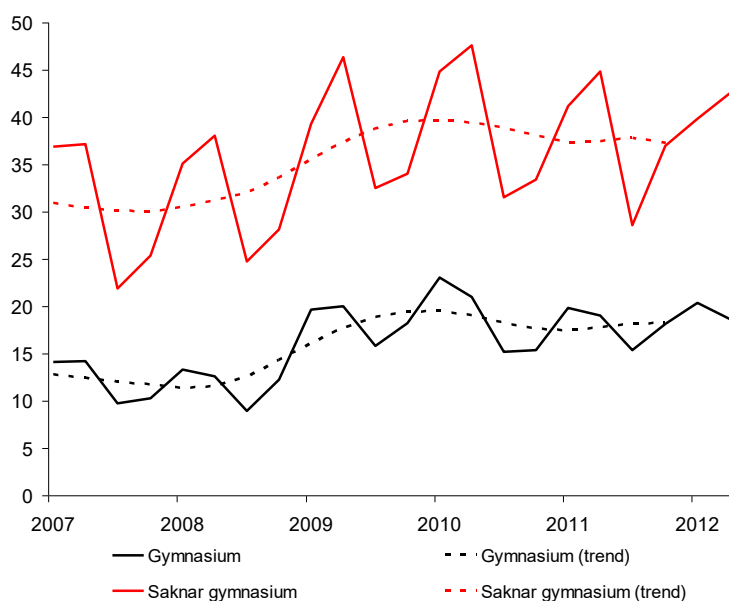
Fel! Okänt namn på

Olika ersättningar från det offentliga villkoras av att man påbörjar och fullföljer utbildningskontraktet. Detta krav innebär att utbildningskontraktet i praktiken kan liknas vid en utökad skolplikt.⁷

Den individuella utbildningsplanen ska präglas av att det finns många olika vägar fram till ett slutbetyg och att behoven skiljer sig mellan olika individer. Planen utgörs av en individuell kombination av praktik, jobb och utbildning, med utgångspunkt i vad som passar bäst för den enskilde. Vissa kommer att studera inom exempelvis vuxenutbildning eller folkhögskola på heltid, andra varvar deltidstudier med antingen praktik eller arbete. Planen följs upp regelbundet. Målet ska vara tydligt – efter fullföljd plan ska den enskilde ha fått en fullständig gymnasieutbildning.

Arbetslöshet efter utbildningsnivå

(15–24 år)

Källa: Eurostat.

Inom ramen för utbildningskontraktet föreslår vi att det införs en modell liknande den som bland annat använts i Västerås, och som innebär att ungdomar får arbeta halvtid på avtalsenliga villkor samtidigt som de läser in gymnasieexamen. För att uppmuntra den typen av lösningar erbjuder staten en ekonomisk stimulans till den arbetsgivare som till avtalsenlig lön deltidsanställer en ung person under dessa förutsättningar.

⁷Enligt socialtjänstlagen får kommunen begära att den som är 25 år och uppstår försörjningsstöd under viss tid skall delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Även den som uppstår aktivitetsstöd/a-kassa kan enligt befintlig lagstiftning få sin ersättning nedsatt om man avvisar ett erbjudande om deltagande i arbetsmarknadspolitiskt program.

Fel! Okänt namn på

För de unga som ingått ett utbildningskontrakt utgår ett särskilt studiestöd eller det förhöjda studiebidraget. Det särskilda studiestödet finns på två nivåer. Den ena nivån motsvarar vad individen skulle ha fått i aktivitetsstöd/a-kassa. För dem som inte är berättigade till a-kassa motsvarar studiestödet vad individen skulle ha fått i försörjningsstöd. För dem som inte är berättigade till vare sig a-kassa eller försörjningsstöd finns möjlighet att ta del av det förhöjda studiebidrag som i dag ges till personer mellan 20 och 24 år som studerar för att nå grundskole- eller gymnasiekompetens.

Folkhögskolorna ger människor möjlighet att ta en examen motsvarande en gymnasieexamen och är för många en framgångsrik väg tillbaka till arbete eller högre utbildning. Folkhögskolorna fyller en viktig roll i ett Sverige där andelen arbetslösa ungdomar är bland de högsta i Europa. Folkhögskolan är ett viktigt verktyg för att knäcka ungdomsarbetslösheten.

För att genomföra utbildningskontraktet krävs insatser på flera nivåer, såväl lokalt som statligt. Insatserna inom utbildningskontraktet ska vara anpassade efter förhållandena på den lokala arbetsmarknaden och det regionala näringslivets behov. Samordning bör ske mellan kommuner, kommun- och regionförbund, Arbetsförmedling med flera aktörer.

Vi föreslår ett utbildningskontrakt, som fullt utbyggt kommer att omfatta 10 000 platser i komvux, yrkesvux och folkhögskola. Inom ramen för dessa platser ska unga människor också kunna kombinera deltidsjobb med deltidsstudier. Kostnaden för offentlig sektor för förslaget är 1,2 miljarder kronor 2013.

Yrkesintroduktionsjobb för unga

Det behövs fler vägar in på arbetsmarknaden för unga. Idag har även ungdomar med fullgjord gymnasieutbildning, och också eftergymnasial utbildning, svårt att hitta sin första riktiga anställning. Övergången från utbildning till arbetsliv fungerar dåligt.

Många arbetsgivare letar efter rätt arbetskraft samtidigt som det finns många arbetslösa ungdomar som inte har rätt kunskaper eller tillräckligt med praktisk erfarenhet. Det behövs pragmatiska nya modeller för att ge unga den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar.

I många branscher är parterna villiga att ta på sig ansvaret för att ge ungdomar yrkesintroduktion och lärande på arbetsplatsen. Arbetsgivarna kan trygga sitt behov av personal och ungdomarna får den kompetens som krävs för ett fast jobb. Staten behöver engagera sig och satsa resurser för att underlätta för arbetsmarknadens parter i den här processen.

Den borgerliga regeringen har gått från att vara avvisande till att nu visa intresse för att staten ska stödja nya modeller för jobb för unga som utveckla av arbetsmarknadens parter, i linje med de lösningar som Stefan Löfven varit med att utveckla som ordförande för IF Metall. Det är bra. Men vi är kritiska till att regeringen av taktiska skäl förhalar frågan till 2014. Ungdomsarbetslösheten och arbetsgivarnas svårigheter att rekrytera är allvarliga. Staten behöver engagera sig redan nästa år.

Vi föreslår att statens bidrag till parternas arbete inleds redan 2013 inom de områden där parterna redan ingått avtal om detta.

Staten ska ta ett ansvar för finansieringen av utbildningsinsatserna inom yrkesintroduktionsjobb i det privata näringslivet. Stödet kan gälla kostnader och ansvar för praktisk handledning, utbildningsinsatser och andra merkostnader som följer av att den unge kvalificerar sig inom yrket. Vi vill att detta genomförs redan 2013. Om de stimulanser vi föreslår för att bistå parterna i arbetet med att skapa förutsättningar för att driva fram nya jobb till de unga inte räcker till, står vi beredda att öka det offentliga engagemanget för att fler jobb ska skapas. Om staten och arbetsmarknadens parter kommer överens om en fungerande modell för hela arbetsmarknaden är vi också beredda att öka det offentliga engagemanget.

Inom kommuner och landsting står staten för hela lönekostnaden. Yrkesintroduktionsjobben förutsätter centrala kollektivavtal samt lokala överenskommelser mellan fack och arbetsgivare. På detta sätt är det möjligt att kvalitetssäkra utbildningsinnehållet för att underlätta generationsväxlingen.

En viktig del för att modellen ska bli framgångsrik är att regelverket för yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning öppnas upp så att de som deltar i yrkesintroduktionsjobb kan erbjudas utbildning också inom ramen för denna. Det är också angeläget att insatserna utformas på ett sätt som gör administrationen enkel, och att stödet kring handledningen fungerar i företagets vardag. Detta kommer att underlätta för mindre företag att säkra sin kompetensförsörjning, samtidigt som nya jobb för unga växer fram.

Vi stöttar parternas inrättande av 10 000 nya yrkesintroduktionsjobb i kommuner och landsting, genom ett stöd som täcker hela lönekostnaden för arbete 75 procent till avtalsenlig lön samt ett handledningsstöd, för de kommuner och landsting som med detta stöd anställer en ung människa som varit arbetslös sex månader. Fördelningen mellan arbete och utbildning följer överenskommelser mellan parterna.

Vi stöttar parternas inrättande av 6 500 nya yrkesintroduktionsjobb i det privata näringslivet, på de områden där parterna kommit överens om yrkesintroduktionsavtal. Ett stöd om 10 000 kronor i månaden utgår för de företag som anställer en ung människa som varit arbetslös sex månader inom ramen för ett yrkesintroduktionsavtal.

Anställningsstöd för unga

Av de långtidsarbetslösa unga bedöms ungefär en tiondel behöva ett särskilt anställningsstöd för att komma vidare. Detta stöd ska kunna användas i alla branscher – även dem där yrkesintroduktionsavtal inte föreligger. I de branscher där parterna inte kommit överens om sådana avtal föreligger lika fullt möjligheter för unga som har stora svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden att få in en fot. I dagsläget finns det särskilda anställningsstödet som är en kraftig subvention – med 85 procent av lönekostnaden – där långtidsarbetslösa ges en möjlighet att komma vidare. Vi föreslår nya platser inom det särskilda anställningsstödet.

Fel! Okänt namn på

Vi inrättar 3 500 nya jobb med särskilt anställningsstöd som är tillgängliga inom alla avtalsområden. Särskilt anställningsstöd täcker 85 procent av lönekostnaden. Därutöver utgår ett stöd till handledning för arbetsgivaren.

Avskaffa fas 3

Socialdemokraterna föreslår att fas 3 ska avskaffas. Människor ska ha riktiga jobb med egen försörjning – eller utbilda sig för att kunna hitta det. Personer som trots stora insatser inte kan få arbete på den ordinarie arbetsmarknaden ska ha möjlighet att få anställning med lönesubvention och avtalade villkor.

Vi tror att det behöver genomföras en bred palett av insatser för att avskaffa fas 3. Insatser ska utformas med respekt för den enskilda människans möjligheter och förmåga. Samhället behöver kraftigt öka ambitionsnivån för att de som idag är placerade i fas 3 ska komma i arbete.

För att avskaffa fas 3 och hitta nya vägar till sysselsättning och egen försörjning föreslår vi att följande satsningar genomförs:

- ? Jobb i näringslivet – med särskilt anställningsstöd.
- ? Jobb i kommuner och landsting – med ett förstärkt särskilt anställningsstöd.
- ? Föreningsjobb.
- ? Studier för deltagare i fas 3 som saknar gymnasieexamen.
- ? Eftergymnasiala studier för deltagare i fas 3.
- ? Intensifierad arbetsförmedling.

Fas 3 idag

I fas 3 hamnar de som efter 450 dagar i den så kallade jobb- och utvecklingsgarantin står utan arbete. Majoriteten av deltagarna i fas 3 har varit arbetslösa i över två år. I fas 3 erbjuds i praktiken endast en åtgärd, nämligen sysselsättning hos en anordnare som Arbetsförmedlingen utser.

Fas 3 har vuxit lavinartat under de senaste åren. Kostnaderna för fas 3 är i dag cirka 135 miljoner kronor per månad bara i ersättning till anordnarna. Arbetsförmedlingens egen internrevision har visat att så mycket som nästan hälften av deltagarna i fas 3 troligen utför ordinarie arbetsuppgifter, trots att de inte får betalt för sin insats. Fas 3 har haft karaktären av ändstation på arbetsmarknaden, det har inte varit tillåtet att studera eller få stöd att starta eget, och väldigt få går vidare till arbete eller studier.

Arbetsförmedlingen har i sin återsrapportering till regeringen konstaterat att utströmningen från fas 3 är mycket låg, endast 15 procent har lämnat fas 3 för arbete eller studier.⁸

Under flera års tid har regeringen slentrianmässigt låtit placera långtidsarbetslösa i en åtgärd utan att kontrollera seriositet och kvalitet. I juni beslutade riksdagen på Socialdemokraternas initiativ, att inga nya anvisningar får göras till fas 3 förrän bristerna är åtgärdade och att regeringen skyndsamt skulle återkomma till riksdagen och redovisa vilka insatser som vidtagits.

⁸ Arbetsförmedlingens återsrapportering 2011, fördjupade analyser.

Problemen med fas 3 är i korthet följande: Åtgärden ger betydande inlåsningseffekter eftersom individen i de flesta fall anvisas sysselsättning på heltid, vilket kraftigt begränsar möjligheten att effektivt söka reguljära jobb. Samtidigt finns det inget egentligt inget stöd i forskningen för att den artificiella sysselsättning som erbjuds ger andra, positiva individeffekter som uppväger inlåsningen. Åtgärden är därtill förhållandevis dyr, i synnerhet om man ser till de förväntade effekterna.

Vårt alternativ till fas 3

Vi socialdemokrater vill säkerställa en fungerande arbetslinje också för personer som har varit arbetslösa länge. För oss är grundinställningen att alla människor behövs och att alla med rätt stöd och uppmuntran både vill och kan bidra både till sin egen försörjning och till samhällets utveckling genom ett aktivt deltagande i arbetslivet. För att möjliggöra detta behövs mycket mer av individuellt utformade insatser och stöd.

Fas 3 bör avvecklas till förmån åtgärder som ger dokumenterad effekt. Vi föreslår i stället att den nuvarande artificiella sysselsättningen ersätts med subventionerade anställningar utan restriktioner vad avser de arbetsuppgifter som får utföras. Vi föreslår också att de som befinner sig i fas 3 ges möjlighet att studera med bibehållen ersättning.

Vi ökar kraftfullt utbudet av åtgärder för dem som idag befinner sig i fas 3. De som inträder i en subventionerad anställning får i de allra flesta fall en kraftigt förbättrad månadsinkomst. Det är bra. Samtidigt ökar också kraven på deltagarna då de kommer att erbjudas riktiga jobb med alla de krav och regler som finns på en vanlig arbetsplats. För dem som erbjuds en studieplats kommer normala krav på studieresultat att ställas för fortsatt ekonomiskt stöd.

Jobb i näringslivet – med särskilt anställningsstöd

Vi föreslår för det första att en tiondel av dem som väntas befinna sig i fas 3 nästa år beviljas ett särskilt anställningsstöd. Stödet till arbetsgivaren uppgår till 85 procent av lönekostnaden. Lönen ska vara enligt kollektivavtal. Därtill ges ett ekonomiskt stöd för handledning med 150 kronor per dag. Anställningsstödet ges under maximalt ett år.

Jobb i kommuner och landsting – med särskilt anställningsstöd

Vi föreslår vidare att ungefär en femtedel av dem som befinner sig i fas 3 erbjuds ett jobb i kommuner och landsting – där staten står för hela den avtalsenliga lönekostnaden. Vi inrättar för detta syfte jobb med anställningsstöd – med 100 procents subvention – i kommuner och landsting. Lönen ska vara enligt kollektivavtal.

Föreningsjobb

Några av dem som erbjuds sysselsättning inom ramen för fas 3 verkar inom den ideella sektorn. Både anordnare och deltagare kan vara tillfreds med den lösningen. För dem erbjuder vi föreningsjobb – en 75-procentig anställning

Fel! Okänt namn på

där staten står för den avtalsenliga lönekostnaden. Lönen ska vara enligt kollektivavtal.

Studier för deltagare i fas 3 som saknar gymnasieexamen

Det är sannolikt inte möjligt eller ens önskvärt att från dag ett erbjuda subventionerade anställningar till alla fas 3-deltagare. Enligt riksdagens utredningstjänst saknar omkring 30 procent av deltagarna i fas 3 gymnasieexamen, vilket påtagligt försvårar möjligheten att komma i reguljärt arbete. Enligt Arbetsförmedlingen har antalet kortutbildade arbetslösa fördubblats på tre år och enligt aktuella prognoser kommer denna grupp att öka ytterligare under de kommande åren.⁹ Vi avsätter därför även medel för 8 000 utbildningsplatser inom yrkesvux och komvux, som vänder sig till dem som vill komma vidare från fas 3.

Eftergymnasiala studier för deltagare i fas 3.

Vi investerar i yrkeshögskola, högskola och universitet. De fas 3-deltagare som bedöms kunna komma vidare genom eftergymnasiala studier ges möjlighet att studera med bibehållen ersättning.

Intensifierad arbetsförmedling

Vi föreslår att Arbetsförmedlingen ges mer resurser för att bedriva intensifierad arbetsgivarorienterad förmedlingsverksamhet, i syfte att ge deltagare i fas 3 möjlighet att komma vidare på arbetsmarknaden. Utvärderingar av liknande insatser riktade mot långtidsarbetslösa visar på goda resultat.

Vi föreslår att fas 3 avskaffas. I stället vill vi

- ? *inrätta 10 000 nya jobb med särskilt anställningsstöd och särskilt anställningsstöd (100) i kommuner och landsting*
- ? *inrätta 5 500 nya föreningsjobb*
- ? *inrätta 5 000 nya platser inom intensifierad arbetsförmedling*
- ? *ge möjlighet till deltagare i fas 3 att komma vidare med bibehållen ersättning på 13 000 av de nya platserna inom bristyrkesutbildning, komvux, yrkesvux, yrkeshögskolan och högskola och universitet.*

Kostnaden för de offentliga finanserna att avskaffa fas 3 är 2,0 miljarder kronor.

Utbilda för bristyrken

Idag finns det ett rekryteringsgap på svensk arbetsmarknad. Arbetsgivarna hittar inte arbetskraft med rätt kompetens. Så mycket som vart femte rekryteringsförsök misslyckas.

Vi vill utforma en satsning på bristyrken i nära samverkan med det privata näringslivet och andra arbetsgivare. Huvuddelen av utbildningen förväntas

⁹ Arbetsförmedlingen, Budgetunderlag 2013–2015.

ske inom ramen för den arbetsmarknadsutbildning som finns men vi vill därtill öppna upp mellan den reguljära utbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. På så sätt blir det möjligt att ta hela utbildningssystemet i anspråk för en större satsning på bristyrkesutbildning.

Arbetsgivarnas efterfrågan på kompetens ska vara styrande för hur satsningen på bristyrkesutbildning utformas. Det är särskilt viktigt att även de mindre företagens behov tillgodoses.

Vi vill också pröva nya modeller för arbetsplatsanknuten utbildning. Nya utbildningsplatser bör i delar utföras direkt på arbetsplatser där det idag råder brist på personal med rätt kompetens.

Ett område där vi redan idag kan förutse växande arbetskraftsbrist är vård och omsorg. Med en åldrande befolkning ökar behovet av kvalificerad personal inom dessa sektorer. Därför bör delar av investeringen i bristyrken rikta sig mot detta område.

Kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar är av stor vikt för att arbetsgivare ska hitta rätt utbildad personal och är samtidigt ett snabbt sätt för den enskilda att få ett kvalificerat arbete.

Vi investerar 1 miljard kronor 2013 till sammantaget 5 500 nya platser inom bristyrkesutbildning.

Generell välfärd stärker efterfrågan

Den generella välfärden har varit en grundläggande del av den svenska modellen. Idén är att allas framgång är Sveriges framgång. Generell välfärdspolitik handlar om mer än att bara korrigera orättvisor som skapats av det ekonomiska livet. Välfärdspolitik handlar om att öka människans makt över sitt eget liv.

Den generella välfärden är till sin natur omfattande. Skola, vård och omsorg har en central roll för fördelningen av möjligheter i livet. Avgörande delar i den generella välfärden är också socialförsäkringarna. Arbetslöshetsförsäkringen har en central roll för att bygga broar mellan de gamla och de nya jobben.

Motsatsen till generell välfärd är en välfärd som vilar på idéer om grundtrygghet, välgörenhet och behovsprövning. Idag försvagas den generella välfärden under trycket av den borgerliga politiken. Ett tydligt exempel är att resultaten i skolan sjunker. Ett annat är att arbetslöshetsförsäkringens skydd urholkas. När hålen i den offentliga välfärden växer väljer allt fler att komplettera den otillräckliga välfärden med privata välfärdslösningar. Detta är ett mindre effektivt sätt att organisera välfärden.

Vi vill kraftigt förbättra arbetslöshetsförsäkringen. Vi höjer taket i försäkringen till 910 kronor om dagen – vilket motsvarar en månadslön på 25 000 kronor. Nivån ska vara 80 procent. Arbetslöshetsavgiften – att de som löper högst risk att bli arbetslösa tvingas betala högst avgift – ska avskaffas.

Fel! Okänt namn på

Sjukförsäkringen ska vara trygg och gemensamt finansierad. Vi vill därför genomföra reformer med högre tak och bättre ersättning. Rehabiliteringen måste förbättras.

Barnbidraget är en central del av den generella välfärden. Barnbidraget bidrar till en positiv fördelning utan att skapa stigmatisering eller marginaleffekter. Vi föreslår en höjning av barnbidraget med 100 kronor i månaden.

I vårt budgetalternativ genomförs flera reformer för att stärka skolan, vården och omsorgen. Bland annat genomförs en omfattande satsning på att skapa mindre klasser i skolan. Äldreomsorgen förbättras. Tillgängligheten i vården ska öka.

Pensionärernas villkor förbättras genom att vi tar steg för att minska klyftan mellan hur pensionärer och löntagare beskattas.

För oss socialdemokrater är bostaden en viktig del av den generella välfärden. I vårt budgetalternativ genomför vi en miljardsatsning för att öka bostadsbyggandet. En central del i välfärden är också den gemensamma infrastrukturen.

Alla människor har rätt till trygghet. Vi vill mobilisera mot brottsligheten och satsar särskilt mot den organiserade brottsligheten. Alla har rätt till ett rikt kulturliv. Vi vill att fler ska få del av det svenska kulturarvet. Vi vill införa fri entré på statens museer.

En starkare försäkring vid arbetslöshet

En bra arbetslöshetsförsäkring bidrar till omställning i ekonomin, lägger grunden för ordning och reda på arbetsmarknaden och är en viktig beståndsdel i ett modernt välfärdssamhälle.

Avskaffa arbetslöshetsavgiften

En av de viktigaste förändringarna är att sänka avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen så att fler skaffar sig ett försäkringsskydd. Arbetslöshetsavgiften innebär att de som löper störst risk att bli arbetslösa får betala högst avgift. Tanken är att höga avgifter ska ge lägre löneökningar, vilket i sin tur väntas ge lägre arbetslöshet. Men denna skrivbordskonstruktion fungerar inte och får orimliga konsekvenser. Vi vill avskaffa arbetslöshetsavgiften. En generell försäkring där vi sprider riskerna är bättre.

När regeringen införde arbetslöshetsavgiften chockhöjdes avgifterna för många a-kassor. En halv miljon människor trängdes ut ur försäkringen, som blivit för dyr och för dålig.

Vi föreslår att arbetslöshetsavgiften tas bort helt. Vårt förslag innebär att avgiften sänks i de flesta a-kassor. Med gällande arbetslöshetsavgift får en kommunalarbetare sänkt avgift med 55 kronor i månaden, och en anställd inom hotell- och restaurang får avgiften sänkt med 275 kronor i månaden.

Vi föreslår att arbetslöshetsavgiften avskaffas. Det försvagar de offentliga finanserna med 2,5 miljarder kronor 2013.

Stärk arbetslöshetsförsäkringen

För att fler ska få ett rimligt inkomstskydd vid arbetslöshet måste taket i arbetslöshetsförsäkringen höjas rejält. Vi föreslår nu att taket i a-kassan höjs från dagens 680 kronor till 910 kronor per dag. Det innebär att den maximala inkomst som berättigar till 80 procents ersättning höjs från 18 700 kronor till 25 000 kronor. Taket sänks efter 100 dagar med 150 kronor till 760 kronor per dag.

Våra reformer betyder att t.ex. en metallarbetare med en lön på 25 000 kronor/månaden som blir arbetslös får 20 000 kronor i månaden från försäkringen, istället för att som idag få knappt 15 000 kronor i månaden. Vi föreslår vidare att ersättningsnivån höjs till 80 procent under hela ersättningsperioden.

Sammantaget innebär dessa förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen – höjd ersättningsnivå och höjt tak – att de offentliga finanserna försvagas med 3,4 miljarder kronor år 2013.

En väl fungerande försäkring vid sjukdom

Sjukförsäkringen bygger på den grundläggande principen att alla är med och bidrar till en gemensam försäkring och alla har samma rätt att få del av den när och om man behöver. Vi finansierar den gemensamt genom arbete och avgifter på lönen och alla kan lita på att den träder in när man behöver. Vi betalar när vi är friska och får tillbaka när vi är sjuka, vi betalar inte mer för att vi arbetar i yrken där risken är större att vi drabbas av sjukdom eller arbetsskada. Vi betalar in i förhållande till inkomst och får också tillbaka för att täcka upp för inkomstbortfall. När alla är med och delar på riskerna blir avgiften till försäkringen lägre än om var och en skulle klara sig själv. Men ett system där var och en löser sin egen försäkring skulle inte bara bli dyrt, en del människor skulle, på grund av funktionshinder eller sjukdom, inte kunna teckna en försäkring. Det gäller också personer som jobbar i vissa arbetsmiljöer eller i branscher med hög risk för skador, sjukdomar eller arbetslöshet.

En förutsättning för att socialförsäkringarna ska vara hållbara är att arbetslinjen förstärks och upprätthålls. Alla som kan ska arbeta. Människor måste i tid erbjudas ett stöd som är individuellt anpassat och som förmår öka förutsättningarna för den enskilde att återgå till arbete, i en eller annan form. En väl fungerande arbetslinje förutsätter inte bara insatser från den enskildes sida utan också från samhällets. Regeringen har förändrat sjukförsäkringen i grunden. Försäkringarna är inte bara orättfärdiga eftersom de drabbar de mest utsatta, de äventyrar också själva tilltron till den gemensamma försäkringen. När löntagarna inte längre kan lita på att försäkringen träder in växer behovet av att teckna privata kompletterande försäkringar. På så sätt luckras det generella systemet upp.

Vårt alternativ är en sjukförsäkring som både ger ekonomisk trygghet och samtidigt erbjuder rehabilitering som gör det möjligt för människor att återkomma i arbete. Vi vill att sjukförsäkringen ska ge ett reellt inkomstskydd så att de allra flesta verkligen får ut 80 procent av sin inkomst i ersättning vid sjukdom. På sikt vill vi höja taket i sjukpenningen till 10 prisbasbelopp. I ett

Fel! Okänt namn på

första steg vill vi höja taket till 8 prisbasbelopp 2013, vilket motsvarar en månadslön om 29 700 kronor. Vi vill också att ersättningen ska vara 80 procent under hela sjukdomsperioden. Tillsammans med den avskaffade andra sjuklöneveckan och de ökade utgifterna för sjukpenning som följer av förstärkt a-kassa kostar förslagen inom sjukpenningen knappt 3,5 miljarder kronor.

Den som är sjuk och inte kan arbeta ska ha rätt till sjukpenning, även om man har varit sjuk en längre period. Därför föreslår vi att den bortre tidsgränsen i sjukpenningen tas bort. Rehabiliteringen måste förbättras och tillgången ökas så att människor verkligen får möjlighet att komma tillbaka till arbete. Tidsgränser i sjukförsäkringen bör ge människor rätt till insatser, inte innebära att sjuka personer kastas ut ur försäkringen.

Sjuklöneansvaret har visat sig påverka företagets vilja att anställa. Inte minst gäller det personer med lång sjukdomshistoria. Därför föreslår vi att den andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen slopas. Förslaget kan också bidra till att arbetsmarknadens parter ökar sitt engagemang för att stödja sjuk-skrivna att komma tillbaka till arbete, till exempel genom omställningsavtal.

Vi vill stärka sjukförsäkringen, med högre tak och bättre ersättning, samt ta bort den bortre tidsgränsen och stärka rehabiliteringen. Vi vill på samma sätt höja taket i den tillfälliga föräldrapenningen. Kostnaden för de offentliga finanserna för dessa förslag är 1,2 miljarder kronor 2013.

Investera i bättre arbetsmiljö

Arbetsmiljön har försämrats på en rad områden – både inom industrin och i tjänstesektorn. Samtidigt har regeringen kraftigt minskat Arbetsmiljöverkets resurser. Det har påverkat omfattningen på det viktiga tillsynsarbete som inspektörerna genomför på arbetsplatserna. Resultatet blir att ett företag kan räkna med ett besök högst vart tjugonde år. Det duger inte.

Vi vill stärka Arbetsmiljöverket med 100 miljoner kronor 2013.

Stärk barnfamiljerna

Höj barnbidraget

Barnbidraget har legat på samma nivå sedan den dåvarande socialdemokratiska regeringen höjde det år 2005. Barnbidraget är en av de bärande byggstenarna i vår familjepolitik och en viktig del av den generella välfärden. Barnbidraget ger föräldrar och barn ett välbehövligt ekonomiskt tillskott. Det är bra för alla. Inte minst för de barnfamiljer som har små ekonomiska marginaler, därav många ensamstående, betyder en höjning av barnbidraget mycket. Barnbidraget är ett effektivt sätt att motverka barnfattigdomen. Eftersom barnbidraget går till alla barn – oavsett föräldrarnas inkomst – bidrar det till en positiv fördelning utan att skapa negativa marginaeffekter. När föräldrar börjar jobba går de inte miste om bidraget. På detta sätt sänker barnbidraget trösklarna till arbetsmarknaden.

Fel! Okänt namn på

Vi föreslår att barnbidraget höjs med 100 kronor per barn och månad. Därmed blir barnbidraget 1 150 kr i månaden. Studiebidraget för gymnasieungdomar höjs på samma sätt. Detta försvagar de offentliga finanserna med 2,4 miljarder kronor 2013.

Höj underhållsstödet

Ensamstående föräldrar, oftast mammor, har oftare en knapp ekonomi än andra föräldrar. Det drabbar direkt barnen, det finns inte pengar till en ny cykel, till att följa med på skolutflykten eller till att ta hem kompisar och bjuda på mellanmål. Vi vill därför höja underhållsstödet. Tillsammans med höjningen av barnbidraget blir det ett välkommet tillskott för familjer som många gånger lever på mycket knappa resurser.

Vi föreslår att underhållsstödet höjs med 50 kronor per barn och månad, till en kostnad av 100 miljoner kronor 2013.

Barnomsorg på kvällar och helger

Att arbeta kvällar, helger eller delade turer blir allt vanligare. Många på dagens arbetsmarknad, inte minst tjänstemän, arbetar mycket övertid i långa perioder. Också inom servicesektorn är arbete på kvällar, nätter och helger alltmer vanligt förekommande. För många kan det vara svårt att förena arbetsliv med föräldraskap. Samhället har en viktig roll i att tillhandahålla en välfärd som möter dagens behov på välfärdstjänster. En utbyggd barnomsorg på kvällar, nätter och helger är en naturlig del av en modern välfärd. Det stärker både kvinnors och mäns möjligheter att jobba samtidigt som barnen får trygghet och kontinuitet.

Den borgerliga regeringen avsätter i sin budget 15 miljoner kronor för att stimulera barnomsorg på obekvämt arbetstid. Det är välkommet att de borgerliga partierna uppmärksammat behovet av barnomsorg på obekvämt arbetstid. Men summan är orimligt liten för att få någon egentlig effekt.

Allt fler kommuner tillhandahåller barnomsorg på obekvämt tid. Vi vill att än fler tillhandahåller denna viktiga del i välfärden. Vi avsätter 100 miljoner kronor 2013 för detta syfte.

Värna de äldre

Äldresatsning i vård och omsorg

Kvaliteten i äldres vård och omsorg behöver stärkas. Vi vill stärka omsorgspersonalens kompetens, vi vill stimulera ökat inflytande inom hemtjänsten och vi föreslår ett stimulansbidrag som stärker omhändertagandet av svårt sjuka äldre.

Personalens kompetensnivå är en av de viktigaste nycklarna för att höja kvaliteten inom äldreomsorgen. Vi föreslår ett stimulansbidrag på 100 miljoner kronor till kommunerna för intern fortbildning för personalen i äldre-

Fel! Okänt namn på

omsorgen som ett komplement till den tidsbegränsade statliga satsningen på kompetensutveckling som gäller t.o.m. 2014.

Vi föreslår också ett stimulansbidrag på 100 miljoner för de kommuner som gör det möjligt för äldre att i större utsträckning än idag få styra innehållet i den biståndsbedömda hemtjänsten – eller gör det möjligt att få hjälp även om behoven inte är så stora. Syftet är att öka äldres oberoende och trygghet. Flera kommuner har redan infört så kallad förenklad biståndsbedömning som gör att alla äldre över en viss ålder får ett antal hemtjänsttimmar bara genom att anmäla sig. Vi vill att fler äldre skall ha denna möjlighet.

Vi föreslår ett stimulansbidrag på 100 miljoner till landstingen för att utveckla modeller och system som förbättrar omhändertagandet av svårt sjuka äldre patienter. För många äldre är det en stor och omständlig apparat att ta sig till sjukvården när man blivit sjuk och svag. Vi vill därför förbättra hem-sjukvården, till exempel med hemläkarbilar så att vården enkelt kan komma hem till sjuka äldre. Vi vill även förbättra möjligheterna för direktinläggning och olika slags mellanvårdformer så att så få som möjligt tvingas vänta på akuten.

Vi föreslår en särskild riktad äldresatsning på totalt 300 miljoner kronor 2013.

Pension är uppskjuten lön

För oss är skattemässig likabehandling av lön och pension en rimlig princip. Pension är uppskjuten lön. Vi vill därför ta ett steg mot att minska skatteflyktan mellan löntagare och pensionärer genom en förstärkning av det förhöjda grundavdraget för personer över 65 år. Reformen¹⁰ innebär att garantipensionärer, inklusive regeringens förslag, nästa år får sänkt skatt med omkring 1 000 kr. Vårt långsiktiga mål är att skatteflyktan ska slutas genom att skatten för pensionärer sänks.

Förändringen försvagar offentliga finanser med 1,3 miljarder kronor år 2013.

Nya insatser i vården

Vi vill stärka tillgängligheten i vården. God tillgänglighet i hälso- och sjukvården är en prioriterad fråga. Köer och väntetider är besvärande för patienten och dyrt för samhället. Vi vill också stärka missbruksvården och ta initiativ för att motverka spridningen av hiv.

Patientkontrakt

Ett problem med dagens vårdgaranti är att det är väntetiden vid varje besök som regleras och inte patientens sammanlagda väntetid. För individen är det

¹⁰ Vi föreslår att det förhöjda grundavdraget för personer över 65 år höjs på samma sätt som beskrivits i regeringens promemoria "Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2012".

viktigt att den sammanlagda väntetiden i vården blir kort och att man får veta när behandling ska genomföras. Bristen på besked är ofta frustrerande och skapar missnöje med vården. Vi föreslår patientkontrakt som omfattar alla delar i hälso- och sjukvården: besök, undersökningar, röntgen, remisser. I kontraktet ska det finnas en tidsplan för remisser och eventuella behandlingar och det ska framgå vem som ska utföra behandlingarna. När vården och patienten har kommit överens om vad som ska göras och när, ska kontraktet fungera som en vårdgaranti som säkerställer att patientens sammanlagda tid för undersökning och behandling blir kort.

Vi vill satsa 60 miljoner kronor på ett stimulansbidrag till landsting som inför patientkontrakt.

Missbruksvård

Ett kontrakt för livet startades 2005. Den enskilde erbjöds avgiftning, utredning, motiverande och behandlande insatser och en planering som omfattar både LVM-tiden och tiden efter utskrivning. En gemensam överenskommelse mellan den enskilde, socialtjänsten och Statens institutionsstyrelse (Sis) låg till grund för en långsiktig vård som omfattade LVM-tiden och halvåret därefter. Arbetet var mycket framgångsrikt, men trots de goda resultaten har inte den borgerliga regeringen fortsatt satsningen. Vi vill återinföra den statliga satsningen *Ett kontrakt för livet*. Syftet är att stärka vårdkedjorna kring den som behöver vård och behandling mot sitt missbruk.

Vi satsar 30 miljoner kronor på att återinföra Ett kontrakt för livet.

Hivinformation

År 2006 antog riksdagen på förslag från den socialdemokratiska regeringen en nationell strategi mot hiv/aids. Målet var att halvera antalet nysmittade i vårt land på tio års sikt. För att nå målet krävs dock ett intensifierat arbete bestående av särskilda informationsinsatser kring smittskydd och hiv. Under ett antal år har regeringens anslag legat still på en miniminivå och inga särskilda initiativ har tagits trots att problemen inte på något sätt minskat.

Vi vill därför satsa 10 miljoner kronor på en särskild informationskampanj angående hiv.

Infrastruktur

I ett exportberoende land som Sverige med långa avstånd är väl fungerande transporter en förutsättning för jobb och välfärd. Därför är det oroväckande att transportsystemet i delar av landet slagit i kapacitetstaket. Mot år 2025 kommer, enligt Trafikverket, läget att förvärras ytterligare. Särskilt allvarlig är situationen för järnvägen. Det är tydligt att transportsystemet i Sverige är i behov av såväl ökad kapacitet som ökad kvalitet.

Genomförs inte stora nyinvesteringar kommer situationen att bli än allvarligare kring år 2025. Därutöver finns stråk och flaskhalsar med stora problem där exportindustrin måste säkras tillgång till ett fungerande järnvägssystem.

Fel! Okänt namn på

Såväl godstransporter som arbetspendling kommer att öka. Särskilt allvarlig är situationen för järnvägen men även på vägsidan kommer kapacitetsbrister att uppstå. Det är tydligt att järnvägssystemet har stora behov av nyinvesteringar. Detta upplever arbetspendlare och godstransportörer dagligen. Även klimatutmaningen ställer krav på transportsystemet. Ska klimatutsläppen och oljeberoendet minska krävs kommersialisering av ny teknik för ökad energieffektivitet och alternativa bränslen i alla typer av fordon. Samtidigt måste andelen kollektivtrafikresenärer öka. Även åtgärder som minskar luftföroreningar och buller är angelägna.

På vägsidan behövs främst åtgärder som ökar trafiksäkerheten. Fortfarande återstår att mötteseparera många mil hårt trafikerad väg. Vi socialdemokrater vill se en nystart för nollvisionen. Även åtgärder för en sund konkurrenssituation för åkerinäringen är viktiga. Vi vill lösa detta genom att en nationell samordnare inrättas för att koordinera ansvariga myndigheters arbete på området.

En väl fungerande politik för hållbara transporter och infrastruktur är viktig för att nå våra höga målsättningar när det gäller sysselsättning, välfärd, minskade klimatutsläpp och ett minskat oljeberoende. Vi har högre ambitioner än regeringen. Nu noterar vi att regeringen vill göra verklighet av flera av de förslag vi lade fram redan 2010. Vi kommer i infrastrukturmotionen att redovisa våra investeringar för kommande planperiod och också redogöra för våra investeringar från år 2014 och framåt. Dessa förslag finansieras också med en vägslitageavgift. Vid införandet av avgiften ska hänsyn tas till skogsindustrin som saknar alternativ till transport på väg.

Det är också viktigt att Sverige har en infrastruktur för digital kommunikation – bredband – som fungerar. Därför bevakar vi noga att den föreslagna bredbandsstrategin håller måttet.

Infrastrukturinvesteringar ska huvudsakligen finansieras via anslag i statsbudgeten, men som regeringen kan vi tänka oss att lånefinansiera väl definierade objekt med säker intäktskälla.

Järnvägens punktlighet kan delvis förbättras med snabba åtgärder i det befintliga systemet. På kort sikt behövs en kvalitetshöjning i järnvägssystemet. Det är rimligt att redan under 2013 ytterligare öka anslaget för drift och underhåll. Detta stärker järnvägens driftsäkerhet under vintertid. Vi har inte råd med en vinter till där folk blir försenade på resor till och från arbetet och där brådskande gods blir stående på insnöade bangårdar.

Vi investerar, i syfte att stärka driftsäkerheten, 400 miljoner kronor i drift och underhåll av järnvägen 2013.

Stöd till kommersiell service i gles- och landsbygd

Avstånden till närmaste butik eller serviceställe ökar på många håll i Sverige, bland annat på grund av att drivmedelsstationerna blir färre. På många orter försvinner nödvändig infrastruktur, det är ett hot mot inte minst de små företagens möjligheter att klara sin vardag och utvecklas.

Vi föreslår ett särskilt stöd om 50 miljoner kronor per år för att trygga tillgängligheten till viss grundläggande kommersiell service i gles- och landsbygd.

Fler bostäder för jobb och tillväxt

Nyproduktionen av bostäder är mycket låg. Bristen på tillgängliga bostäder och det knappa bostadsbyggandet är ett allvarligt hinder för tillväxt i många av landets tillväxtorter. SCB:s statistik visar att antalet nyproducerade bostäder under första halvåret 2012 fortsätter att minska – trots rekordstor efterfrågan. Tidigare har det rapporterats att nyproduktionen av studentbostäder i princip avstannat.

Det finns ett samband mellan bostadsmarknadens funktionssätt och ekonomins tillväxt. En väl fungerande arbetsmarknad förutsätter att människor kan flytta till arbetstillfällen. Ökad rörlighet bidrar till högre produktivitet och fler jobb. Det håller inte att studenter vid våra universitet avbryter sin utbildning för att de inte hittar någonstans att bo.

Byggbonus för studentlägenheter och lägenheter för unga

Enligt statistik från SCB färdigställdes det i hela Sverige 134 bostäder för studenter 2011. Bristen på bostäder för studenter är särskilt svår i Stockholm, Uppsala, Göteborg och Lund. Enligt regeringens egen utredare finns ett samlat behov av 20 000 studentbostäder.

Det behöver investeras mer i nya svenska bostadsfastigheter. Bostadssektorn i Sverige måste bli bättre på att locka investerare och riskkapital. Sverige tillhör de länder i västvärlden som haft lägst investeringar i bostadssektorn sett över de senaste tio åren. För att få investeringar till bostadsbyggande måste varje sten vändas utan ideologiska låsningar.

Staten har ett ansvar för att skapa stabila förutsättningar för bostadsmarknaden att utvecklas och för bostäder att byggas. Den akuta bristen på bostäder gör att staten bör vidga insatserna för att stärka incitamenten för bostadsbyggande. Det mest effektiva sättet, i dagsläget, är att införa en byggbonus – ett investeringsstöd riktat till studentlägenheter och små lägenheter. Vi måste komma igång med byggandet av fler bostäder. När unga människor kan flytta till jobb och utbildning kan vi sluta rekryteringsgapet.

Vi föreslår vi en byggbonus på 1 miljard kronor 2013.

Snabba upp processen för bostadsbyggande

En ny plan- och bygglag trädde ikraft så sent som 2011. Redan syns brister. Idag tar det för lång tid från idé till färdig bostad. Processen är omgärdad av osäkerhet och dyra kostnader. Lagen behöver moderniseras, förenklas och förtydligas samtidigt som plan- och byggprocessen behöver effektiviseras och byråkratin minska.

Det handlar om att utveckla kommunernas verktyg för att påverka bebyggelseutvecklingen, begränsa administrationen, utveckla detaljplaneinstitutet.

Fel! Okänt namn på

Översiktsplanering bör bli enklare och mer strategisk och hänsyn tas till kommunala, mellankommunala och statliga intressen. Ett effektivt sätt att få till stånd nödvändiga förändringar snabbt är att kalla ihop en partsammansatt och parlamentarisk kommitté med tydligt uppdrag att snabbt föreslå nödvändiga förändringar.

Vi föreslår att en parlamentarisk kommitté tillsätts med uppdrag att snabbt föreslå nödvändiga förändringar i plan- och bygglagen.

Miljöprogram för miljonprogrammet

Så mycket som cirka 650 000 lägenheter i miljonprogrammen står idag ore-noverade. Tidigare utvärderingar av större upprustningar som gjorts av bostadsområden byggda på 1960- och 70-talen visar att investeringarna inte alltid är företagsekonomiskt lönsamma. Renoveringarna och upprustningarna är både dyra och omfattande. Enligt olika beräkningar uppgår renoveringsbe-hovet till mellan 240 och 300 miljarder kronor. Det kan vara svårt för enskilda fastighetsägare att räkna hem investeringen under en realistisk tidspe-riod. Betalningsförmågan hos hyresgästerna kan också vara begränsad. Inve-steringar i upprustning är däremot samhällsekonomiskt lönsamma.

Vi föreslår inrättande av kreditgarantier för renovering av hyresfastighet-er från rekordåren på en ram på totalt 20 miljarder kronor.

Insatser för stärkt integration

Arbete, utbildning och bra boende är de allra viktigaste faktorerna för att möjliggöra ett gott liv för alla. Fördomar, diskriminering, omfördelning av samhällets resurser från fattiga till rika hotar vår vision om ett Sverige i soli-daritet och sammanhållning.

I budgetmotionen investerar vi i att fler barn ska gå i förskolan. Det ger möjligheter för barn med ett annat modersmål än svenska att stå bättre rustade inför grundskolan. Genom våra investeringar i läxhjälp och mindre klasser ger vi alla barn mer undervisningstid och stöd. Extra hjälp i skolan ska inte vara avhängigt föräldrarnas ekonomiska situation.

Socialdemokraterna vill också satsa resurser för att lyfta skolresultaten i de 50 grundskolor som har allra tuffast förutsättningar och där resultaten är låga. Alla elever har rätt att få en undervisning som gör att de når målen i skolan.

En framgångsrik jobbpolitik är centralt för att bryta segregationen. Våra insatser för att knäcka ungdomsarbetslösheten och att avskaffa fas 3 bidrar till att fler får jobb och möjligheter till utbildning. Med en nyföretagargaranti vill vi också göra det möjligt för de entreprenörer som har goda idéer, men som saknar säkerheter, att kunna starta företag.

En kulturpolitik för ett kreativt Sverige

Fri entré på statliga museer

En viktig ambition i socialdemokratisk kulturpolitik är att det svenska kulturarvet ska vara tillgängligt för så många som möjligt. Det är en god investering i kunskap, det ökar tillgängligheten och ger ytterligare värde genom att främja integration och förståelse människor emellan. Reformen med fri entré på de statliga museerna som pågick mellan åren 2005 och 2006 möjliggjorde för många fler grupper att ta del av vårt gemensamma kulturarv än tidigare. När fri entré upphörde 2007 förlorade de 19 statliga museerna cirka 2 miljoner besök.

Vi satsar 80 miljoner kronor för att återinföra fri entré på de statliga museerna.

Access – ett kulturarvs- och jobbprojekt

Access var en framgångsrik kulturinsats som lades ner 2009. Projektet tjänade många syften. Det skulle bevara kulturarvet genom att vårda det i form av konserveringsarbeten, restaureringar, reparationer, katalogisering, digitalisering med mera, samtidigt gav Access viktiga arbetstillfällen till människor inom kulturbranschen.

När den nuvarande regeringen avvecklade Access infördes Kulturarvslyftet. Kulturarvslyftets målsättning är att skapa 4 400 arbetstillfällen varav 1 200 under 2012. Resultatet hittills är 57 jobb. Inget talar för att utfallet av Kulturarvslyftet kommer att förbättras. Vi socialdemokrater föreslår därför att Kulturarvslyftet läggs ner. Istället inför vi ett nytt Accessprojekt som, till skillnad från det tidigare, även ger möjlighet för andra institutioner än museer och arkiv att ta del av satsningen. Utvidgningen kan exempelvis innefatta scenkonstinstitutioner och riksorganisationer inom kulturområdet som har behov av särskilda insatser.

Vi inför ett nytt Accessprojekt och anslår 122 miljoner kronor år 2013.

Läsluft

Det är med oro vi ser att läsandet och bibliotekslånen minskar. Ett minskat läsande bland barn och unga bidrar till sämre skolresultat. Trots att bibliotekslagen ska garantera en miniminivå av biblioteksverksamhet i varje kommun, ser vi att bibliotekens resurser minskar med mindre personal och färre bokinköp som följd. För att stävja den negativa utvecklingen vill vi genomföra ett läsluft med inriktning på läsovana grupper. Kulturrådet ges i uppdrag att prioritera läsfrämjande insatser som har dokumenterat goda resultat.

Vi satsar 10 miljoner kronor och genomför ett läsluft med inriktning på läsovana grupper.

Övriga kulturinsatser

Internationalisering och mångfald är viktigt för den kreativa utvecklingen. Vi vill stärka möjligheterna för svensk kultur att presenteras utomlands och för

Fel! Okänt namn på

svenska kulturinstitutioner att ta emot gästspel. *Vi ökar stödet till internationalisering och mångfald med 10 miljoner kronor.*

De fria grupperna fyller en mycket viktig roll i att utveckla och bredda konsten sett till innehåll, form, målgrupper och geografisk spridning. Stödet är också en stark och viktig signal till kulturskaparna att de fritt och självständigt har möjlighet att utveckla sin konstform. *Vi höjer anslaget till de fria grupperna med 12,5 miljoner kronor.*

De ideella arrangörerna utgör ofta motorn i det lokala kulturlivet och engagerar många människor som brinner för att arrangera teaterföreställningar, konserter, festivaler m.m. En satsning på arrangörsstödet ger mångdubbelt tillbaka. *Vi vill öka stödet till de ideella arrangörerna med 12,5 miljoner kronor.*

Statens konstråd arbetar med att förvärva samtidskonst till statens byggnader och andra lokaler för statlig verksamhet. Regeringen sänkte anslaget 2007 från 36 miljoner kronor till 33 miljoner kronor; sedan dess har anslaget legat på samma nivå och därmed urholkats. Genom en ökning av detta anslag berikar vi de offentliga miljöerna och skapar fler arbetstillfällen för konstnärer. *Vi föreslår att anslaget till Statens konstråd ökas med 10 miljoner kronor.*

Vi höjer ambitionen avseende utvecklingen av digitalbio och fokuserar satsningen på att biografer i framför allt mindre orter ska kunna genomföra ett teknikskifte. *Vi anslår 10 miljoner kronor för digitalisering av biografer.*

Det är av stor betydelse att stärka det demokratiska medvetandet bland unga. Vi vill stödja projekt som arbetar för att motverka främlingsfientlighet och rasism samt projekt som stärker demokratisering i skolan, på fritidsgårdar och i andra miljöer där ungdomar vistas i sin vardag. *Vi förstärker dessa insatser med 5 miljoner kronor, medlen fördelas av Ungdomsstyrelsen.*

Nya insatser mot brottsligheten

Åtgärder mot den organiserade brottsligheten

Kampen mot den organiserade brottsligheten måste prioriteras. Idag ligger ansvaret för detta arbete på Rikskriminalpolisen, även om polismyndigheterna ute i landet också arbetar inom detta område. Arbetet mot den grova organiserade brottsligheten behöver förstärkas centralt. Vi vill se en nationell spjutspetsorganisation inom Rikskriminalpolisen. Genom att tillföra resurser till Rikskriminalpolisen ökar antalet specialister, vilket skapar bättre förutsättningar för ett effektivt och uthålligt arbete mot den organiserade brottsligheten.

Rättsväsendet måste ha de resurser som krävs för att bekämpa den här sortens brottslighet. Den satsning mot den organiserade brottsligheten som de borgerliga startade år 2008 har inte fått förväntat resultat.

Vi satsar 70 miljoner kronor 2013 i kampen mot den organiserade brottsligheten.

Ekonomisk brottslighet

Ekonomisk brottslighet kostar samhället stora summor, långt mer än den traditionella brottsligheten. Den skadar konkurrensen i de branscher där den uppträder, göder svartjobb och drabbar hederliga företagare hårt. Skatteverket bedömde för några år sedan att summan av uteblivna skatter på grund av fel och brott uppgick till 130 miljarder kronor, varav 100 miljarder kunde kopplas till företagssektorn. Förtroendet för vårt skattesystem bygger på att människor uppfattar att det fungerar och att alla gör rätt för sig. Därför är det viktigt att förstärka ansträngningarna för att bekämpa ekonomisk brottslighet. Kopplingen mellan den organiserade brottsligheten och allvarlig ekonomisk brottslighet växer. Ekobrottsmyndigheten gör bedömningen att den behöver mer resurser för att förbättra möjligheten att återföra brottsvinster, förstärka it-stödet och arbetet mot den allra grövsta ekonomiska brottsligheten.

Vi ökar resurserna till Ekobrottsmyndigheten med 20 miljoner kronor 2013.

Brottsförebyggande arbete

För att främja samverkan inom det brottsförebyggande arbetet behövs bättre samordning. Vi vill därför tillsätta en nationell samordnare för det brottsförebyggande arbetet. Denne skulle bland annat få i uppdrag att driva på och koordinera det brottsförebyggande arbetet lokalt, regionalt och nationellt. Det finns stor kunskap om vilka insatser som krävs för detta, både i kommuner och hos många myndigheter, inte minst hos Brottsförebyggande rådet (Brå). Men det behövs någon som kan se över myndighetsgränserna, utvärdera och föreslå förbättringar i hur det brottsförebyggande arbetet genomförs.

Vi föreslår att en nationell samordnare för det brottsförebyggande arbetet tillsätts och avsätter 10 miljoner kronor 2013 för detta syfte.

Klimat- och miljöinvesteringar

Vi socialdemokrater vill att svenska företag ska ligga i framkant med att utveckla den fossilfria och energieffektiva teknik som hela världen efterfrågar. Många av framtidens jobb finns där lösningarna på klimatkrisen utvecklas. Sverige ska vara med och leda utvecklingen för ett mer aktivt klimatarbete – inte ställa sig vid sidan av.

Regeringens sänkta ambitioner och ovilja att ta ledningen – både nationellt och internationellt – har inneburit försuttna chanser på klimatområdet. Sverige och socialdemokratin ska vara en drivande kraft, inte minst inom EU, för en ambitiös klimatpolitik.

Med investeringar i ny miljövänlig teknik skapas nya gröna jobb. Genom att minska vår förbrukning eller återvinna det vi förbrukar kan vi minska

Fel! Okänt namn på

belastningen på jordens gemensamma resurser och ta vårt ansvar för den jord vi ska lämna över till kommande generationer.

I vårt budgetalternativ genomförs ett flertal insatser som stärker Sveriges klimat- och miljöarbete:

Vi vill införa ett nytt program för **klimatinnovationer**, med bland annat satsningar på pilotprojekt. På så sätt ges svenska företag möjlighet att pröva ny teknik i full skala, vilket kan stimulera framtida svensk export.

Vi vill också införa ett stöd till **lokala klimatinvesteringar** som stödjer det lokala klimatarbetet. Stöd till lokala klimatinvesteringar ska kunna sökas av bland annat kommuner. Huvudinriktning ska vara åtgärder för minskade utsläpp, förnybar energi och energieffektivisering. Det viktiga med klimatinvesteringarna är att de driver fram investeringar från andra intressenter.

Vi vill tillsammans med energi- och miljöbranschen utveckla ett särskilt **samverkansprogram**. För ett litet exportberoende land som Sverige är det nödvändigt att det finns ett fungerande och väl utvecklat samarbete mellan politik, näringsliv, fack och akademi.

Priset på **solceller** har halverats på några få år. Men i Sverige har installationerna växt i måttlig omfattning. Vi vill öka stödet till installation av solceller.

Ambitionerna att skydda värdefull natur har sänkts under den borgerliga regeringsperioden. I vårt budgetalternativ avsätter vi resurser för **skydd av värdefull natur**. Biologisk mångfald är centralt för att upprätthålla ett hållbart ekosystem. Omställningen till ekologisk produktion är viktig. Den **ekologiska odlingen** behöver stöd för att växa. Vi föreslår en satsning inom ramen för EU:s landsbygdsprogram för att främja produktion och konsumtion av och handel med ekologiska produkter. Efterfrågan på biogas är stor. Det behövs stabila och långsiktiga incitament som underlättar och stimulerar investeringar i **biogasproduktion**. Vi föreslår en satsning inom ramen för EU:s landsbygdsprogram för att öka biogasproduktionen inom lantbruket.

Vi föreslår att ett system med **miljöbilsbonus** införs. Den som köper en bil med lägre utsläpp ska få en premie. Bonusen betalas ut när bilen registreras första gången. För att ytterligare stimulera framväxten av en miljövänligare bilpark bör det samtidigt införas en registreringsavgift för nya bilar med höga koldioxidutsläpp. Ett villkor för miljöbonus är att bilen uppfyller den högsta säkerhetsklassningen. Den exakta modellen för miljöbilsbonusen behöver utformas.

En viktig del för att ställa om Sverige är att bygga mer klimatsmart. Vi föreslår vi en **byggbonus** på en miljard kronor år 2013 till byggande av studentbostäder och små hyreslägenheter. Krav på climateffektivitet kommer att ställas. Vi vill också utfärda **kreditgarantier för klimatreoveringar** för renovering och klimatomställning av hyresfastigheter från perioden 1950–1975.

När haven tar emot för mycket kväve och fosfor får det svåra miljökonsekvenser. Ett program för att minska **övergödningen** i Östersjön och Västerhavet ska genomföras. För minska läckaget från jordbruket behövs en skatt på handelsgödsel och investeringar som minskar övergödande utsläpp.

Investering i solenergi

De största energiinvesteringarna i Europa 2011 gjordes i solceller, vilka stod för 47 procent av nyinstallationen. Priset på solceller har halverats på bara några år. Särskilt stark har utvecklingen varit i Tyskland. Men i Sverige har installationerna vuxit i måttlig omfattning. Under 2012 hade regeringen av avsatt 60 miljoner kronor för stödet men dessa pengar tog snabbt slut och Energimyndigheten bedömer att bara en tredjedel av de sökande får stödet. Regeringen sänker nu stödet till 50 miljoner från 2013. Det är fel väg att gå. När intresset växer och prisbilden är rimlig för brukarna finns det anledning att stimulera ökad installation.

Vi föreslår därför att anslaget ökas med 50 miljoner kronor och att en ny fördelningsmodell för stödet tas fram så att det når fler mottagare.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är central för att upprätthålla ett hållbart ekosystem. Ambitionerna att skydda värdefull natur har sänkts under den borgerliga regeringsperioden. I vårt budgetalternativ avsätter vi mer resurser än regeringen. När samhället inte kan ersätta markägarna står våra myndigheter handfallna och värdefulla naturskogar avverkas. Det är nödvändigt att öka anslagen för att Sverige ska kunna slå vakt om den biologiska mångfalden och samtidigt leva upp till FN:s överenskommelse om att 17 procent av varje naturtyp på land ska bevaras. *Vi satsar 100 miljoner kronor för skydd av värdefull natur.*

Ekologisk odling

Den svenska efterfrågan av ekologiskt odlade produkter har ökat. En starkt bidragande orsak till den här utvecklingen är att miljöersättningarna för ekologisk odling successivt utvecklats. Omställningen till ekologisk produktion är viktig och den ekologiska odlingen behöver fortsatt stöd för att växa. Vi föreslår därför en satsning inom ramen för EU:s landsbygdsprogram för att främja produktion och konsumtion av och handel med ekologiska produkter. Genom en svensk egenfinansiering på 25 miljoner kronor möjliggörs en satsning på totalt 50 miljoner. *Vi satsar 25 miljoner kronor för att stimulera ekologisk odling inom ramen för EU:s landsbygdsprogram.*

Biogasersättning

Efterfrågan på biogas är stor och här behövs stabila och långsiktiga incitament som underlättar och stimulerar investeringar i biogasproduktion.

Vi föreslår en metangasreduceringsersättning där lantbrukare som producerar biogas och återvinner energin får en ersättning för den metangasavgång

Fel! Okänt namn på

som förhindrats. Förslaget är en kraftfull åtgärd för att öka biogasproduktionen i Sverige samt minska jordbrukets klimatpåverkan och övergödning.

Vi satsar 10 miljoner kronor 2013 för att öka biogasproduktionen inom ramen för landsbygdsprogrammet, vilket med inkluderade EU-medel innebär det dubbla.

Miljöbilsbonus och registreringsavgift

Utsläppen från trafiken ökar och utan åtgärder kommer Sverige inte att nå de av riksdagen beslutade klimatmålen. Vi föreslår ett system med miljöbilsbonus där den som köper en bil med lägre utsläpp får en premie. Systemet ska vara statsfinansiellt kostnadsneutralt. Det innebär att nivåer och gränser varje år bör justeras så att detta uppfylls. Ett villkor för miljöbonus är att bilen uppfyller den högsta säkerhetsklassningen, 5 stjärnor i EuroNCAP. Reglerna ska gälla för samtliga bilar som nyregistreras i Sverige.

Vi inför en miljöbilsbonus och en registreringsavgift för att främja utvecklingen mot en bilpark med låga koldioxidutsläpp.

Hejda övergödningen

Att hejda övergödningen i Östersjön och Västerhavet är en viktig prioritering för Socialdemokraterna. När haven i vår närhet tar emot för mycket kväve och fosfor får det svåra miljökonsekvenser. Havets ekosystem förstörs, närmiljö för friluftsliv och bad försämras och bottenarna riskerar att dö.

Tillsammans med länderna kring Östersjön har Sverige förpliktigt sig att minska utsläppen i vårt gemensamma innanhav. Vi har även utlovat åtgärder för att följa FN-konventionerna för biologisk mångfald och luftvård. Mot bakgrund av dessa åtaganden är det ohållbart att regeringen minskar anslaget till förbättringar av havsmiljön med en tredjedel 2013.

För att förbättra havs- och vattenmiljö föreslår vi följande åtgärder:

- ? Minskad miljöpåverkan från jordbruket genom skatt på handelsgödsel.
- ? Satsning på biogas i lantbruket genom en ersättning för minskade utsläpp.
- ? Ersättning för musselodlare som tar bort näringsämnen ur havet.
- ? Lokala investeringsbidrag för åtgärder som minskar övergödningen.

Havs- och vattenmyndigheten bör få i uppdrag att utforma detaljerna i ett system med lokala investeringar för havsmiljön och ett system där musselodlare och andra ersätts för sina insatser att binda näringsämnen.

Vi ökar anslaget till åtgärder för havs- och vattenmiljö med 120 miljoner kronor.

Lokala klimatinvesteringar

Klimatinvesteringar är avgörande för att Sverige ska lyckas driva en framgångsrik miljöpolitik, samtidigt är det en investering i jobb och välfärd. Vi vill införa ett system med lokala klimatinvesteringar som stödjer det lokala klimatarbetet och agerar som en draghjälp för det klimatengagemang som varit framgångsrikt för Sverige.

Tidigare samverkansprogram som Klimp och LIP ledde till minskade utsläpp av växthusgaser med 2 miljoner ton om året och energianvändningen minskade med 1 TWh. Investeringar på 8 miljarder kronor kom till stånd med hjälp av bidrag på 1,8 miljarder.

Stöd till lokala klimatinvesteringar ska kunna sökas förutom av kommuner även av företag, ideella organisationer eller alla i samarbete. Staten står för maximalt 50 procent av investeringen. Det viktiga med klimatinvesteringarna är att de driver fram investeringar från andra intressenter. Huvudinriktningen ska vara åtgärder för energieffektivisering, för ökad produktion och konsumtion av förnybar energi och minskade utsläpp.

Vi satsar 150 miljoner kronor på ett lokalt klimatinvesteringsprogram där staten står för maximalt 50 procent av investeringen.

Kommunsektorn

I regeringens budgetpropositionens bedöms kommunsektorn visa ett resultat om 11 miljarder kronor år 2013. Regeringen bedömer att antalet arbeten i kommunfinansierad verksamhet är ungefär oförändrat under de kommande åren.

Kommunerna har huvudansvaret för skolan, vården och omsorgen. Det är därför centralt att följa den ekonomiska utvecklingen för kommunsektorn. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) gör bedömningen att läget för kommunsektorn försämras under år 2013. Högre skatteintäkter än beräknat för år 2012 samt engångsintäkter till kommunerna bidrar tillfälligt till ett bra resultat i år. Därefter leder ökade demografiska behov, minskade statsbidrag och omfattande investeringsprogram till fallande resultat framöver.

Kommunerna står inför stora demografiska utmaningar. Andelen äldre ökar samtidigt som efterfrågan och de berättigade kraven på välfärden är höga. Landstingskommunerna har i flera fall redan idag en ansträngd ekonomi. Regeringens rapporter visar att sedan år 2005 har andelen kommuner med ett nollresultat eller överskott varierat mellan 75 och 95 procent. För landstingen har motsvarande andel, med undantag för 2011, varierat mellan 50 och 90 procent.

Regeringens bedömning av utvecklingen i kommunsektorn påverkas av regeringens mycket optimistiska bedömning av den ekonomiska utvecklingen i Sverige. Kommunsektorn är känslig för utvecklingen av antalet arbetade timmar i ekonomin. Utvecklingen av kommunernas skatteunderlag behöver noggrant följas.

Fel! Okänt namn på

Kommunsektorns ekonomi påverkas också av att kommunerna idag i flera delar behöver ta ansvar för områden där staten misslyckats eller dragit sig tillbaka. Ett tydligt exempel är att ungefär hälften av dem som uppbär ekonomiskt bistånd gör detta huvudsakligen av arbetslöshetsskäl.

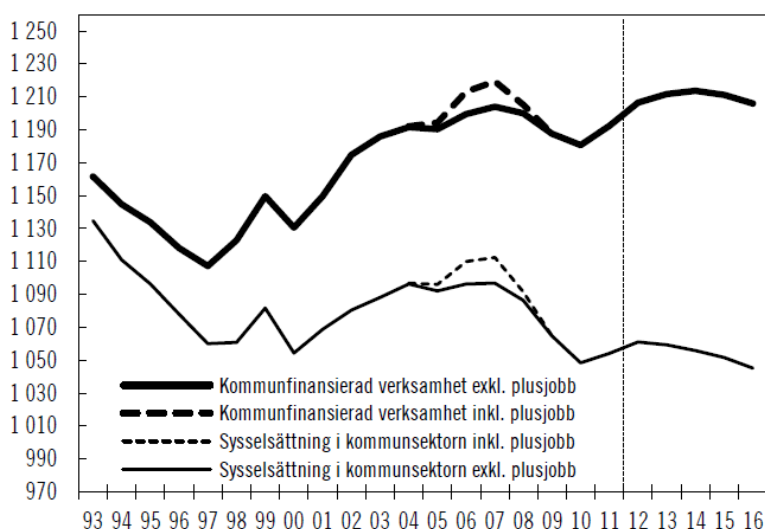
Alla kommuner har ett ansvar för flyktingmottagandet – och ska ta det ansvar som tillkommer dem.

Välfärden behöver tryggare ekonomiska villkor

Finanskrisen 2008/09 försämrade dramatiskt prognoserna för kommunernas skatteunderlag. I takt med att prognosen för kommunernas skatteunderlag försämrades skar kommunerna ner på verksamhet och minskade sin personalstyrka. Problemen förvärrades av att den borgerliga regeringen avvaktade med att lämna besked om ökade statsbidrag till kommunerna. Det faktiska utfallet av kommunernas skatteunderlag kom sedan att bli väsentligt bättre än vad prognoserna indikerade våren 2009. Men kombinationen av regeringens otillräckliga insatser, under år 2009, och de alltför dystra prognoserna blev att omfattande personalnedskärningar genomfördes inom den kommunalt finansierade välfärden.

Sysselsättning i kommuner och landsting

Anställda, tusental

Källa: Budgetpropositionen för 2013.

Konjunkturinstitutet gör bedömningen att om de tillfälliga statsbidragen hade aviserats tidigare hade sysselsättningen sannolikt kunnat hållas på en högre nivå än vad som blev fallet.

För att trygga skola, vård och omsorg behöver planeringsförutsättningarna för kommunsektorn vara stabila. Utifrån vad som hände under finanskrisen

kan det konstateras att det finns behov av förändringar som förbättrar förutsättningarna för kommuner och landsting att möta starka nedgångar och kriser i samhällsekonomin utan att panikbromsa, vilket annars riskerar drabba verksamheten, sysselsättningen och samhällsekonomin.

Insatser i budgetmotionen som påverkar kommunsektorn

I budgeten presenteras reformer för jobb och utbildning. Flera av reformerna kanaliseras via kommunerna som riktade statsbidrag. Detta gäller investeringen i mindre klasser i skolan, förstärkningen av förskolan och stimulansen till barnomsorg på obekvämt arbetstid. Kommunsektorn får också ett tillskott i jobb räknat genom de insatser som möjliggör att fas 3 avskaffas och genom satsningen på yrkesintroduktionsjobb.

Konsoliderad offentlig sektor

I denna motion föreslås förändringar på såväl skatte- som utgiftssidan som påverkar intäkterna eller utgifterna för kommunsektorn. Det gäller till exempel vårt förslag att förbättra arbetslöshetsförsäkringen.

Våra förslag om förändrade skatter eller transfereringssystemet är dock utformade så att de genomförs neutralt för kommunsektorn. Det sker genom att full justering genomförs i det kommunala utjämningsystemet, för både reformer som leder till ökade och till minskade utgifter eller intäkter. Undantaget är att minskade socialbidragsutgifter till följd av bättre försäkringar och fler insatser för jobb inte beaktas alls.

I våra förslagstabeller redovisas nettokostnaden för den konsoliderade offentliga sektorn (KOS). Det är viktigt att påpeka att avskaffandet av nedsättningen för arbetsgivaravgiften därmed kompenseras fullt ut.

Finansiering

Vi delar inte regeringens syn på reformutrymmet, då detta strider mot hur regeringen själv tidigare tolkat överskotts målet. Det betyder att vi i vårt budgetalternativ har en annan bedömning av reformutrymmet än vad regeringen har. Finansieringen av våra reformer, utöver reformutrymmet, bygger på en kombination av förändrade skatter och besparingar. Den främsta finansieringen är att några kostsamma och ineffektiva skatteundantag avskaffas.

Fel! Okänt namn

Skatter

Svenska hushåll ska ha stabila planeringsförutsättningar. Skatter kan bara sänkas i den takt ekonomin tillåter. Det är en riskabel strategi att låna till stora ofinansierade skattesänkningar. Det blir än mer problematiskt att genomföra stora skattesänkningar som saknar konjunktoreffekt. Därför avvisar vi, under nästa år, en ofinansierad sänkt bolagsskattesats.

Sverige tjänar på att ha ett skattesystem som är logiskt utan allt för stora undantag. Vi väljer att fokusera på att framförallt avskaffa två mycket ineffektiva undantag; därmed får vi ett ekonomiskt utrymme att genomföra väsentligt mer effektiva reformer.

Skatt ska betalas efter bärkraft. Välfärd ska fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra med mer än den som har lägre. Men alla ska få del av välfärden oavsett inkomst. Detta minskar klyftorna. Vi vill höja skatten för dem som tjänar allra mest och sänka den för pensionärer.

Vi är skeptiska till att använda skattesystemet för att styra människors och företags beteende. Ett undantag är miljöområdet där det kan vara klokt att använda skatterna för att styra beteenden.

Vår syn på sänkt bolagsskatt

Socialdemokraterna anser att Sverige ska ha en konkurrenskraftig bolagsskatt. Idag har Sverige en bolagsskattesats om 26,3 procent. Det är något högre än i många jämförbara länder i vår närhet. Vi menar att det är motiverat att sänka den svenska bolagsskattesatsen.

Den borgerliga regeringen har föreslagit att bolagsskattesatsen ska sänkas. Totalt kostar sänkningen drygt 16 miljarder kronor. Lite mer än hälften av regeringens sänkning är en kompensation för den ökade beskattning som följer av ändrade regler för beräkning av underlaget till bolagsskatt. Ungefär hälften av regeringens bolagsskattesänkning är helt ofinansierad och kräver statlig upplåning för att betala.

Vi stödjer inriktningen mot sänkt bolagsskatt – och ser gärna att skatten sänks, när det finns ett ekonomiskt utrymme. En sådan sänkning ska vägas mot andra angelägna reformer. Vi väljer i vårt budgetalternativ att avstå från att netto sänka bolagsskatten under år 2013.

Om den svenska bolagsskattesatsen sänks till 22 procent kommer Sverige att ha en av de lägsta skattesatserna inom Europa. Idag har endast Grekland och Irland en lägre skattesats än 22 procent, bland EU:s gamla medlemsländer. Storbritannien väntas införa en skattesats om 22 procent först under år 2014. Detta faktum talar också för att man kan avvakta med en svensk sänkning i den storleksordning som regeringen föreslår. Sverige bör inte ta täten i ett europeiskt *race to the bottom* med bolagsskatten.

Vi stödjer förslaget att kompensera bolagssektorn för den ökade beskattning som följer av ändrade regler för beräkning av underlaget till bolagsskatt. Vi föreslår därmed att bolagsskattesatsen sänks till 24,0 procent år 2013.

Om ekonomin under de kommande åren utvecklas på ett sådant sätt att ett varaktigt reformutrymme uppstår kan vi ta ytterligare steg för sänkt bolags-skattesats.

Förslaget stärker de offentliga finanserna med 7,6 miljarder kronor år 2013.

Avskaffa ineffektiva skatteundantag

Avskaffa nedsättning av socialavgifter för unga som redan har ett jobb

Den borgerliga regeringens huvudsakliga lösning på den höga ungdomsarbetslösheten har varit att halvera socialavgiften för ungdomar som redan har ett jobb. Men reformen har inte fungerat. Ungas situation på arbetsmarknaden har försämrats under de senaste åren. Arbetslösheten har stigit och sysselsättningen har inte ökat sedan 2007. Idag har Sverige en högre ungdomsarbetslöshet än de flesta jämförbara länder.

Nedsättningen av socialavgifter för unga kostar skattebetalarna omkring 14 miljarder kronor netto varje år. Nedsättningen har dömts ut av regeringens finanspolitiska råd, som beskriver det som en dyr och ineffektiv åtgärd för att sänka ungdomsarbetslösheten. Även Institutet för arbetsmarknadspolitisk och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) har uttryckt stor tveksamhet kring reformens effektivitet.

Vi väljer att helt ta bort nedsättningen, då det är svårt att se några påtagligt positiva effekter av nedsättningen. Istället föreslår vi en effektiv tidsgräns för ungdomsarbetslösheten. Unga människor ska vara arbetslösa högst sex månader.

Vi avskaffar nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga, vilket stärker de offentliga finanserna med 14,2 miljarder kronor.

Avskaffa nedsatt krogmoms

Den borgerliga regeringen har sänkt momsen på restauranger och catering till 12 procent. Förslaget har motiverats från regeringen som ett sätt att öka sysselsättningen. Flertalet bedömare, så som Konjunkturinstitutet, anser dock att regeringens bedömningar av effekten av den sänkta krogmomsen överskattar effekten. Den svaga effekten av en sänkt krogmoms beror bland annat på att jobb i andra branscher riskerar att trängas undan.

Vi menar att skattesystemet bör ha relativt få undantag och särregler. Att sänka krogmomsen har gjort skattesystemet mindre likformigt samtidigt som sysselsättningseffekten sannolikt är mycket svag. Vi föreslår att nedsättningen av krogmomsen avskaffas – det ekonomiska utrymmet ska användas för att genomföra väsentligt mer effektiva reformer.

Förslaget stärker de offentliga finanserna med 5,4 miljarder kronor 2013.

Fel! Okänt namn

Rättvisare skatter

Jobbskatteavdraget blir kvar – men inte på miljoninkomster

Jobbskatteavdraget infördes med motiveringen att det skulle öka sysselsättningen och minska arbetslösheten. Så har inte blivit fallet. Arbetslösheten är påtagligt högre idag än för fem år sedan. Jobbskatteavdraget har emellertid inneburit sänkt skatt för dem som har jobb. Vi föreslår att jobbskatteavdraget ska kvarstå fullt ut för löntagare med en lön upp till 60 000 kronor/månaden.

Jobbskatteavdraget avskaffas däremot för dem som tjänar allra bäst. Vi tar bort jobbskatteavdraget steg för steg så att det är helt borta vid miljoninkomster. Avtrappningen görs med 3,4 procent från 60 000 kronor i månaden. Det betyder att den som har en månadsinkomst med 60 000 kronor eller mindre får en oförändrad skatt, den som tjänar 75 000 kronor får en höjd skatt med 510 kronor i månaden och vid en månadsinkomst om 114 200 kronor får man inget jobbskatteavdrag.

Förslaget stärker de offentliga finanserna med 1,3 miljarder kronor 2013.

Sänkt skatt för pensionärer

Vi vill att pension ska beskattas som lön. Vi är kritiska till att regeringen skapat en klyfta i beskattningen mellan löntagare och pensionärer. Regeringens förslag i budgetpropositionen för 2013 om en skattesänkning för pensionärer må vara ett steg i rätt riktning. Men den undandrar inte regeringen från ansvaret för att ha infört den skillnad i beskattning som nu etablerats.

Vårt långsiktiga mål är att skattekliften ska slutas genom att skatten för pensionärer sänks. Vi föreslår att skatten för pensionärer nästa år ska sänkas med ett dubbelt så stort belopp som i regeringens alternativ. Det betyder att en garantipensionär får cirka 100 kronor i månaden i sänkt skatt nästa år.

Förslaget försvagar de offentliga finanserna med 1,3 miljarder kronor 2013.

RUT-avdraget behålls – med halverat tak

Det så kallade RUT-avdraget, som idag är en del av HUS-avdraget, innebär att man kan få en skattereduktion om 50 procent av kostnaden för köp av hushållsnärätjänster, så som städning i hemmet. Idag används avdraget av hundratusentals personer, dock är höginkomsttagarna överrepresenterade bland användarna.

Vi föreslår att RUT-avdraget kvarstår. Skattereduktion ska dock begränsas till 25 000 kronor per år. Det innebär att taket för köp ska vara 50 000 kronor per år, att jämföra med idag där taket är 100 000 kronor per år. Med ett halverat tak riktas avdraget mer till vanliga barnfamiljers och pensionärens behov av hushållsservice.

ROT-avdraget behålls. Det är en väletablerad skattereduktion som därtill är extra viktig nu när arbetslösheten ökar. Idag är ROT en stimulans för efterfrågan i byggsektorn. Taket kvarstår på dagens nivå om 100 000 kronor för ett vanligt hushåll. På sikt vill vi se över möjligheten att utöka ROT med inrikt-

ning mot energieffektivisering. Efterfrågan i byggnadsbranschen bedöms vara mer konjunkturkänslig än efterfrågan i hushållstjänstenäringen.

Förslaget att halvera taket i RUT stärker de offentliga finanserna med 100 miljoner kronor.

Avskaffat avdrag för gåvor

Den borgerliga regeringen har infört ett skatteavdrag för de som skänker pengar till vissa ideella organisationer. Systemet med avdrag gör skattesystemet krångligt. Det är dessutom inte rimligt att staten ska subventionera enskilda individers gåvor till ideella organisationer.

Förslaget stärker de offentliga finanserna med 300 miljoner kronor.

Punktskatter, miljöskatter m.m.

Flera miljöstyrande skatter har inte höjts sedan 2006. Det är lämpligt att dessa skatter följer med den allmänna prisutvecklingen. Skatten på handelsgödsel avskaffades av den borgerliga regeringen – i strid med regeringens egna expertmyndigheters rekommendationer – och bör återinföras.

Skatt på avfall

Skatt på avfall höjs från att idag vara 435 kronor till 500 kronor per ton. Förslaget ger 30 miljoner kronor.

Skatt på bekämpningsmedel

Skatten på bekämpningsmedel höjs från att idag vara 30 kronor till 33:50 kronor per helt kilo verksam beståndsdel.

Förslaget ger en ökad intäkt om 10 miljoner kronor.

Skatt på naturgrus

Skatt på naturgrus höjs från att idag vara 13 kronor till 15 kronor per ton.

Förslaget ger en ökad intäkt om 30 miljoner kronor.

Skatt på fluorerade växthusgaser

Ett av Klimatberedningens förslag var att införa en skatt som stimulerar utbyte av stora kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium från fluorerade gaser. Vi föreslår att skatten införs.

Förslaget ger en ökad intäkt om 100 miljoner kronor.

Skatt på handelsgödsel

Jordbruket är i dag den största källan till kväveutsläpp till haven. Det finns behov av att ha en beskattning som ger incitament till minskade utsläpp. En del av intäkterna från en återinförd skatt på handelsgödsel återförs till sektorn. Det sker dels inom ramen för miljö- och klimatinvesteringar, dels genom att vi omfördelar forskningsresurser till tillämpad forskning inom lantbruksområdet.

Förslaget ger en ökad intäkt om 300 miljoner kronor.

Fel! Okänt namn på

Höjd skatt på alkohol

Vi föreslår att skatterna på alkohol höjs, enligt samma modell som regeringen fört fram inför budgetpropositionen för 2012. Förslaget innebär att en flaska vin kostar cirka 3 kronor mer i konsumentledet, en flaska sprit cirka 15 kronor mer och en burk starköl höjs cirka 1 krona.

Förslaget stärker de offentliga finanserna med 1,5 miljarder kronor 2013.

Besparingar

Vi föreslår att några befintliga utgifter för staten avskaffas samtidigt som vi också avvisar några reformer som regeringen vill genomföra nästa år.

Vi säger nej till regeringens förslag om ettåriga gymnasieutbildningar. *Det stärker offentliga finanser med 30 miljoner kronor 2013.*

Vi säger nej till regeringens stimulans av LOV. Det stärker offentliga finanser med 100 miljoner kronor 2013.

Vi avvecklar insatserna inom Kulturarvslyftet, vilket finansierar vår investering i Accessjobb i kultursektorn. *Avvecklingen stärker offentliga finanser med 122 miljoner kronor 2013.*

Vi avvecklar supermiljöbilspremien till förmån för en statsfinansiellt neutral miljöbilspremie/registreringsavgift. *Denna avveckling stärker offentliga finanser med 80 miljoner kronor 2013.*

Avgifter som slakterierna betalar för Livsmedelsverkets veterinärer sänktes 2012. Syftet var att öka lönsamheten för djuruppfödarna. Reformen har inte varit lyckosam då den varken lett till sänkta köttpriser eller ökad lönsamhet för uppfödarna. *Vi vill därför återinföra den tidigare avgiften, vilket stärker offentliga finanser med 90 miljoner kronor 2013.*

Vi säger nej till regeringens föreslagna åtgärd Urban 15, och investerar dessa medel i de skolor som har tuffast förutsättningar. *Nej till Urban 15 stärker offentliga finanser med 100 miljoner kronor 2013.*

Vi finansierar investeringen i ett forskningsinstitut för lärande genom att föra över medel från Skolverket. Neddragningen på Skolverket stärker offentliga finanser med 25 miljoner kronor.

Vi avskaffar fas 3. Därmed behövs inte de nya programplatser inom arbetsmarknadspolitiken och insatserna inom fas 3 som föreslås för långtidsarbetslösa i budgetpropositionen. Dessa resurser delfinansierar i stället ett avskaffande av fas 3. *Vi säger nej till regeringens föreslagna programplatser för långtidsarbetslösa och insatser i fas 3. Detta stärker de offentliga finanserna med 808 miljoner kronor 2013.*

Försäljning av statliga bolag

Det kan finnas skäl att se över det statliga ägandet av bolag. Men det ekonomiska läget är osäkert. Det är därmed en illa vald tid att sälja statliga bolag.

Fel! Okänt namn på

Vi säger av denna anledning nej till att sälja de bolag som föreslås i budgetpropositionen.

Fel! Okänt namn på

Appendix 1 Reformers och finansiering

Reformer	(Offentliga finanser, mnkr)
Höj Sveriges kompetens till världsledande nivå	
Mindre klasser	2 000
Högre resultat i skolan	1 055
Höjd kvalitet i högskolan m.m.*	460
Skapa jobb i växande och kunskapsintensiva företag	
Slopad sjuklönevecka	1 500
Strategisk samverkan	500
Innovationer och företagande	575
Stäng rekryteringsgapet på arbetsmarknaden	
Knäck ungdomsarbetslösheten	
<i>Utbildningskontrakt för unga arbetslösa</i>	1 180
<i>En effektiv tidsgräns för ungdomsarbetslöshet</i>	3 580
Avskaffa fas 3	1 950
Utbilda för bristyrken**	800
Generell välfärd stärker efterfrågan	
Sänkt avgift för medlemskap i arbetslöshetsförsäkring	2 500
Bättre arbetslöshetsförsäkring	3 400
Bättre försäkring vid sjukdom	1 150
Bättre arbetsmiljö	100
Stärk barnfamiljerna	
<i>Höj barnbidraget</i>	2 400
<i>Höj underhållsstödet</i>	100
<i>Barnomsorg på kvällar och helger</i>	100
Äldresatsning i vård och omsorg	300
Nya vårdinsatser	100
Infrastruktur	400
Byggbonus	1 000
Nya insatser mot brottsligheten	100
Kulturpolitik	272
Stöd till kommersiell service i glesbygd	50
Turistfrämjande	20
Klimat- och miljöinvesteringar	455
Summa reformer	26 047

*) Här ryms 2 500 högskoleplatser med studiefinansiering samt kvalitetssatsning i högskolan. Övrig eftergymnasial utbildning ryms inom En effektiv tidsgräns och Avskaffa fas 3.

**) En femtedel av den totala investeringen i bristyrkesutbildning ryms inom Avskaffa fas 3.

Fel! Okänt namn på

Reformer	(Offentliga finanser, mnkr)
Sänkt bolagsskatt till 24,0 procent	7 600
Avskaffa ineffektiva skatteundantag	
<i>Avskaffa nedsättning av socialavgifter för unga som redan har ett jobb</i>	14 200
<i>Avskaffa nedsatt krogmoms</i>	5 400
Rättvisare skatter	
<i>Avskaffat jobbskatteavdrag för miljoninkomst</i>	1 300
<i>Sänkt skatt för pensionärer</i>	-1 250
<i>RUT behålls, men taket halveras</i>	100
<i>Avskaffat avdrag för gåvor</i>	300
Punktskatter på miljö och alkohol	
<i>Punktskatter på naturgrus, bekämpningsmedel och avfall</i>	70
<i>Skatt på fluorerade växthusgaser</i>	100
<i>Skatt på handelsgödsel</i>	300
<i>Höjd skatt på alkohol</i>	1 500
Besparingar	
<i>Nej till ettårgymnasium</i>	30
<i>Nej till LOV-stimulans</i>	100
<i>Nej till Kulturarvslyftet</i>	122
<i>Nej till supermiljöbilspremie</i>	80
<i>Återinförda slakteriavgifter</i>	90
<i>Nej till regeringens åtgärd Urban 15</i>	100
<i>Överföring från Skolverket till forskningsinstitut för lärande</i>	25
<i>BP 2013 förslag för långtidsarbetslösa delfinansierar Avskaffa fas 3</i>	808
Summa finansiering	30 975
Konjunkturbuffert	4 928
Socialdemokraternas reformutrymme (mdr)	17,8

Fel! Okänt namn på

Appendix 2 Förslag till utgiftsramar

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Avvikelse från regeringen (S)			
	2013	2014	2015	2016
1 Rikets styrelse	±0	±0	±0	±0
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	+300	+800	+800	+800
3 Skatt, tull och exekution	±0	±0	±0	±0
4 Rättsväsendet	+100	+100	+100	+100
5 Internationell samverkan	±0	±0	±0	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	±0	±0	±0	±0
7 Internationellt bistånd	±0	±0	±0	±0
8 Migration	±0	±0	±0	±0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	+300	+300	+300	+300
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	+4 950	+5 650	+6 500	+6 750
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	±0	±0	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	+2 200	+2 200	+2 300	+2 300
13 Integration och jämställdhet	-100	-100	±0	±0
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	+12 240	+12 125	+11 641	+11 452
15 Studiestöd	+1 410	+1 410	+1 410	+1 410
16 Utbildning och universitetsforskning	+2 990	+2 990	+2 890	+2 890
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	+332	+284	+210	+210
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	+1 000	+1 000	+1 000	+1 000
19 Regional tillväxt	+50	+50	+50	+50
20 Allmän miljö- och naturvård	+1 140	+1 120	+1 220	+1 220
21 Energi	+50	+50	+50	+50
22 Kommunikationer	+400	+2 000	+4 000	+4 000
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	-55	-55	-55	-55
24 Näringsliv	+695	+695	+695	+695
25 Allmänna bidrag till kommuner	+1 690	+1 840	+2 240	+2 540
26 Statsskuldräntor m.m.	±0	±0	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	+29 692	+32 459	+35 351	+35 712
Minskning av anslagsbehållningar	±0	±0	±0	±0
Summa utgifter	+29 692	+32 459	+35 351	+35 712
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	±0	±0	±0	±0
Kassamässig korrigerings	±0	±0	±0	±0
Summa	+29 692	+32 459	+35 351	+35 712

Appendix 3 Beräkning av statsbudgetens inkomster 2013

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (S)
1100 Direkta skatter på arbete	530 221	+2 650
1111 Statlig inkomstskatt	47 477	-50
1115 Kommunal inkomstskatt	584 611	+2 150
1120 Allmän pensionsavgift	101 168	±0
1130 Artistskatt	85	±0
1140 Skattereduktioner	-203 120	+550
1200 Indirekta skatter på arbete	449 239	+22 550
1210 Arbetsgivaravgifter	457 655	+22 600
1240 Egenavgifter	13 601	+100
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-31 067	±0
1270 Särskild löneskatt	39 896	±0
1280 Nedsättningar	-31 417	-150
1290 Tjänstegrupppliv	572	±0
1300 Skatt på kapital	178 426	+3 600
1310 Skatt på kapital, hushåll	26 291	±0
1320 Skatt på företagsvinster	103 287	+3 600
1330 Kupongskatt	4 366	±0
1340 Avkastningsskatt	7 212	±0
1350 Fastighetsskatt	29 724	±0
1360 Stämpelskatt	7 547	±0
1380 Arvsskatt	±0	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	472 736	+7 970
1410 Mervärdesskatt	349 530	+5 700
1420 Skatt på alkohol och tobak	23 770	+1 200
1430 Energiskatt	42 121	±0
1440 Koldioxidskatt	26 419	±0
1450 Övriga skatter på energi och miljö	6 078	+470
1470 Skatt på vägtrafik	17 600	+600
1480 Övriga skatter	7 219	±0
1500 Skatt på import	5 754	±0
1600 Restförda och övriga skatter	3 941	±0
1700 Avgående poster, skatter till EU	-7 397	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	1 632 921	+36 770
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-807 636	-2 150
Statens skatteintäkter (periodiserat)	825 285	+34 620

Fel! Okänt namn på

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (S)
1900 Periodiseringar	-9 806	±0
1000 Statens skatteinkomster	815 480	+34 620
Övriga inkomster (kassamässigt)	14 099	-2 100
2000 Inkomster av statens verksamhet	50 520	-2 100
3000 Inkomster av försåld egendom	15 000	±0
4000 Återbetalning av lån	1 199	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	10 734	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	11 623	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skatte- systemet	-74 977	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0	±0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	829 578	+32 520

Stockholm den 5 oktober 2012

Mikael Damberg (S)

Berit Högman (S)

Hans Hoff (S)

Björn von Sydow (S)

Jennie Nilsson (S)

Veronica Palm (S)

Peter Hultqvist (S)

Lena Hallengren (S)

Ibrahim Baylan (S)

Matilda Ernkrans (S)

Ylva Johansson (S)

Agneta Gille (S)

Eva Sonidsson (S)

Fredrik Olovsson (S)

Morgan Johansson (S)

Urban Ahlin (S)

Tomas Eneroth (S)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S)

Anders Ygeman (S)

Leif Jakobsson (S)

Marie Granlund (S)